

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk och om ändring av lagar som gäller avträdelssystemet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk. Genom lagen förlängs systemet med avträdelsestöd till de lantbruksföretagare som upphör med att bedriva jordbruk 2007—2010. Till sitt innehåll motsvarar lagen i huvudsak lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare, med stöd av vilken motsvarande stöd har kunnat beviljas lantbruksföretagare som upphört med jordbruket 1995—2006.

En äldre jordbrukare skall fortfarande innan han eller hon uppnår åldern för ålderspension kunna upphöra med att bedriva jordbruk för att förbättra jordbrukets struktur så att avträdarens och avträdarens makes utkomst tryggas fram till pensionsåldern med hjälp av stödet. De villkor som gäller avträdaren, överlåtelseägaren och den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelser bibehålls i huvudsak oförändrade. Åldersgränsen för avträdarna förblir 56 år vid generationsväxlingar, om förvärvaren är ett eget barn eller barnets make. Även vid överlåtelser av tillskottsmark på ett barn eller barnets make blir åldersgränsen 56 år. Däremot vid överlåtelser till andra höjs åldersgränsen för avträdarna vid generationsväxlingsöverlåtelser från nuvarande 56 år och vid överlåtelser av tillskottsmark från nuvarande 57 år till 60 år. Även för dem som bedriver renhushållning höjs åldersgränsen med ett år. Utarrendering som avträdelseform bibehålls endast 2007 och 2008. Dessutom görs samordningen av avträdelsetidpunkten och tidpunkterna för upphörandet med förvärvsverksamheten flexibla än nu så att när avträdaren upphört med jordbruket skall han eller hon fortfarande kunna fortsätta med eventuell annan förvärvsverksamhet, men stödet börjar betalas först när förvärvsverksamheten upphört eller minskat så mycket att det minimiförtjänstbopp som hindrar att arbetslöshetspension betalas ut underskrids.

Också de nuvarande avträdelseformerna bibehålls. En äldre lantbruksföretagare skall kunna upphöra med att bedriva jordbruk genom att överlåta sin gårdsbruksenhet till en ung jordbrukare som fortsätter med gårdsbruket eller genom att överlåta eller arrendera ut gårdsbruksenhetens åkrar som tillskottsmark åt en annan jordbrukare. Generationsväxling på gårdsbruksenheten skall emellertid kunna genomföras även på så sätt att alla aktier i ett aktiebolag som bildats av gårdsbruksenheten överläts till den som fortsätter med gårdsbruket eller så att gårdsbruksenheten överläts till ett bolag där den som fortsätter med gårdsbruket har bestämmande inflytande. Villkoret för att bolagen skall godkännas är emellertid att den verksamhet som delägarna i bolaget bedriver kan anses uppfylla de villkor som krävs av jordbrukaren när han eller hon upphör med eller bedriver jordbruk som enskild näringsidkare.

I den föreslagna nya lagen har beaktats även de ändringar som har företagits i arbetspensionssystemet 2005 och 2006 och som för sin del utgör grund för fastställande av avträdelsestödet.

Den gällande lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare innehåller villkor för beviljande och betalning av stöd under tre olika avträdelseperioder. Att gårdsbruksenheter i bolagsform tas med ökar antalet bestämmelser ytterligare och skulle förutsätta betydande ändringar i hänvisningarna inom lagen. Dessutom påverkar de föreslagna bestämmelserna lagens uppbyggnad. Det föreslås inte att den gällande lagens giltighetstid förlängs utan för tydlighetens skull föreslås det att det stiftas en ny lag som förlänger systemet. Den gällande lagen skall fortfarande tillämpas på de avträdelsestöd som har beviljats eller beviljas på grund av avträdelser under perioden 1995—2006. Den ändras emellertid så att ändringarna i arbetspensionssystemet utsträcks till att i vissa avseenden gälla även

pensioner som redan betalas ut. I de lagar som gäller de tidigare avträdelssystemen föreslås dessutom på motsvarande sätt vissa tekniska ändringar som föranleds av arbetspensionssystemen.

Den föreslagna nya lagen hänför sig till

budgetpropositionen för 2007. Den nya lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. De lagar som gäller ändringar av lagarna om de tidigare stödsystemen avses träda i kraft den 1 januari 2007.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	3
ALLMÄN MOTIVERING	5
1. Inledning	5
2. Nuläge.....	5
2.1. Lagstiftning och praxis.....	5
2.1.1. Lag om avträdelsetöd för lantbruksföretagare.....	6
Villkor för avträdelsetöd.....	6
Avträdelsetödets belopp.....	8
Förfarandet när stöd beviljas och betalas	8
Genomförande av stödsystemet.....	9
2.1.2. Lag om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare	11
2.1.3. Lag om avträdelsepension	11
2.1.4. Lag om avträdelsetersättning för lantbruksföretagare	11
2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet.....	12
2.3. Bedömning av nuläget	13
3. Målsättning och de viktigaste förslagen	17
3.1. Målsättning och medel.....	17
3.2. Lag om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk.....	18
Villkor som gäller avträdaren.....	18
Avträdelsetformer	20
Förvärvare	21
Avträdelsetödets belopp.....	22
Förfarande	22
3.3. Tidigare lagstiftning.....	23
4. Propositionens konsekvenser	23
4.1. Ekonomiska konsekvenser	23
4.1.1. Konsekvenser för statsfinanserna.....	23
Företagskonsekvenser och konsekvenser för näringslivet	24
4.2. Konsekvenser i fråga om organisation och personal.....	24
4.3. Konsekvenser för miljön	24
4.4. Konsekvenser för medborgarna	25
Regionala konsekvenser	25
Konsekvenser för jämställdheten	25
Lantbruksföretagare och idkare av renhushållning.....	26
Andra företagare.....	26
5. Beredningen av propositionen.....	26
5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial	26
5.2. Remissyttranden och hur de har beaktats.....	27
6. Andra omständigheter som påverkat propositionens innehåll.....	29

6.1. Samband med andra propositioner.....	29
6.2. Samband med internationella fördrag och förpliktelser.....	30
DETALJMOTIVERING	30
1. Lagförslag	30
1.1. Lag om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk.....	30
1 kap. Allmänna bestämmelser	30
2 kap. Villkor som gäller avträdaren	31
3 kap. Avträdelseformer	36
4 kap. Avträdelseformer som gäller bolag	38
5 kap. Gemensamma bestämmelser för olika avträdelseformer.....	40
6 kap. Fastställande av avträdelsestödet	42
7 kap. Ansökan och beslut om avträdelsestöd.....	43
8 kap. Uppfyllande av förbindelseförpliktelserna och skyldighet att lämna uppgifter.....	47
9 kap. Återkrav och preskriptionsbestämmelser.....	49
10 kap. Ändringssökande	50
11 kap. Bestämmelser om lagens verkställighet.....	51
12 kap. Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter.....	52
13 kap. Särskilda bestämmelser	54
1.2. Lag om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare	55
1.3. Lag om ändring av lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare	56
1.4. Lag om ändring av lagen om avträdelsepension	56
1.5. Lag om ändring av lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare	57
2. Närmare bestämmelser	57
3. Ikraftträdande	57
4. Lagstiftningsordning	58
LAGFÖRSLAGEN	59
om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk	59
om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare	83
om ändring av lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare	86
om ändring av lagen om avträdelsepension	88
om ändring av lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare.....	89
BILAGA	91
PARALLELLTEXTER	91
om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare	91
om ändring av lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare	96
om ändring av lagen om avträdelsepension	100
om ändring av lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare.....	102

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

I Finland bedrivs jordbruk i huvudsak på gårdsbruksenheter av typen familj jordbruk. Även om samhällsutvecklingen påverkar även förutsättningarna för att bedriva jordbruk och styr lantbruksföretagarna att söka nya verksamhetsformer ägs största delen av gårdsbruksenheterna, 88,5 procent, fortfarande av enskilda jordbrukare och de sköts i huvudsak med jordbrukarens och dennes familjemedlemmars arbete. 10,5 procent av lägenheterna ägs av dödsbon och familjebolag.

För att jordbruket skall fungera när lägenhetsstrukturen ser ut så här förutsätts det bl.a. att gårdsbruksenheterna i ett tillräckligt tidigt skede får en yrkesskicklig ung jordbrukare som tar ansvar för gårdsbruket och som är redo att göra investeringar för att trygga gårdsbruksenhetens verksamhetsförutsättningar. En förutsättning för detta är i allmänhet att den äldre jordbrukaren överlåter gårdsbruksenheten till den unga jordbrukaren redan innan han eller hon själv har uppnått åldern för ålderspension. Om utkomsten för avträdaren och avträdarens make, som eventuellt deltagit i gårdsbruket, inte tryggas samtidigt är det sällan möjligt att upphöra med jordbruket före åldern för ålderspension.

För att generationsväxlingar överhuvud skall kunna genomföras utan att gårdsbruksenheterna splittras vid arvskifte har generationsväxlingar på gårdsbruksenheterna redan i flera decennier finansierats med lån till låg ränta. Av samma orsak och för att säkerställa att generationsväxlingarna sker vid rätt tidpunkt har det också sedan 1974 funnits ett stödsystem för avträdare som genomfört generationsväxling på sin gård. Likaså har man sedan 1974 stött jordbrukare som har upphört med gårdsbruket genom att överlåta gårdsbruksenhetens åkrar som tillskottsmark till en annan gårdsbruksenhet.

I och med samhällsförändringen har det redan länge pågått förändringar även i jordbrukets omvärld. För dem som bedriver gårdsbruk har det varit nödvändigt att förbättra gårdsbruksenheternas verksamhetsförutsätt-

ningar eller skaffa extra inkomster genom annan företagsverksamhet eller lönearbete. I synnerhet på gårdsbruksenheter som utgjort huvudsaklig sysselsättning har möjlighet att fortsätta näringen ofta krävt att man utvidgat lägenheten eller gjort andra investeringar på lägenheten. Om samhället inte deltar i dessa kostnader för att förbättra jordbrukets struktur skulle jordbrukarna ha betydligt mindre möjligheter att genomföra dem. Tillsammans med stödordningarna för s.k. direkta stöd har detta åter verkningar för fortsatt jordbruksproduktion åtminstone i vissa delar av landet.

I synnerhet sedan Finland blev medlem i Europeiska unionen (EU) har jordbrukarnas verksamhetsförutsättningar förändrats betydligt till följd av Europeiska gemenskapens (EG) gemensamma jordbrukspolitik. Detta har medfört bl.a. behov av att utveckla nya verksamhetsformer för bedrivandet av jordbruk både för att sänka kostnaderna och för att rationalisera användningen av arbetskraft. Delvis av denna orsak har man inom gårdsbruket i vissa situationer också bolagiserat näringsverksamheten helt eller delvis vid sidan av den traditionella verksamheten som näringsidkare.

Inom stödordningarna för direkta stöd är utgångspunkten att näringsidkarens juridiska form inte borde inverka på stödbeloppet eller villkoren för att få stöd. Under vissa förutsättningar har det också varit möjligt att ge finansieringsstöd för jordbruk som bedrivs i bolagsform. Däremot har en jordbrukare som bolagiserat sin gårdsbruksenhet eller produktionsverksamhet eller bägge inte haft möjlighet att få avträdelsestöd om han eller hon inte har upplöst bolaget först.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Enligt det gällande stödsystemet kan en lantbruksföretagare som före uppnådd ålder för ålderspension varaktigt upphör med att bedriva jordbruk få avträdelsestöd, om jordbrukets struktur förbättras till följd av avträ-

delsen. Bestämmelser om villkoren för beviljande av stöd ingår i lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (lagen om avträdelsestöd, 1294/1994).

Redan tidigare kunde lantbruksföretagare få antingen generationsväxlingspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (LFöPL, 467/1969), varom föreskrevs genom lag (219/1974), eller generationsväxlingspension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990), avträdelsepension enligt lagen om avträdelsepension (16/1974) eller avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992). Med undantag av generationsväxlingspensioner enligt LFöPL betalas pensioner och ersättningar enligt de tidigare avträdelssystemen fortfarande.

2.1.1. Lag om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

Med stöd av 16 § i lagen om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket (1303/1994) kan en lantbruksföretagare och dennes make beviljas stöd som avses i rådets förordning (EEG) nr 2079/92 enligt lagen om avträdelsestöd. Med stöd av nämnda lag kan även beviljas sådana förtidspensioner som Europeiska gemenskapen inte delfinansierar.

Stödsystemet enligt lagen om avträdelsestöd togs i bruk vid ingången av 1995 när Finland blev medlem av EU. Stödsystemet ingick till en början bland den gemensamma jordbrukspolitikens s.k. anslutningsåtgärder som delfinansierades av EU och det ersatte motsvarande nationella stödsystem. Ursprungligen gällde lagen avträdelser under perioden 1994—1999. Stödsystemet genomfördes med stöd av lagen om avträdelsestöd i form av ett program enligt rådets förordning (EEG) nr 2079/92. Lagen om avträdelsestöd innehöll emellertid vissa sådana avträdelseformer som EG-kommissionen godkände på villkor att de stöddes helt och hållet av nationella medel.

Stödsystemet har senare ändrats och förlängts två gånger. Lag 1326/1999 gällde avträdelser under perioden 2000—2002 och genom den slopades utarrendering och förbindelse att inte odla jordbruksmark som av-

trädelseformer. Dessutom slopades möjligheten att överlåta åkrarna till någon annan än en jordbrukare. Samtidigt ändrades stödsystemet så att det blev helt och hållet nationellt finansierat. Genom lag 593/2002 ändrades stödsystemet så att åldersgränserna för avträdelse avtrappades enligt avträdelseformen. Samtidigt återinfördes möjligheten till avträdelse genom att arrendera ut åkrarna som tillskottsmark åt en annan jordbrukare. Lagen gäller avträdelser som genomförs under perioden 2003—2006.

Villkor för avträdelse

Avträdelsestöd kan beviljas en lantbruksföretagare som varaktigt upphör med att bedriva kommersiellt jordbruk genom att avträda åtminstone gårdsbruksenhetens jordbruksmark och vid generationsväxlingar dessutom produktionsbyggnaderna på det sätt som föreskrivs i lagen om avträdelsestöd. En förutsättning för att stöd skall beviljas är att företagaren äger gårdsbruksenheten helt eller delvis och har bedrivit jordbruk under tio år omedelbart före avträdelsen för egen eller gemensam räkning samt minst fem år omedelbart före överlåtelsen har varit försäkrad såsom lantbruksföretagare med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare (LFöPL, 467/1969). Också lantbruksföretagarens make samt en sådan efterlevande make som har giftorätt i en gårdsbruksenhet som ingår i kvarlåtenskapen kan få avträdelsestöd trots att de inte alls skulle äga någon del av den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen.

Ställningen som företagare på gårdsbruksenheten eller i landsbygdsföretaget har varit av väsentlig betydelse för erhållandet av avträdelsestöd. Gränsen mellan företagsamhet och anställning avgörs med stöd av LFöPL.

Försäkring enligt LFöPL kan tas av en gårdsbrukssidkare som för egen eller gemensam räkning bedriver gårdsbruk på en brukningsenhet med minst fem hektar jordbruksjord och själv deltar i arbetet. Försäkringen i fråga kan också tas av en renägare som för egen, en familjemedlems eller ett renbeteslags räkning arbetar med renskötsel. Dessutom kan försäkringen tas av en person som utför ovan nämnt arbete som make eller med-

lem i ett familjeföretag eller bedriver nämnda verksamhet för ett aktiebolags räkning förutsatt att han eller hon inte kan anses stå i anställningsförhållande i enlighet med lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

Försäkring enligt LFöPL kan inte tas för mindre areal än fem hektar åker. Därför har avträdaren i praktiken i allmänhet haft minst fem hektar jordbruksjord i sin besittning. Eftersom avträdelsetformerna ändå förutsätter att ägaren har bestämmande inflytande över gårdsbruksenheten, kan besittningen av hela gårdsbruksenheten inte basera sig på arrende.

Åren 1995—2002 förblev avträdarens minimiålder vid avträdelset densamma, dvs. avträdaren skulle vara minst 55 men under 65 år oberoende av på vilket sätt avträdelset skedde. När stödsystemets giltighetstid förlängdes genom lag 593/2002 till utgången av 2006 avtrappades samtidigt åldersgränserna för avträdelset enligt det sätt på vilket avträdelset genomförs.

Åren 2003—2004 var generationsväxling möjlig på en gårdsbruksenhet vid 55 års ålder och 2005—2006 först vid 56 års ålder. Åren 2003—2006 är det också möjligt att såsom 57-åring överlåta åkrarna som tillskottsmark och åren 2004—2006 kan man dessutom avträda som 60-åring genom att arrendera ut åkrarna som tillskottsmark. Åldersgränsen för dem som bedriver renhushållning har däremot förblivit oförändrad 55 år under lagens hela giltighetstid.

Maken till en lantbruksföretagare som kan få stöd har rätt till avträdelset, om han eller hon avträder tillsammans med sin make tidigast fem år före uppnåendet av nämnda åldersgränser. Också den efterlevande maken till en lantbruksföretagare kan avträda under motsvarande tid. Avträdelset börjar emellertid betalas först när åldersgränsen uppnåtts.

Enligt 9 § i den gällande lagen överlåter avträdaren vid generationsväxlingsöverlåtelset gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för bedrivande av jordbruk till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket. Generationsväxling kan inte genomföras genom arrende. Av förvärvaren förutsätts att han eller hon uppfyller kraven på yrkesskicklighet, är under 40 år, har inkomster från något annat håll än gården som under-

stiger det belopp som föreskrivs genom förordning och förbinder sig att odla lägenheten samt bo där eller på sådant avstånd från den att den kan skötas på ett ändamålsenligt sätt. Enligt 7 § i förordningen om avträdelset för lantbruksföretagare (förordningen om avträdelset, 1583/1994) är maximibeloppet 50 000 euro om året. Dessutom förutsätts att den gårdsbruksenhet som bildas för den som fortsätter med gårdsbruket kan anses uppfylla kraven för miljö, hygien och djurens välfärd. Den som fortsätter med gårdsbruket skall också visa att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelset eller den gårdsbruksenhet som bildas för honom eller henne är ekonomiskt livskraftig.

Den som bedriver renhushållning kan genomföra generationsväxling genom att överlåta sina renar samt produktionsbyggnaderna och produktionskonstruktionerna till en förvärvare som uppfyller ovan nämnda villkor. Förvärvaren skall få en renbesättning som omfattar minst det antal renar som föreskrivs genom förordning. Enligt 11 § i förordningen om avträdelset är minimiantalet 80 renar.

Vid överlåtelset av tillskottsmark enligt 10 § i lagen överlåter eller arrenderar avträdaren ut gårdsbruksenhetens åkermark i delar eller som en helhet som tillskottsmark för bedrivande av jordbruk till en eller flera förvärvare. När avträdelset sker skall förvärvaren bedriva jordbruk på en gårdsbruksenhet till vilken avträdarens åker fogas som tillskottsmark. En ytterligare förutsättning är att förvärvaren har LFöPL-försäkring och att han eller hon är under 55 år. Förvärvarens gårdsbruksenhet skall förstöras med minst två hektar.

Också den som bedriver renhushållning kan avträda genom att överlåta sina renar som tillskottsrenar till någon annan som bedriver renhushållning och som uppfyller ovan nämnda krav på den som förvärvat tillskottsmark med undantag för innehav av gårdsbruksenheten, om förvärvarens renbesättning ökar med minst 20 renar.

Vid både generationsväxlingar och överlåtelser av tillskottsmark och tillskottsrenar skall förvärvaren förbinda sig att odla lägenheten eller, om avträdaren har en renhushållningslägenhet, att bedriva renhushållning så

länge som avträdelsetöd betalas till avträda-
ren, dock under minst fem år.

Hela åkerarealen på den gårdsbruksenhet
som är föremål för avträdelsetoden skall avträdas
med undantag för mindre områden som man
kan behålla som tomt och trädgårdsland. Un-
der de tre år senaste åren före avträdelsetoden
har man inte heller fått överlåta väsentliga områ-
den av lägenheten. I förordningen om avträ-
delsetöd föreskrivs emellertid om vissa un-
dantag från överlåtelseförbudet.

Avträdelsetödets belopp

Avträdelsetödets belopp grundar sig på
den arbetsinkomst som med stöd av LFöPL
har fastställts för lantbruksföretagaren. Av-
trädelsetödet består av ett grundbelopp och
en kompletteringsdel.

Enligt 18 § i lagen om avträdelsetöd är
grundbeloppet lika stort som den invalidpen-
sion som enligt LFöPL skulle beviljas lant-
bruksföretagaren om han eller hon när avträ-
delsetoden sker skulle ha rätt till invalidpension. I
grundbeloppet beaktas dock i huvudsak före-
tagarverksamhet enligt LFöPL. Komplette-
ringsdelen åter är i regel lika stor som den
invalidpension enligt folkpensionslagen
(FPL, 347/1956) som fastställs på motsva-
rande sätt.

Avträdelsetödet upphör när avträda-
ren fyller 65 år. Då ändras grundbeloppet till en lika
stor ålderspension enligt LFöPL. Komplette-
ringsdelen upphör likaså. Avträda-
ren kan emellertid ansöka om ålderspension enligt
FPL.

För att senarelägga den tidpunkt då perso-
ner i arbetsför ålder går i pension har man
slopat den fasta åldern för ålderspension
inom arbetspensionssystemet. Detta har ge-
nomförts genom ändringar av arbetspen-
sionslagstiftningen, dit även LFöPL hör, ge-
nom lagarna 634—638/2003 och 884—
894/2004, så att man flexibelt kan avgå med
ålderspension i åldern 63—68 år. Invalidpen-
sion ändras dock alltid till ålderspension när
man fyller 63 år.

I arbetspensionslagstiftningen har man
dessutom ändrat intjäningsprocenterna för
arbetspensioner, intjäningsprocenterna och
beräkningssättet för den återstående tiden

samt samordningen av arbetspensioner. De
nya bestämmelserna om beräkningssätt till-
ämpas på invalidpension som grundar sig på
arbetsoförmåga som har börjat 2006 eller
därefter.

Förfarandet när stöd beviljas och betalas

Avträdelsetöd skall sökas före den slutliga
avträdelsetoden med stöd av ett utkast eller ett fö-
ravtal om överlåtelse av fastigheten.

Stödansökan lämnas till Lantbruksföreta-
garnas pensionsanstalt, pensionsanstaltens
ombud, arbetskrafts- och näringscentralen el-
ler kommunens landsbygdsnäringsmyndig-
het, som skall avge utlåtande om ansökan.
Pensionsanstalten kan också begära utlåtande
av arbetskrafts- och näringscentralen. I prak-
tiken lämnas ansökan antingen till ombudet
eller till kommunens landsbygdsnäringsmyn-
dighet.

Pensionsanstalten ger ett beslut om ansö-
kan, med stöd av vilket pension börjar beta-
las efter att avträda-
ren tillställt pensionsan-
stalten den slutliga avträdelsetoden och
nödvändiga förbindelser.

Stöd betalas inte för månader då avträda-
rens förvärvsinkomster överstiger 523,61
euro per månad. Detta belopp motsvarar det
förvärvsinkomstbelopp som enligt av riksdag-
en godkända lagen om införande av lagen
om pension för arbetstagare är tillåtet för
personer som får invalidpension. Beloppet
följer indexnivån 2004 så att 2004 motsvarar
värdet 1 för lönekoeficienten. Beloppet höjs
årligen med lönekoeficienten enligt 7 b § i
lagen om pension för arbetstagare. År 2005
var maximibeloppet 538 euro och 2006 är det
556,60 euro per månad.

Stödtagaren är också skyldig att underrätta
pensionsanstalten om sådana förändringar i
förhållandena som kan påverka betalningen
av stödet. Dessutom övervakar pensionsan-
stalten och jordbruksförvaltningen att villko-
ren för betalning av stödet är uppfyllda. Om
den som får avträdelsetöd har lämnat felak-
tiga uppgifter för att få stöd eller för att stö-
det skall betalas eller inte har infriat sina för-
bindelser, kan pensionsanstalten minska stö-
det eller dra in det helt och hållet. Om åter
förvärvaren inte infriar en förbindelse som
han eller hon avgett, kan stödets kapitalvärde

indrivas helt eller delvis av honom eller henne.

Genomförande av stödsystemet

De avträdelseformer som tillämpades 1995—1999 var förutom generationsväxling och överlåtelse och utarrendering som tillskottsmark överlåtelse för annat ändamål än jordbruksändamål samt att åker togs ur produktion genom att man avgav förbindelse om att inte odla åkern. Med hjälp av avträdelsestöd genomfördes avträdelser på sammanlagt

5 569 gårdsbruksenheter.

Åren 2000—2003 var de enda avträdelseformerna överlåtelse av jordbruksmark och jordbruksbyggnader för genomförande av generationsväxling samt överlåtelse av jordbruksjord som tillskottsmark till en annan gårdsbruksenhet. Från och med 2004 har det också varit möjligt att arrendera ut jordbruksmark som tillskottsmark. Åren 2000—2004 genomfördes avträdelserna på de gårdsbruksenheter som upphörde med att bedriva gårdsbruk som följer:

Andelen köp och utarrenderingar vid avträdelser 2000—2005

	2000		2001		2002		2003		2004		2005	
	st.	%	st.	%	st.	%	st.	%	st.	%	st.	%
Generationsväxlingar												
- köp	245	70	522	91	549	90	444	91	374	91	559	90
- utarrenderingar	86	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- annat	19	5	49	9	62	10	43	9	39	9	64	10
Sammanlagt	350	100	571	100	611	100	487	100	413	100	623	100

Överlåtelser av tillskottsmark

- köp	79	19	172	98	200	99	117	99	88	30	116	36
- utarrenderingar	342	81	-	-	-	-	-	-	199	69	201	62
- annat	-	-	3	2	2	1	1	1	4	1	6	2
Sammanlagt	421	100	175	100	202	100	118	100	291	100	323	100

Trots att möjligheten att genomföra generationsväxling genom utarrendering inte längre har hört till avträdelseformerna från och med 2000, ingår i siffrorna för 2000 de avträdelser beträffande vilka förhandsbeslutet har getts

1999 men den slutliga avträdelserna har genomförts först 2000.

Åren 2000—2005 var åter förhållandet mellan generationsväxlingar och överlåtelser av tillskottsmark följande:

Andelen generationsväxlingsöverlåtelser och överlåtelser av tillskottsmark vid avträdelser 2000—2005

	2000		2001		2002		2003		2004		2005		Sammanlagt	
	st.	%	st.	%	st.	%	st.	%	st.	%	st.	%	st.	%
Generationsväxlingar	350	45	571	77	611	75	487	80	413	59	623	66	3 055	67
Som tillskottsmark	421	55	175	23	202	25	118	20	291	41	323	34	1 530	33
Sammanlagt	771	100	746	100	813	100	605	100	704	100	948	100	4 585	100

På samma sätt som i generationsväxlingarna syns även i överlåtelserna av tillskottsmark att möjligheten till utarrendering slopades 2000. Detta år genomfördes fortfarande vissa avträdelser som grundade sig på beslut

som getts föregående år, men redan 2001 minskade avträdelserna av tillskottsmark väsentligt.

Jordbrukets strukturutveckling som helhet kan bedömas genom att man granskar för-

ändringarna i antalet gårdsbruksenheter, deras läge och den genomsnittliga lägenhetsstorleken, produktionsinriktningarna, antalet lantbruksföretagare samt vilka åldersklasser de befinner sig i och deras medelålder. Av dessa kan avträdelsestödet antas påverka i synnerhet gårdsbruksenheternas storlek samt antalet lantbruksföretagare och deras medelålder.

Antalet sådana gårdsbruksenheter där gårdsbruket bedrivs av en person som tagit företagarförsäkring enligt LFöPL, nedan en LFöPL-försäkrad person, har de senaste åren minskat med i genomsnitt ca 3,5 procent per år. Antalet LFöPL-försäkrade personer har åter minskat med ca 4 procent per år de senaste åren. I slutet av 2005 fanns det ca 92 508 LFöPL-försäkrade personer och 57 698 LFöPL-lägenheter.

Å andra sidan har åkerarealen på de LFöPL-försäkrade personernas gårdsbruksenheter, dvs. LFöPL-lägenheterna, börjat öka kraftigt efter 1990-talets mitt. Innan lagen om avträdelsestöd trädde i kraft 1995 var LFöPL-lägenheternas genomsnittliga åkerareal 20,2 hektar 1994 och då var över hälften av LFöPL-gårdarna mindre än 20 hektar. I slutet av 2005 var LFöPL-gårdarnas genomsnittliga åkerareal ca 32,9 hektar. Trots att ca 22 500 LFöPL-lägenheter då fortfarande hade mindre än 20 hektar åker hade ca 13 000 lägenheter 30–49,9 hektar åkerareal och det fanns redan ca 10 500 gårdar med över 50 hektar. LFöPL-lägenheternas genomsnittliga åkerareal har således ökat med nästan 12 hektar på tio år.

Den verkan som systemet med avträdelsestöd haft på utvecklingen kan bedömas med hjälp av avträdelseintensiteten. Då granskas hur stor procentuell andel de LFöPL-försäkrade personer som utnyttjat avträdelse-systemet utgör av alla de LFöPL-försäkrade personer som skulle ha haft möjlighet att upphöra med att bedriva jordbruk med hjälp av avträdelsestöd respektive år. Den årliga intensiteten har varierat från 1,8 procent till 9,7 procent. Den var lägst 1995, då systemet med avträdelsestöd infördes och störst 1999, då sammanlagt ca 2 100 lantbruksföretagare upphörde med att bedriva jordbruk. Nämnda år tillämpades fortfarande utarrendering som avträdelseform både vid generationsväxling-

ar och överlåtelse av tillskottsmark och dessutom förbindelse om att inte odla marken och om försäljningsbegränsning, vilket bidrar till att förklara avvikelsen. Under normala år före 2000 var avträdelseintensiteten nära 6 procent, 2000–2002 ca 5 procent och efter 2003 nära 4 procent.

De förändringar i jordbrukets stödsystem som ingått i EU:s gemensamma jordbrukspolitik samt förändringarna i produktionsförhållandena har på ett väsentligt sätt bidragit till att både antalet gårdsbruksenheter och antalet lantbruksföretagare minskat. Trots detta spelar systemet med avträdelsestöd en viktig roll i den inträffade strukturutvecklingen. Stödsystemet har varit i kraft under hela EU-medlemskapet. Ungefär hälften av alla generationsväxlingar genomförs med dess hjälp. Systemets styrande verkan framgår i synnerhet av de sätt som används för att upphöra med bedrivandet av jordbruk. När utarrenderingsmöjligheten togs med bland avträdelseformerna ökade andelen avträdelse av tillskottsmark och när den slopades ökade andelen generationsväxlingsavträdelse, även om det totala antalet avträdelse har förblivit nästan oförändrat.

Lagen om avträdelsestöd har från och med 2000 också gällt dem som bedriver renhushållning. Genom ändringen ville man ge dem som bedriver renhushållning samma möjlighet att upphöra med renhushållningen som andra jordbrukare. De landsbygds- och socialpolitiska målen för ändringen är densamma, även om villkoren för systemet med avträdelsestöd avviker något inom renhushållningen. Genom generationsväxlingsöverlåtelser inom renhushållningen har man försökt sänka medelåldern hos dem som bedriver renhushållning samt genom överlåtelser av tillskottsrenar utöka renbesättningarna för dem som redan bedriver renhushållning. Skillnaderna i stödsystemet beror delvis på att arbetsinkomsten av renskötsel i stor utsträckning bestäms enligt antalet renar och dagar i renskötselarbete. LFöPL-försäkring är obligatorisk om arbetsinkomsten av renskötsel överstiger minimibeloppet enligt LFöPL, som 2005 är 2 829,24 euro.

På samma sätt som andra jordbrukare har även antalet som bedriver renhushållning minskat från och med 2000. I slutet av 2000

fanns det 1 459 LFöPL-försäkrade som bedrev renhushållningen, men i slutet av 2005 var de bara 1 182. Efter att lagen om avträdelsestöd trädde i kraft har medelåldern även hos dem som bedriver renhushållning fortsatt att stiga. I slutet av 2000 var medelåldern 44,8 år, men i slutet av 2005 redan 47,0 år. Däremot har den årliga medelarbetsinkomsten av renskötsel stigit från 4 368 euro i slutet av 2000 till 6 144 euro i slutet av 2004. Detta tyder på att renbesättningarna har blivit något större sedan systemet med avträdelsestöd inom renhushållningen trädde i kraft, dvs. från och med 2000. Det är emellertid sannolikt att systemet med avträdelsestöd har haft mindre inverkan på strukturutvecklingen inom renhushållningen än inom det sedvanliga jordbruket.

Inom systemet med avträdelsestöd har målet med stödet för i synnerhet generationsväxlingar varit att åstadkomma en utveckling av lantbruksföretagarnas åldersstruktur så att gårdsbruket övergår till en person som är yngre än avträdaren. Vid generationsväxlingar får förvärvaren vara högst 39 år. Vid överlåtelser av tillskottsmark har förvärvarens motsvarande ålder däremot varit 54 år. År 1994 var de LFöPL-försäkrades männens medelålder 44,5 år och kvinnornas 45,3 år. Motsvarande siffror 2005 var 47,4 för männen och 47,8 för kvinnorna. Såväl männens som kvinnornas medelålder har stigit med ungefär 2,5 år de senaste tio åren. Den huvudsakliga orsaken till denna utveckling har varit att få nya företagare har etablerat sig och att de som fortsätter med gårdsbruket är äldre än tidigare bl.a. därför att de har längre utbildning och har skaffat sig annan arbetserfarenhet. Å andra sidan, om systemet med avträdelsestöd inte skulle ha funnits under den här tiden, skulle medelåldern sannolikt ha stigit ännu mera, eftersom det skulle ha genomförts färre generationsväxlingar. Det kan således antas att avträdelssystemet har fördröjt ökningen av lantbruksföretagarnas medelålder.

2.1.2. *Lag om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare*

Lantbruksföretagare som 1991—1995 överlät sin gårdsbruksenhet till en förvärvare

som fortsatte med gårdsbruket beviljades generationsväxlingspension, vars grundbelopp motsvarar invalidpension enligt LFöPL och kompletteringsdel det sammanlagda beloppet av folkpensionens bas- och tilläggsdel enligt FPL. När avträdaren fyller 65 år indras kompletteringsdelen och grundbeloppet ändras till en ålderspension enligt LFöPL som motsvarar grundbeloppet. Det betalas fortfarande 724 generationsväxlingspensioner.

På generationsväxlingspensioner tillämpas till stor del samma LFöPL-bestämmelser som på avträdelsepensioner.

2.1.3. *Lag om avträdelsepension*

Med stöd av överlåtelser av tillskottsområden och vissa andra överlåtelser samt förbindelser om att inte odla åkern och försäljningsbegränsningsförbindelser som genomfördes 1974—1992 beviljades jordbrukare som lade ner jordbruksproduktionen avträdelsepension med stöd av lagen om avträdelsepension. Avträdelsepensionen ändras till minskad pension när jordbrukaren uppnår 65 års ålder. Det finns fortfarande 350 avträdelsepensioner som betalas till fullt belopp och 21 600 som betalas till minskat belopp.

På avträdelsepensioner tillämpas bl.a. APL:s bestämmelser om indexjustering, erhållande, hemlighållande och utlämnande av uppgifter, återkrav och kvittning av pension, intressebevakning och ändringssökande samt LFöPL:s bestämmelser om lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och dess rätt att få uppgifter.

2.1.4. *Lag om avträdelseersättning för lantbruksföretagare*

Lantbruksföretagare som förband sig att lägga ner jordbruksproduktionen 1993—1995 beviljades en avträdelseersättning vars grundbelopp motsvarade invalidpension enligt LFöPL medan tilläggsdelens storlek motsvarande avträdarens andel av hektar- och husdjursersättningen för gårdsbruksenheten. Tilläggsdelen upphör när avträdaren fyller 65 år och grundbeloppet ändras till ålderspension enligt LFöPL. Det finns fortfarande 145 avträdelseersättningar som betalas.

Även på avträdelseersättningarna tillämpas

LFöPL:s bestämmelser till vissa delar.

2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet

Efter att Finland anslöt sig till Europeiska unionen har systemet med förtidspension inom jordbruket anpassats till gemenskapens lagstiftning. Åren 1995—1999 var det möjligt att få gemenskapens delfinansiering för systemet för förtidspension inom jordbruket, om systemet följde villkoren i rådets förordning (EEG) nr 2079/92 om införande av en stödordning i gemenskapen för förtidspensionering från jordbruk. Enligt förordningen var det möjligt att bevilja stöd för förtidspension till en minst 55 år gammal jordbrukare som hade bedrivit jordbruk som huvudsysselsättning åtminstone 10 år och som ännu inte hade uppnått den normala pensionsåldern, om han eller hon helt och hållet upphörde med att bedriva kommersiellt jordbruk genom att överlåta sitt jordbruksföretag till en övertagare eller någon annan som uppfyllde villkoren enligt förordningen. Övertagaren skulle förbinda sig att bedriva jordbruk minst 5 år med iakttagande av kraven för miljöskydd och förbättra jordbruksföretagets livskraft bl.a. genom att utöka jordbruksföretagets storlek. När jordbruksföretaget överläts till någon övertagare utanför jordbruket skulle marken utnyttjas på ett sätt som är förenligt med kraven på skydd eller förbättring av miljön och landskapet.

Från och med 2000 ersättes motsvarande stödordning med rådets förordning (EG) nr 1257/1999 om stöd från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) till utveckling av landsbygden och om ändring och upphävande av vissa förordningar. Förordningen är i kraft till utgången av 2006. Det har inte längre förutsatts att avträdarens jordbruksföretag skall utgöra huvudsysselsättning, men i övrigt är de villkor som gäller avträdaren oförändrade. Avträdelseformerna har fortfarande varit överlåtelse av jordbruksföretaget till en övertagare, varvid med övertagare avses både en jordbrukare som fortsätter på samma jordbruksföretag och en jordbrukare som förvärvar tillskottsmark. Övertagarens jordbruksföretag skall ha förbättrats inom en viss tid. Dessutom skall

övertagaren ha haft tillräcklig yrkeskunskap och yrkesskicklighet och han eller hon måste ha förbundit sig att bedriva jordbruk under minst fem år. Det har också varit möjligt att avträda genom att man överlät jordbruksföretaget till en övertagare utanför jordbruket så att denne tar marken i användning för andra ändamål än jordbruksändamål såsom för skogsbruk eller för att skapa ekologiska skyddsområden på ett sätt som är förenligt med skydd för eller förbättringar av miljön och landskapet.

EG:s lagstiftning har också gjort det möjligt att genomföra en stödordning som motsvarar det delfinansierade stödet för förtidspension med nationella medel. I kommissionens meddelande som gäller gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till jordbrukssektorn (EGT C 028, 01/02/2000 s. 0002—0022) och som tillämpas 2000—2006 har kommissionen uttryckligen konstaterat att den är positivt inställd till stödordningar som avser uppmuntra äldre jordbrukare att förtidspensionera sig. I riktlinjerna har kommissionen konstaterat att den tillåter statligt stöd för denna typ av åtgärd utöver det gemenskapsstöd som följer av artiklarna 10—12 i rådets förordning (EG) nr 1257/1257 under förutsättning att stödordningarna regleras av villkor som kräver ett permanent och definitivt upphörande av kommersiell jordbruksverksamhet.

Stödordningar för förtidspension enligt förordningen (EG) nr 1257/1999 har införts i bl.a. Frankrike, Tyskland, Danmark, Irland, Italien, Grekland och Portugal. På samma sätt som i Finland har dessa förtidspensionsystem i allmänhet anpassats till respektive medlemsstats egen social- och pensionslagstiftning.

Från och med 2007 tillämpas på den under programperioden 2007—2013 samfinansierade, dvs. av EU och medlemsstaten gemensamt finansierade, stödordningen för förtidspension inom jordbruket rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU). Genom förordningen bestäms om de mål som skall eftersträvas med gemenskapens jordbrukspolitik. Till målen hör bl.a. att förbättra jord- och skogsbrukets konkurrenskraft genom

stöd för omstrukturering, utveckling och innovation. Målen skall uppnås via åtgärder fördelade på fyra olika axlar. Till den första axeln hör bl.a. investeringsstöd för jordbruksföretagen, startstöd för unga jordbrukare samt stöd för förtidspension. Syftet med den sistnämnda åtgärden har angetts vara att man får en genomgripande strukturomvandling i de jordbruksföretag som överläts med hjälp av startstöd för unga jordbrukare i överensstämmelse med kraven för den åtgärden eller att företaget överförs för att öka dess storlek, med beaktande av erfarenheterna från tidigare gemenskapsprogram på detta område.

Enligt rådets nya förordning kan stöd för förtidspension betalas till jordbrukare som upphör med jordbruket i syfte att överlåta sitt jordbruksföretag till en annan jordbrukare samt anställda inom lantbruk som slutgiltigt upphör med sitt arbete inom jordbruket när jordbruksföretaget överförs. Den överlåtande parten skall vara minst 55 år, dock utan att ha uppnått den normala pensionsåldern vid den tidpunkt då jordbruksföretaget överläts, eller högst tio år yngre än den normala pensionsåldern i medlemsstaten i fråga vid den tidpunkten. Den överlåtande parten skall slutgiltigt upphöra med allt yrkesmässigt jordbruk. Den överlåtande parten skall ha bedrivit jordbruk under de tio år som föregår överlåtelsen. Den övertagande parten skall efterträda den överlåtande parten genom att etablera sig som en lantbruksföretagare som uppfyller förordningens villkor för beviljande av startstöd för unga jordbrukare, eller vara en jordbrukare som är yngre än 50 år eller en privaträttslig enhet och ta över den överlåtande partens jordbruksföretag för att öka jordbruksföretagets storlek. Stödet kan fås i högst 15 år. Det får inte beviljas efter det att en överlåtande part har fyllt 70 år. Om en överlåtande part får ålderspension från medlemsstaten skall stödet för förtidspension beviljas som ett tillägg och beräknas utifrån det belopp som den nationella ålderspensionen uppgår till. Det högsta stödbeloppet är 18 000 euro per överlåtande part och år och det totala beloppet 180 000 euro per överlåtande part. Villkoren för stöd för förtidspension i gemenskapens lagstiftning ändras således jämfört med tidigare så att ålders-

gränsen för den som övertar tillskottsmark sjunker från 55 år till 50 år. Tillskottsmark kan också övertas av ett privaträttsligt bolag. Däremot försvinner möjligheten att överlåta mark för andra ändamål än jordbruksändamål. I rättsakten ingår ingen möjlighet att få pension genom att låta bli att odla åkrarna.

När det gäller renhushållningen tillåts i fördraget om Finlands anslutning till EU att nationellt stöd som annars är förbjudet beviljas för att stödja produktionen. Systemet med avträdelsestöd räknas däremot till området för EU:s landsbygds- och strukturpolitik och de undantag som gäller det har i huvudsak upphört att gälla. Enligt protokoll 3 i anslutningsfördraget kan Norge, Sverige och Finland trots bestämmelserna i Romfördraget ge det samiska folket ensamrätt till renskötsel inom traditionella samiska områden. Någon sådan ensamrätt har emellertid inte beviljats i Finland, eftersom till skillnad från Sverige och Norge har även andra än samerna bedrivit renskötsel här.

Enligt 17 § 3 mom. i grundlagen har samerna såsom urfolk rätt att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur. Till kulturen har också räknats idkandet av traditionella näringar. Systemet med avträdelsestöd är ändå inte avsett att förhindra bedrivandet av renhushållning tills man når en ålder som berättigar till ålderspension, utan endast att stödja utkomsten för de personer som i yngre ålder vill upphöra med renhushållning som de haft som sin näring. För att renskötarna i sameområdet skall kunna delta i samfundets verksamhet även efter avträdelsen har det varit tillåtet att behålla renmärket och att hålla tre renar.

2.3. Bedömning av nuläget

Målet med såväl det gällande som de tidigare avträdelssystemen har varit att främja jordbrukets strukturutveckling. Metoderna har varit att främja generationsväxlingar och överlåtelser av tillskottsmark. Samtidigt har det skapats förutsättningar för äldre jordbrukare att avstå från ett fysiskt ofta mycket slit-samt arbete i en situation där jordbrukarens hälsotillstånd inte mera tillåter en fullodig arbetsinsats på lägenheten. I synnerhet stödet för generationsväxlingar har dessutom bidra-

git till att närings- och servicestrukturen har bibehållits på landsbygden.

Det går också att påverka lantbruksföretagarnas åldersstruktur samt stärka livskraftiga gårdsbruksenheter genom att göra det möjligt att överföra gårdsbruksenheter till en ung person som fortsätter med gårdsbruket redan innan avträdaren själv vad ålder beträffar blir berättigad till ålderspension. Detta förutsätter i allmänhet att avträdarens utkomst tryggas på något annat sätt t.ex. med hjälp av avträdelsetöd. Med hjälp av stödet kan gårdsbruksenheter dessutom överlåtas till den som fortsätter med gårdsbruket till betydligt förmånligare villkor än utan stöd. Detta åter underlättar möjligheterna för den som fortsätter med gårdsbruket att utveckla den gårdsbruksenhet han eller hon fått genom investeringar i och utvidgning av produktionen.

Ett annat centralt mål har varit att förbättra gårdsbruksenheternas livsduglighet genom att göra dem större. I synnerhet på mindre lägenheter där det inte finns någon som fortsätter med gårdsbruket gör äldre jordbrukare så att de antingen arrenderar ut eller överlåter lägenhetens åkrar som tillskottsmark eller fortsätter att bedriva jordbruk tills de uppnår åldern för ålderspension. Det sistnämnda alternativet kan emellertid leda till att man inte längre satsar lika mycket på att odla lägenheten och hålla jordbruksjorden i skick efter pensioneringen som före den. I synnerhet i glesbygden, där antalet lägenheter minskar, är det möjligt att åkrarna inte odlas alls och att gården blir sommarställe för barn som t.ex. arbetar i andra yrken. För att förstora lägenheterna är det emellertid av största vikt att de gårdsbruksenheter som fortsätter kan få tillskottsmark till förmånliga villkor. Med hjälp av avträdelsetödet har man kunnat bidra till att även mindre lägenheters jordbruksjord hålls kvar i jordbruksproduktion som tillskottsmark till de lägenheter som fortlever.

När giltighetstiden för systemet med avträdelsetöd senast förlängdes till perioden 2003—2006 uppskattades antalet generationsväxlingar till ungefär 600 per år. Utfallet har hittills varit 400—500 generationsväxlingar per år. År 2005 har stödansökningarna emellertid oftare än under tidigare år grundat

sig på generationsväxling. Också 2006 uppskattas antalet generationsväxlingar öka till ungefär 600 före årets slut.

Det kan antas att ändringen av åldersgränserna 2003 har påverkat antalet generationsväxlingar. Bestämmelserna om åldersgränsen för avträdarna påverkar i väsentlig grad tidpunkten för generationsväxlingarna på lägenheterna. Redan ett års förlängning av möjligheten att genomföra generationsväxling inverkar väsentligt på om generationsväxlingen genomförs över huvud taget. Skillnaden när det gäller möjligheten till utarrendering och överlåtelse av äganderätten tillsammans med bestämmelserna om olika åldersgränser har dessutom påverkat det inbördes förhållandet mellan avträdelseformer på olika år.

Trots att man inte kommit upp till det mål-satta antalet generationsväxlingar har systemet ändå på ett avgörande sätt bidragit till att de som börjar bedriva jordbruk är uttryckligen yrkesskickliga unga jordbrukare som är beredda att utveckla sin lägenhet så att den blir mera livsduglig både genom utvidgningar och investeringar.

I åldersgränserna enligt den gällande lagen om avträdelsetöd har man redan beaktat de allmänna pensionspolitiska målen att senarelägga åldersgränserna för pensionering med i genomsnitt två eller tre år på lång sikt, då åldersgränsen vid generationsväxlingar höjdes från 55 år till 56 år vid ingången av 2005 och vid överlåtelser av tillskottsmark från 55 år till 57—60 år beroende på avträdelsetödet vid ingången av 2003. Syftet med ändringen var att anpassa systemet med avträdelsetöd till de ändringar som företogs i arbetspensionssystemen och vars mål var att senarelägga pensioneringen.

Vid bedömningen av åldersgränserna måste man emellertid beakta att upphörandet med att bedriva jordbruk alltid är en lösning som berör en enskild lägenhet och som förutsätter att bägge makarnas utkomst tryggas när de bägge deltar i bedrivandet av jordbruket. Erhållande av arbetspension kräver att vardera maken för sig uppfyller villkoren för beviljande av pension. Om man inte kan få invalidpension blir det i första hand fråga om förtida ålderspension, som för sin del minskar beloppet av ålderspensionen. Den undre ål-

dersgränsen för förtida ålderspension har stigit med två år från och med ingången av 2005. Sålunda är det få jordbrukare som har ekonomiska möjligheter att utan avträdelsestöd upphöra med gårdsbruket före den minimiålder som enligt arbetspensionslagstiftningen berättigar till ålderspension och som från och med 2005 har varit 63 år.

Trots systemet med avträdelsestöd är den ålder då lantbruksföretagarna har gått i pension högre än den genomsnittliga ålder då man i allmänhet har gått i pension.

Trots att syftet med avträdelssystemet är att främja överföringen av gårdarna till unga som fortsätter med gårdsbruket så tidigt som möjligt, talar å andra sidan de allmänna pensionspolitiska målen att senarelägga pensioneringen för att de undre åldersgränserna för avträdelarna höjs för vissa kategorier avträda-

re. För att få stöd skall avträderen när avträdelserna skett inte bara upphöra med att bedriva kommersiellt jordbruk utan också med annan förvärvsverksamhet som ger honom eller henne förvärvsinkomster som överstiger ett angivet belopp per månad. År 2004 var denna gräns 523,61 euro och den indexjusteras årligen. Genom lag 593/2002 gjordes det emellertid möjligt att fortsätta med förtroendeuppdrag efter avträdelserna även om inkomsten av dem överstiger ovan nämnda maximibelopp. Då betalas stödet emellertid inte förrän inkomsterna har upphört eller sjunkit under maximibeloppet. Med beaktande av arbetspensionsreformens mål att senarelägga pensioneringen är det inte längre ändamålsenligt att begränsa möjligheten att fortsätta med annan inkomstbringande verksamhet endast till förtroendeuppdrag. Framför allt på lägenheter där man bedriver även annan produktionsverksamhet än jordbruk begränsar de gällande bestämmelserna onödigt tidpunkten för generationsväxlingen.

Genomförandet av generationsväxlingar påverkas inte bara av den avträddande generationens utkomstmöjligheter utan också av vilka möjligheter den jordbrukare som fortsätter med gårdsbruket har att finansiera anskaffningen av lägenheten och av andra arrangemang, med vilkas hjälp generationsväxlingen eller anskaffningen av tillskottsmark kan finansieras. Då är det också av betydelse

hur villkoren för avträdelsestöd och för att den företagare som fortsätter med verksamheten skall få finansieringsstöd ser ut. Trots målen att förenhetliga villkoren för erhållande av stöd finns det fortfarande skillnader, och de kan inte heller undanröjas till alla delar därför att när det gäller avträdelsestödet liknar det en pension och då uppstår rätt till det medan åter finansieringsstöden är beroende av prövning och dessutom beroende av de tillgängliga anslagen. Den mest betydelsefulla skillnaden ligger ändå i möjligheten att bevilja finansieringsstöd även åt sådana företagare som har bolagiserat eller som bolagiserar sin verksamhet, medan åter avträddarens gårdsbruksenhet inte kan höra till ett bolag, även om företagaren har kunnat ta LFöPL-försäkring. Å andra sidan kan den som fortsätter med verksamheten bolagisera den genast efter avträdelserna. Följden är att ett redan bildat bolag först måste lösas upp och bildas på nytt, om den som fortsätter med verksamheten fortfarande vill bedriva jordbruket i form av ett bolag. Detta kan inte betraktas som ett ändamålsenligt förfarande. Förfarandet motsvarar inte heller EG:s rättspraxis, där man har förutsatt att stödtagarna behandlas enhetligt oberoende av om man bedriver verksamheten såsom näringsidkare eller i form av en sammanslutning. EG:s domstol har i sitt avgörande C-164/96 som gäller strukturstöd för jordbruk ansett att en enskild odlare och en juridisk person inte kan ställas i olika positioner enbart på grund av den rättsliga formen.

Det nuvarande stödsystemet beaktar inte heller tillräckligt det faktum att en generationsväxling är en mångfasetterad process som det kan ta lång tid att genomföra. En planmässigt genomförd generationsväxling är långsiktig verksamhet och den kan allt som allt uppskattas räcka från ett till två år. Dessutom inverkar även andra omständigheter än erhållandet av avträdelsestöd på tidpunkten för genomförandet av själva avträdelserna. Sådana omständigheter är bl.a. ordnandet av finansiering för generationsväxlingen eller anskaffningen av tillskottsmark och av startstöd, villkoren för inkomststöd för jordbruksproduktionen och skattepåföljderna av ett företagbyte. De nuvarande bestämmelserna förutsätter att avträderen redan

har uppnått den stadgade åldern innan avträdelserna kan ske. Stöd kan sökas på förhand med stöd av ett utkast, men stödbeslutet kan ges endast villkorligt så att avträdelserna kan ske först efter att åldern har uppnåtts. Å andra sidan skall avträdelserna genomföras inom sex månader efter det att beslutet gavs. Denna tid har visat sig otillräcklig framför allt vid generationsväxlingar där man måste vänta på flera andra myndigheters avgöranden, allt från beviljande eller överföring av stöd till ägarbyttets skattepåföljder.

Merparten av gårdsbruksenheterna ägs fortfarande av fysiska personer antingen såsom enskilda företagare eller fysiska personers beskattningssammanslutningar. År 2005 var 61 197 gårdsbruksenheter i enskilda personers och familj jordbruks besittning, 7 185 gårdsbruksenheter var i samfunds och dödsbonds besittning medan 119 gårdsbruksenheter var i personbolags besittning. Sammanlagt 290 gårdsbruksenheter innehades av aktiebolag som ansökt om direkta stöd enligt den gemensamma jordbrukspolitikerna.

När antalet gårdsbruksenheter har minskat har lägenheternas medelstorlek ökat. Antalet aktiebolag som bedriver jordbruk ökar sakta. Delvis beror detta bl.a. på att riskerna i anslutning till företagsverksamheten har ökat, att tekniken och produktiviteten har ökat, att enheterna har blivit större samt att problemen med att hantera samarbetsringar och gemensamma maskiner har ökat.

Generationsväxlingarna har stor betydelse för kontinuiteten i företagsverksamheten på de enskilda lägenheterna. Det gällande pensionssystemet för lantbruksföretagare har uppkommit under en tid då gårdsbruksföretagandet har baserat sig på självständiga familj jordbruk där man fått sin utkomst nästan enbart från jordbruket och där man bedrivit jordbruket såsom fysiska personer. Jordbruk i samfundsform har dock börjat öka. De samfund som bildas för att bedriva jordbruk är i allmänhet personbolag eller aktiebolag. Personbolag är öppna bolag och kommanditbolag. Jordbruk bedrivs också i beskattningssammanslutningar, men då är det inte fråga om någon egentlig bolagsform eller någon separat juridisk person.

För närvarande kan avträdelser inom systemet med avträdelserstöd ske endast mellan fy-

siska personer.

Det är tillåtet för förvärvaren att bolagisera verksamheten efter att han eller hon förvärvat den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelserna förutsatt att förvärvaren har bestämmande inflytande i det bolag dit gården överförs. Förvärvaren berörs fortfarande även efter bolagiseringen av sin personliga förbindelse att odla åkrarna.

Förändringarna i jordbrukets omvärld tvingar jordbrukarna att samarbeta allt mera. Då borde man kunna välja önskad juridisk form för samarbetet utan att det samtidigt leder till förluster som berör den sociala tryggheten. Detta har redan beaktats i LFöPL så att det från och med ingången av 2002 har varit möjligt att LFöPL-försäkra verksamhet i aktiebolagsform. För avträdelserstödets del leder emellertid de gällande bestämmelserna till att t.ex. en LFöPL-försäkrad som valt aktiebolagsform och som ensam eller tillsammans med sin make äger hela aktiekapitalet inte har någon möjlighet att överföra sin gård till en yngre generation med hjälp av systemet med avträdelserstöd även om han eller hon skulle ha bedrivit jordbruk för bolagets räkning under minst tio år före avträdelserna. Å andra sidan har den som fortsätter med gårdsbruket kunnat bilda ett bolag och överföra den förvärvade gårdsbruksenheten till det, om både förvärvaren och bolaget har förbundit sig till de förpliktelser som krävs av den som fortsätter med gårdsbruket i lagen om avträdelserstöd. Det är således möjligt att bedriva bolagiserat jordbruk både före och efter avträdelserna men inte vid själva avträdelsetidpunkten.

Systemet med avträdelserstöd är ett i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen avsett statligt stöd för att förbättra jordbrukets struktur. Europeiska gemenskapernas domstol har i sitt avgörande i fråga om jordbrukets strukturstöd ansett att den juridiska verksamhetsform som företagarnas valt inte får leda till att stödet inte skulle beröra dessa företagare.

Med beaktande av Europeiska gemenskapernas domstols beslut vore det motiverat att även de som är LFöPL-försäkrade för verksamhet i aktiebolagsform skulle kunna omfattas av systemet med avträdelserstöd såsom avträdare.

På det hela taget kan man ändå konstatera att med hjälp av systemet med avträdelsestöd har man kunnat förbättra såväl jordbrukets lägenhetsstruktur som jordbrukarnas åldersstruktur. Den sistnämnda omständigheten är viktig i synnerhet inom husdjursproduktionen, som trots alla maskiner fortfarande i stor utsträckning är förknippad med tungt kroppsarbete. Stödsystemet behövs således också efter 2006 för att få unga jordbrukare till jordbrukaryrket. Detta främjas för sin del av möjligheten att ordna den avträdande generationens utkomst före åldern för ålderspension med hjälp av avträdelsestöd. Dessutom har systemet med avträdelsestöd för avträdarnas del även en annan socialpolitisk dimension vid sidan av att det tryggar utkomsten. Att en person som fortsätter med gårdsbruket etablerar sig på lägenheten innebär såväl mental som fysisk trygghet för en äldre avträdare vilket i sig är sak av samhälls-betydelse.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1. Målsättning och medel

Målet för den nationella jordbrukspolitiken är att med olika åtgärder medverka till att gårdsbruksenheterna bibehåller sina verksamhetsförutsättningar och att jordbruk kan fortsätta att bedrivas i hela landet. Detta eftersträvas genom åtgärder med vilkas hjälp gårdsbrukets struktur kan förbättras genom att lägenheterna förstoras. Till dessa åtgärder hör också systemet med avträdelsestöd.

I systemet med avträdelsestöd ingår två sätt att påverka gårdsbruksenheternas verksamhetsförutsättningar. Med hjälp av avträdelsestödet underlättas å ena sidan genomförandet av generationsväxlingar på gårdsbruksenheterna och på så sätt tryggas bevarandet och utvecklingen av livskraftiga gårdsbruksenheter. Å andra sidan främjas större lägenheter genom att det görs lättare att överlåta lägenheternas jordbruksmark som tillskottsmark till andra gårdsbruksenheter varvid jordbrukarna på dem kan förbättra sin gårdsbrukshets verksamhetsbetingelser genom att förstora lägenheten. Målet med att stödja i synnerhet generationsväxlingar men delvis också

överlåtelser av tillskottsmark är också att få den unga företagargenerationen att börja bedriva jordbruk. Detta underlättar näringens utveckling och förnyandet av strukturerna.

Propositionens centrala mål är att förlänga systemet med avträdelsestöd så att det möjliggör planering av generationsväxlingar och utveckling av gårdsbrukets struktur på lång sikt. Tillämpningsperioden för stödsystemet är tre år kortare än EG:s programperiod för landsbygdsutveckling, men av samma längd som den pågående tillämpningsperioden, vilket gör det lättare i början av perioden att förenhetliga stödvillkoren för avträdelse och övertagande även med tanke på möjligheterna för den som fortsätter med gårdsbruket att ordna finansiering. Stödsystemet gäller avträdelser som genomförs 2007—2010.

Målet med den föreslagna lagen är att med hjälp av systemet med avträdelsestöd genomföra ungefär 550 generationsväxlingar på livskraftiga gårdsbruksenheter och ungefär 250 överlåtelser av tillskottsmark per år. Dessutom är ett mål att mottagarnas gårdsbruksenheter till följd av överlåtelser av tillskottsmark som genomförts med hjälp av avträdelsestöd skall växa med ungefär 25 procent. För renhushållningens del är propositionens mål att med hjälp av stödet genomföra ungefär 20 generationsväxlingar på renhushållningslägenheter.

Genom propositionen försöker man också undanröja hinder för generationsväxlingar som beror på att jordbruksföretagen har olika juridisk form. Av denna anledning har i propositionen intagits möjlighet att med hjälp av avträdelsestöd genomföra generationsväxling på en gårdsbruksenhet trots att gårdsbruksenhetens verksamhet har bolagiserats. Eftersom stödet å andra sidan fortfarande i huvudsak skall riktas till familjejordbruk, kan avträdelsestöd erhållas av endast sådana företagare som trots bolagiseringen har kunnat ta LFöPL-försäkring. Målet är således att med hjälp av systemet med avträdelsestöd fortfarande stödja endast jordbruk av typen familjejordbruk.

I propositionen har också beaktats det allmänna pensionspolitiska målet att äldre personer skall stanna kvar i arbetslivet. Upphörande med bedrivandet av jordbruk skall inte längre hindra avträdaren från att fortsätta i

annan arbete eller inleda annan verksamhet. Utbetalningen av avträdelsetöd uppskjuts då tills avträdaren har upphört med även dessa arbeten eller minskat dem så mycket att förvärvsinkomsterna av dem stannar under 523,61 euro i månaden enligt indexnivån 2004. Ovan nämnda gränobelopp justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § i den av riksdagen godkända lagen om pension för arbetstagare (ARPL). Även om det inte förväntas att avträdarna kommer att utnyttja denna möjlighet i någon väldigt stor utsträckning, kunde upphörandet med att bedriva jordbruk innan andra arbeten upphör eller minskar dock i vissa fall underlätta genomförandet av generationsväxling vid rätt tidpunkt på gårdsbruksenheten.

3.2. Lag om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk. Lagen gäller avträdelser som genomförs 2007—2010. Lagen ersätter den gällande lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare. Avträdelsetödet skall fortfarande finansieras helt och hållet av nationella medel. Även villkoren för beviljande av stöd förblir i huvudsak oförändrade.

Eftersom också sådana lantbruksföretagare som har ombildat sin gårdsbruksenhet eller jordbruksproduktion till ett bolag skall kunna bli avträdare som får stöd, föranleder tillfogandet av bestämmelser som gäller dessa företagare och bolag behov av ändra ett stort antal hänvisningarna inom den gällande lagen och samtidigt förtydliga lagens struktur. Av denna orsak föreslås att stödsystemet inte förlängs genom att den gällande lagen ändras utan att stödbestämmelserna utfärdas i form av en ny lag. För detta talar också det faktum att det är nödvändigt att se över hänvisningarna till LFöPL i lagen om avträdelsetöd på grund av de ändringar som företagits i LFöPL.

Villkor som gäller avträdaren

Villkoren i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk överensstämmer i huvudsak med villkoren enligt rådets förord-

ning (EG) nr 1698/2005. För att få stöd skall avträdaren således vara en jordbrukare som har bedrivit jordbruk under minst 10 år och som vid avträdelsetidpunkten är minst 55 år men ännu inte har uppnått den allmänna pensionsåldern. Ålderspension enligt LFöPL kan börja vid 63 års ålder. Det gällande stödsystemets och det föreslagna nya stödsystemets åldersgränser motsvarar dessa villkor. När generationsväxling genomförs på en gårdsbruksenhet förutsätts av avträdaren fortfarande minst 56 års ålder, om förvärvaren är ett eget barn eller barnets make. Däremot stiger åldersgränsen till 60 år, om förvärvaren är en annan person. Vid överlåtelse av äganderätten till tillskottsmark förutsätts i regel minst 60 års ålder. Om tillskottsmark emellertid överläts till avträdarens barn eller till barnets make, är åldersgränsen 56 år. När jordbruksmark utarrenderas som tillskottsmark är minimiåldern fortfarande 60 år. För dem som bedriver renhushållning stiger åldersgränsen till 56 år. Utarrendering av åkermark slopas som avträdelseform, men med beaktande av systemet med samlat gårdsstöd bibehålls den ändå 2007 och 2008 för att möjliggöra planmässiga utarrenderingar.

På samma sätt som i den gällande lagen förutsätts att avträdaren har haft LFöPL-försäkring under minst fem år före avträdelsetidpunkten och har bakom sig minst 10 år av verksamhet som lantbruksföretagare för antingen egen eller gemensam räkning. Även för närvarande har avträdaren kunnat bedriva företagsverksamhet även för ett bolags räkning och detta har beaktats i företagsverksamhetens längd, om företagaren har haft LFöPL-försäkring för den verksamhet som bedrivits i bolaget. Detta krav ändras inte. Bolag är öppna bolag, kommanditbolag och aktiebolag. Avträdelsetöd kan erhållas endast av en företagare som innehar sådan ställning som företagare i bolaget att han eller hon har kunnat beviljas LFöPL-försäkring. I LFöPL har sedan 2002 ingått möjlighet att försäkra en företagare som arbetar som företagare i aktiebolag av typen familj jordbruk. Enligt gällande LFöPL 1 § 2 mom. 6 punkten LFöPL-försäkras för verksamhet som bedrivits för ett aktiebolags räkning en jordbruksföretagare som ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar äger över hälften av bolagets

aktiekapital eller den rösträtt som aktierna medför och som är en anställd i ledande ställning i bolaget. Dessutom förutsätts att bolagets verksamhet beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967).

Den arbetsgrupp som social- och hälsovårdsministeriet tillsatt för att fundera på hur företagarnas sociala trygghet kunde utvecklas föreslog i sitt betänkande som överlämnades den 10 augusti 2005 att LFöPL:s begränsning av tillämpningsområde ändras i fråga om verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform. Enligt arbetsgruppens förslag skall såsom en företagare som kan LFöPL-försäkras betraktas i fråga om verksamhet i aktiebolagsform en person som ensam äger minst 30 procent av företaget eller tillsammans med sina familjemedlemmar minst 50 procent så att han eller hon själv äger minst en aktie. En person som kan försäkras skall själv arbeta i bolaget och inneha en ledande ställning där. För aktiebolags del skall dessutom förutsättas att alla aktier ägs av fysiska personer och att minst 70 procent av aktierna i bolaget ägs av personer med ställning som företagare enligt LFöPL.

Regeringen torde våren 2006 till riksdagen avlåta en proposition med förslag till revidering av LFöPL. Propositionen torde också innehålla bestämmelser om försäkrande av lantbruksföretagare i bolag. Den regeringsproposition som gäller LFöPL bereds vid social- och hälsovårdsministeriet.

I denna proposition baserar sig avträdarens möjlighet att få stöd i huvudsak på att han eller hon har LFöPL-försäkring. Sålunda blir LFöPL-bestämmelserna om villkoren för att få försäkring enligt LFöPL tillämpliga som sådana som villkor för erhållande av avträdelsestöd. Inte heller till denna del avviker den föreslagna lagen från den gällande lagen. I propositionen har man ansett att kravet på LFöPL-försäkring i sig styr stödet till jordbrukare trots bolagsformen bedriver jordbruket på samma sätt som ett familj jordbruk. Om LFöPL-försäkringen kommer att begränsas på det sätt som ovan nämnda arbetsgrupp föreslagit, kommer LFöPL inte längre att beröra sådana aktiebolag där t.ex. andra aktiebolag är aktieägare och finansärer. Dessutom skulle tillämpningsområdet begränsa ägarkretsen så att majoriteten av aktieägarna

i bolaget skall vara LFöPL-försäkrade företagare. När det bestäms vem som kan vara ägare skulle som familjemedlem betraktas den maken, sambor som bor i samma hushåll samt en person som bor i samma hushåll som företagaren och är släkt med honom eller henne i rakt upp- eller nedstigande led. Dessa krav skulle även gälla avträdelsestöd.

En lantbruksföretagare som är verksam som lantbruksföretagare i ett öppet bolag eller ett kommanditbolag uppfyller den gällande lagens villkor för avträdare. Detta förändras inte i den föreslagna lagen.

På samma sätt som hittills skall avträdaren upphöra helt med att bedriva kommersiellt jordbruk. Avträdaren får inte heller äga andelar i andra gårdsbruksenheter än den där han eller hon själv har bedrivit jordbruk. Han eller hon får inte heller hålla djur för produktionsändamål. I allmänhet skall det vara tillåtet att hålla djur som kan jämföras med sällskapsdjur. Det skall dock fortfarande i regel vara förbjudet att hålla djur som hör till normal husdjurshushållning. Avträdaren får inte använda sådana produktionsbyggnader som han eller hon eventuellt behållit vid överlåtelser av tillskottsmark för att bedriva jordbruksproduktion eller tillåta att de används för egen eller gemensam räkning. På samma sätt som hittills skall avträdaren överlåta sådana andelar i andra eventuella bolag som bedriver jordbruk som ger honom eller henne ställning som företagare, även om avträdelsen grundar sig på företagareverksamhet såsom fysisk person.

Liksom för närvarande skall avträdaren kunna behålla gårdsbruksenhetens skogsmark. Han eller hon får ändå inte utföra leveransarbete. Endast skogsvårdande arbeten och arbeten i anslutning till tillvaratagande av energivirke ur skogen skall fortfarande vara tillåtna. På samma sätt som för närvarande skall avträdaren avge en förbindelse om att han eller hon inte börjar bedriva jordbruk så länge som avträdelsestöd betalas.

Definitionerna av jordbruk och gårdsbruk bibehålls oförändrade, men de flyttas från förordningen till lagen. I lagen avses med jordbruk samma produktionsverksamhet som enligt EG-fördraget betraktas som jordbruk.

Ett villkor för erhållande av avträdelsestöd skall fortfarande vara att man äger gårds-

bruksenhetsen eller en del av den. Om avträdaren äger bara en del av gårdsbruksenhetsen, skall också de andra ägarna överlåta sin andel, fastän de inte skulle vara berättigade till avträdelsestöd. Detta villkor ingår också i den gällande lagen. Dessutom kan avträdaren vara en lantbruksföretagare som inte äger gårdsbruksenhetsen direkt, utan gårdsbruksenhetsen ägs av ett aktiebolag där han eller hon äger aktier. Även då skall alla aktieägare i bolaget överlåta sin andel eller så skall bolaget överlåta hela den gårdsbruksenhetsen det äger. Dessutom kan avträdaren vara en lantbruksföretagare som inte direkt äger gårdsbruksenhetsen, utan gårdsbruksenhetsen ägs av ett personbolag där han eller hon äger en bolagsandel och där han eller hon är ansvarig bolagsman. I det fallet att bolaget överlåter sin gårdsbruksenhetsen får avträdarbolaget inte längre bedriva jordbruk eller så skall avträdarens ägarandel och ställning i bolaget ändras så att han eller hon inte längre är i företagarställning. Bolag är öppna bolag, kommanditbolag och aktiebolag. Avträdaren skall inte heller i andra samfund kunna ha en sådan ställning att de skulle vara förenade med ställning som företagare. Sådana samfund kan vara t.ex. andelslag.

Enligt den gällande lagen har avträdarens make rätt till avträdelsestöd, även om han eller hon inte skulle äga ens en del av den gårdsbruksenhetsen som är föremål för avträdelsen. Sambor jämställs med makar. Stöd villkoret förblir oförändrat. Samtidigt behåller maken möjligheten till avträdelse högst fem år före uppnådd pensionsålder, om ägar maken är berättigad till stöd, men stödet betalas fortfarande inte förrän åldern för avträdelsestöd har uppnåtts. På motsvarande sätt skall även lantbruksföretagarens efterlevande make samt en person som har bedrivit jordbruk på gården tillsammans med ett äldre syskon fortfarande kunna få avträdelsestöd.

Efter avträdelsen skall avträdaren kunna få förvärvsinkomster av annan verksamhet än den som lantbruksföretagare. Avträdelsestöd betalas dock inte förrän inkomsterna har upphört helt eller sjunkit under 523,61 euro. Detta belopp motsvarar det belopp som i den godkända lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare tilläts för personer som får invalidpension. Beloppet följer nivån

2004 och det höjs genom förordning på motsvarande sätt som förvärvsinkomstgränsen enligt ARPL.

Avträdelseformer

Avträdelseformerna enligt den gällande lagen, generationsväxling på gårdsbruksenhetsen, överlåtelse av tillskottsmark och utarrendering av tillskottsmark, bibehålls.

Avträdaren eller avträdarna skall fortfarande kunna överlåta äganderätten till sin gårdsbruksenhets jordbruksmark och produktionsbyggnader till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket. Då är det fråga om generationsväxling och gården skall vara livskraftig och den som fortsätter med gårdsbruket skall förbinda sig att inom utsatt tid vidta åtgärder med vilkas hjälp gårdsbruksenhetsen blir livskraftig. På samma sätt som för närvarande skall den som fortsätter med gårdsbruket avge en förbindelse om att bedriva jordbruk på den gårdsbruksenhetsen som överläts så länge som avträdelsestöd betalas. Jordbruk skall dock alltid bedrivas under minst fem år.

Likaså skall avträdaren fortfarande kunna överlåta äganderätten till gårdsbruksenhetsen jordbruksjord till en annan jordbrukare som förvärvar den som tillskottsmark till sin gårdsbruksenhetsen. Jordbruksjorden kan också arrenderas ut för motsvarande ändamål genom ett långvarigt arrendavtal, men bara 2007 och 2008. Marken skall vara utarrenderad lika länge som avträdelsestöd betalas. Minimiarrendetiden skall dock fortfarande vara tio år.

En ny avträdelseform som kommer i fråga är att generationsväxlingen genomförs genom att man överlåter hela aktiestocken i ett sådant bolag som äger gårdsbruksenhetsen eller som har bildats för att bedriva jordbruksproduktion. I det sistnämnda fallet skall dessutom en gårdsbruksenhetsen som avträdarna äger helt eller delvis överlåtas till den som fortsätter med att bedriva gårdsbruk. Då skall bolaget förbinda sig att bedriva jordbruk och behålla gårdsbruksenhetsen i sin ägo under den tid som avträdelsestöd betalas. Även här skall minimitiden vara fem år. Den som fortsätter med gårdsbruket skall åter avge en förbindelse om att behålla aktierna i bolaget eller bolagsandelen i sin ägo motsvarande tid.

Även bolagsandelen i ett öppet bolag och kommanditbolag kan överlåtas på motsvarande villkor. Dessutom skall generationsväxlingen kunna genomföras så att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdel- sen överläts till ett aktiebolag där den som fortsätter med gårdsbruket har bestämmande inflytande eller till ett öppet bolag eller kommanditbolag där han eller hon är ansvarig bolagsman. Endast bolag som bedriver jordbruk kan komma i fråga om förvärvare och den som fortsätter med gårdsbruket skall uppfylla villkoren för försäkring enligt LFöPL för den verksamhet som bolaget börjar bedriva på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdel- sen. Överlåtelsen kan också ske till ett bolag som kommer att bildas. Möjligheten att överlåta gårdsbruks- heten direkt till ett bolag som den som fort- sätter med gårdsbruket bildat underlättar de situationer då avsikten är att som ett led i ge- nerationsväxlingen börjar bedriva jordbruk i bolagsform. Slutförandet av generationsväx- lingen påskyndas när avträdel- se inte längre behöver ske först från avträdaren till den som fortsätter att bedriva gårdsbru- ket till bolaget. Även i dessa fall skall både bolaget och den som fortsätter med gårds- bruket avge ovan nämnda förbindelser.

När jordbruket bedrivits i form av ett aktie- bolag skall den enda avträdel- seformen vara generationsväxling så att avträdaren, avträda-rens make och övriga eventuella ägare i ak- tiebolaget överlåter sina aktier till den som fortsätter med gårdsbruket. Efter överlåtelsen skall förvärvaren ha bestämmande inflytande i bolaget. Även om en kapitalinvestering är med i bolaget blir tvungen att överlåta sina aktier eller sin andel till den som fortsätter med gårdsbruket, har han eller hon ändå inte rätt till avträdel- sestöd på grund av överlåtelsen av bolagsandelen, eftersom han eller hon inte uppfyller ett väsentligt villkor för bevil- jande av stöd, dvs. bedrivande av jordbruk.

Om avträdarna bedriver jordbruk inta bara i bolag utan också som näringsidkare, skall de överlåta även sin jordbruksjord och de bygg- nader som använts för jordbruksproduktionen till den som fortsätter med gårdsbruket.

Genom att det förutsatts att hela aktie- stocken överläts befinner sig en företagare

som bedriver jordbruk i bolagsform och en lantbruksföretagare som bedriver jordbruk såsom fysisk person i jämbördig ställning, ef- tersom det har förutsatts att lantbruksföreta- gare överlåter hela gårdsbruksenheten även i det fallet att även andra personer än avträda- ren och avträdarens make är delägare.

Om avträdaren äger andelar i andra bolag som bedriver jordbruk kan avträdaren inte behålla sin bestämmande ställning i ett så- dant bolag och hans eller hennes ägarandel tillsammans med maken och familjemed- lemmarna kan inte överstiga 15 procent av det bestämmande inflytandet i bolaget.

Även i de fall då gårdsbruksenheten har överförs till ett bolag skall det fortfarande vara möjligt att genomföra generationsväx- ling genom att i stället för aktierna överlåta gårdsbruksfastigheten till den som fortsätter med gårdsbruket. I en sådan situation skall bolaget inte längre få fortsätta att bedriva nå- got slags jordbruk eller så skall avträdaren minska sitt aktieinnehav så mycket att han el- ler hon inte längre bedriver kommersiellt jordbruk på det sätt som avses i lagen om av- trädel- sestöd.

Om gårdsbruksenheten ägs och innehas av ett bolag innehåller lagen om avträdel- sestöd ändå inga bestämmelser om en sådan avträ- del- seform där bolagsandelen direkt och inte gårdsbruksenheten överförs till den som fort- sätter med gårdsbruket. I överensstämmelse med det som sägs om jordbruk som bedrivits i form av aktiebolag föreslås i propositionen att generationsväxling kan genomföras ge- nom att andelar i personbolaget överläts till den som fortsätter med gårdsbruket. Den av- trädare som överlätit andelen berörs av mot- svarande krav på att det kommersiella jord- bruket skall upphöra som den som överlåter aktier i ett aktiebolag.

Dessutom börjar även lantbruksföretagare med delinvalidpension enligt LFöPL omfat- tas av stödsystemet.

Förvärvare

Även de villkor som gäller för förvärvare förblir i huvudsak oförändrade. Vid genera- tionsväxlingar skall förvärvaren fortfarande vara en person under 40 år som har tillräcklig yrkesskicklighet för att bedriva jordbruk. Av

förvärvarens förutsatts inte tidigare verksamhet som lantbruksföretagare.

Likaså skall den lägenhet där generationsväxlingen genomförs vara livskraftig eller bli livskraftig inom utsatt tid. I den gällande förordningen om avträdelsestöd är tiden tre år och avsikten är inte att ändra på detta. Livsdugligheten påvisas med en affärsplan och en i den ingående kalkyl. Bestämmelser om beräkningsprinciperna och minimieresultatet liksom om affärsplanen i övrigt utfärdas genom förordning av statsrådet. En gårdsbruksenhet där resultatet av jordbruket har uppgått till minst 9 000 euro om året har betraktats som livskraftig. Avsikten är att höja detta minimibelopp till 10 000 euro.

Vid överlåtelse av tillskottsmark skall förvärvaren fortfarande vara en jordbrukare som sedan tidigare har en gårdsbruksenhet i sin besittning och som har LFöPL-försäkring. Besittningen kan grunda sig på ägande eller arrende. Tillskottsmark kan också arrenderas. Eftersom förvärvaren skall förbinda sig att odla tillskottsmarken så länge som avträdelsestöd betalas, dock alltid minst fem år, skall arrendeavtalet ingås för minst tio år. På samma sätt som tidigare kan jordbruksmark också överlätas i delar som tillskottsmark åt flera jordbrukare. Åkerarealen på varje förvärvares gårdsbruksenhet skall dock öka med minst två hektar.

Avträdelsestödet belopp

Avträdelsestödet belopp skall fortfarande grunda sig på arbetsinkomsten enligt LFöPL. Avträdelsestödet betalas i form av grundbelopp och kompletteringsdel.

I den gällande lagen fastställs grundbeloppet i stor utsträckning på samma sätt som invalidpension enligt LFöPL. Grundbeloppet betalas till dess mottagaren av avträdelsestöd fyller 65 år, varefter avträdelsebeloppets grunddel ändras till en i huvudsak lika stor ålderspension enligt LFöPL. Eftersom man kan börja få ålderspension enligt LFöPL redan som 63-åring föreslås att avträdelsestödet grundbelopp indras när avträdaren fyller 63 år. Detta motsvarar ändringen av invalidpension enligt LFöPL till ålderspension vid 63 års ålder.

Avträdelsestödet kompletteringsdel beta-

las däremot liksom hittills tills avträdaren fyller 65 år. Först då kan han eller hon få folkpension enligt FPL, vilken motsvarar kompletteringsdelens belopp.

När avträdelsestödet fastställs föreslås att också de ändringar beaktas som har företagits i intjäningsprocenterna för pension enligt LFöPL, intjäningsprocenterna och beräknings sättet för pensionen för den återstående tiden samt samordningen av arbetspensionerna till de delar som de ännu inte har beaktats i systemet med avträdelsestöd.

Till den del som det är fråga om pensioner som beror på att avträdelsestödet kompletteringsdel indras samt om rätt till pension med stöd av andra lagar än LFöPL, tillämpas dessa ändringar även på avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd. Dessutom beaktas även andra ändringar i anslutning till verkställandet av stödsystemet i lagarna om de tidigare stödsystemen.

Förfarande

Stödförfarandet förblir i huvudsak oförändrat. Stödet skall fortfarande sökas innan avträdelserna sker. Det skall dock vara möjligt att ansöka om avträdelsestöd redan ett år innan avträdaren uppnår den egentliga minimiåldern för stöd och att efter ansökan genomföra avträdelserna innan den stadgade åldern uppnås. Avträdelserna anses ha skett när besittningen har överförts och inte vid den tidpunkt då överlåtelsehandlingen undertecknats, liksom för närvarande. Stödet börjar dock betalas först efter att minimiåldern har uppnåtts förutsatt att besittningen och äganderätten har överförts då. Härigenom blir det möjligt att tidsmässigt inplanera ofta mycket utdragna avträdelser så att även förvärvarens möjligheter att ordna sina finansieringsmöjligheter och överföringen av odlingsverksamheten på gården sker på ett ändamålsenligt sätt med beaktande av systemet med gårdsstöd.

Ansökan kan fortfarande lämnas till pensionsanstalten, arbetskrafts- och näringscentralen, kommunens landsbygdsnäringsmyndighet eller till ett ombud som pensionsanstalten bemyndigat. Den sistnämnda ger sitt utlåtande om ansökan varefter pensionsanstalten, på samma sätt som hittills, vid behov

kan begära utlåtande av Arbetskrafts- och näringscentralen. Utlåtande om ansökningar som gäller renhushållningen ges av Renbeteslagsföreningen. På Åland sköts Arbetskrafts- och näringscentralens uppgifter av Ålands landskapsregering.

Pensionen beviljas av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt genom ett förhandsbeslut, om avträdelserna ännu inte har skett, och slutgiltigt, om avträdelserna redan har skett. Förhandsbeslutet skall vara i kraft 12 månader i stället för nuvarande sex månader. Pensionen börjar betalas när alla slutliga handlingar och förbindelser som gäller avträdelserna har tillställts pensionsanstalten.

Uppgiftsfördelningen vid tillsynen över stödet förblir oförändrad. Pensionsanstalten övervakar stödet när den administrerar betalningen av stödet och infriandet av förbindelserna. Jord- och skogsbruksministeriet ansvarar åter för ordnandet av kontroller som gäller stödtagarna och avgivarna av förbindelser samt tillsynssystemets funktion och tillsynen över förvaltningssystemet.

Stödutgifterna och förvaltningskostnaderna för stödet finansieras fortfarande med statliga medel.

År	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Sammanlagt
Årliga utgifter, milj. euro	2,3	12,1	21,8	31,2	43,7	57,4	65,1	74,0	79,4	81,9	85,9	554,8

Av dessa har EU ersatt ungefär 37 procent av de stöd som beviljades 1995—1999. De stöd som utbetalas nu uppskattas orsaka ytterligare utgifter om sammanlagt ungefär 410 miljoner euro från 2007 till ungefär 2021, varav EU motsvarande sätt beräknas ersätta

År	2007	2008	2009	2010	2011-	Sammanlagt
Årliga utgifter	2,6	12,6	21, 4	26,4	111,6	174,5

Av de föreslagna ändringarna uppskattas höjningen av åldersgränsen med fyra år vid en del generationsväxlingar, med tre år vid en del överlåtelse av tillskottsmark och med ett år vid överlåtelse inom renhushållningen minska kostnaderna med ungefär 7 miljoner euro och slopandet av utarrenderingsmöjlig-

3.3. Tidigare lagstiftning

Det föreslås att tidigare motsvarande lagstiftning ändras så att i den beaktas delvis de ändringar som gäller arbetspensionslagstiftningen samt delvis ändringarna i det system med avträdelserstöd som skall tillämpas från och med ingången av 2007. Det är i första hand fråga om förvärvsinkomstgränsens inverkan på återkrav, pensionstillväxten för lantbruksföretagare som har beviljats s.k. vilande avträdelserstöd, preskription av fordringar samt hänvisningar till annan arbetspensionslagstiftning. I lagen om avträdelserstöd beaktas dessutom den föreslagna nya lagens bestämmelser om tillåtna skogsvårdsåtgärder efter att avträdelserstöd beviljats.

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Ekonomiska konsekvenser

4.1.1. Konsekvenser för statsfinanserna

Åren 1995—2005 har systemet med avträdelserstöd orsakat utgifter som följer:

ungefär 37 procent av de avträdelser som skett 1995—1999.

En förlängning av systemet med avträdelserstöd på föreslaget sätt så att stöd beviljas på grund av avträdelser som genomförs 2007—2010 uppskattas orsaka staten ytterligare utgifter som följer:

heta från och med 2009 med ungefär 12 miljoner euro, dvs. tillsammans med 19 miljoner euro.

Avträdelsernas möjlighet att fortsätta att få biinkomster och utföra annat arbete senarelägger ytterligare likaså den tidpunkt då avträdelserstöd börjar betalas. Detta uppskattas

minska kostnaderna med ungefär 8,5 miljoner euro. Att den övre åldersgränsen för mottagarna av avträdelsetöd sänks från 65 år till 63 år uppskattas också minska kostnaderna för avträdelsetödet med ungefär 1,5 miljoner euro. Däremot uppskattas de föreslagna ändringarna orsaka merkostnader om ca 7,0 miljoner euro, varav möjligheten för lantbruksföretagare med delinvalidpension att få stöd orsakar merkostnader om ca 3,4 miljoner euro och medtagandet av bolag merkostnader om ca 3,6 miljoner euro.

Att avträdelsetöd som betalas ut ändras till ålderspension redan vid 63 års ålder i stället för vid 65 år minskar utgifterna för avträdelsetödet ytterligare med 98 miljoner euro, men ökar på motsvarande sätt utgifterna enligt LFöPL. För statsfinanserna är ändringen kostnadsneutral.

Verkställandet av stödsystemet förväntas dessutom orsaka årliga förvaltningskostnader om ungefär en miljon euro.

Företagskonsekvenser och konsekvenser för näringslivet

Den föreslagna lagen uppskattas främja genomförandet av generationsväxlingar på gårdsbruksenheterna även i framtiden. Likaså uppskattas den främja de redan existerande gårdsbruksenheternas livsduglighet genom att vid sidan av generationsväxling erbjuda ett alternativt sätt att förbättra jordbrukets struktur genom överlåtelser av tillskottsmark. Det uppskattas att flera generationsväxlingar genomförs med hjälp av stödsystemet än utan det. Detta tryggar åter näringens fortbestånd på ett avgörande sätt.

Föryngringen av jordbruks- och renhus-hållningsföretagarnas åldersstruktur avspeglas också i jordbruket i form av utveckling av själva företagsverksamheten. Yngre företagare är mera beredda än äldre att göra nyinvesteringar som är ändamålsenliga med tanke på företagsverksamhetens utveckling. Genom systemet med förtidspension tryggas således bedrivandet av jordbruk i hela Finland och genom föryngringen av åldersstrukturen främjas konkurrenskraften hos det jordbruk som bedrivs i Finland.

Trots att de mål som satts för antalet generationsväxlingar inte till alla delar har upp-

nått helt i enlighet med förväntningarna, har utvecklingen av med hjälp av systemet med avträdelsetöd kunnat styras i rätt riktning. Om systemet fortsätter kan det förväntas fortsätta att styra jordbrukets strukturutveckling i samma riktning.

De förslag i propositionen varmed avsikten är att undanröja åtminstone vissa hinder för generationsväxlingar uppskattas främja uppkomsten av nya gårdsbruksföretag. Beredskap för en bolagiseringsutveckling även inom systemet med avträdelsetöd ger gårdsbruksenheterna möjlighet att organisera sin företagsverksamhet även på ett företagsekonomiskt ändamålsenligt sätt. Tryggheten av generationsväxlingar även i gårdsbruksföretag som valt att arbeta i bolagsform underlättar långsiktig företagsverksamhet och tryggar en jämbördig behandling av de LFöPL-försäkrade jordbruksföretagarna.

4.2. Konsekvenser i fråga om organisation och personal

Det föreslås inga ändringar i den verkställande organisationen för systemet med avträdelsetöd. Det nuvarande antalet årsverken antas behövas för verkställandet både vid pensionsanstalten och inom förvaltningen.

Systemet med avträdelsetöd har med stöd av 29 § 1 mom. 3 punkten i självstyrelsenlagen för Åland (1144/1991) ansetts höra till rikets lagstiftningsbehörighet. Enligt 2 mom. kan behörigheten överföras på landskapet genom lag. Det är inte ändamålsenligt att överföra denna typ av behörighet. Däremot har man stöd av 32 § delvis anlitat landskapets förvaltningsorgan för administreringen av de tidigare avträdelsesystemen. Avsikten är att genom en s.k. överenskommelseförordning överföra de uppgifter på landskapsförvaltningen som i övriga Finland ankommer på arbetskrafts- och näringscentralerna. På grund av det ringa antalet ansökningar kan detta inte just anses påverka arbetsbördan för landskapets förvaltningsorgan.

4.3. Konsekvenser för miljön

Systemet med avträdelsetöd bidrar till att trygga avträddarens möjlighet att överföra den åkermark han eller hon odlat till en lämplig

förvärvare. Vid generationsväxlingar som görs med stöd av systemet med avträdelsestöd förutsätts att marken odlas på ett sätt som beaktar miljöskyddsaspekter. Detta bidrar till att främja ett jordbruk som bedrivs på ett hållbart sätt med avseende på skyddet och skötseln av miljön. Samtidigt medverkar man också till att landsbygdslandskapet fortsätter att vårdas.

När generationsväxlingar på landsbygden underlättas flyttar unga företagare till gårdsbruksenheter. I synnerhet i de fall där avträdnarna bor kvar på gårdsbruksenheten efter generationsväxlingen bidrar det till att fördröja befolkningsminskningen på landsbygden, i synnerhet i glesbygden. Detta kan bidra till att servicen bibehålls på landsbygden när de användare som är nödvändiga för att servicen skall få finnas kvar minskar långsammare. Den senaste tidens utveckling visar att i många fall flyttar avträdnarna också från gårdsbruksenheten och bosätter sig antingen i centrum av den kommun där gårdsbruksenheten är belägen eller i något annat närbeläget centrum som kan erbjuda service. I synnerhet äldre avträdnare och i synnerhet sådana som behöver hälso- och sjukvårdstjänster söker sig i allmänhet närmare sådan service, vilket å andra sidan stärker bosättningen och efterfrågan på service i kommunernas tätorter.

4.4. Konsekvenser för medborgarna

Regionala konsekvenser

Regionalt sett genomfördes 1995—2005 flest generationsväxlingar inom Södra Österbottens, Österbottens och Egentliga Finlands arbetskrafts- och näringscentralers område, där sammanlagt 1 630 av 4 734 generationsväxlingar genomfördes, och minst inom Kajanalands, Lapplands och Norra Karelen arbetskrafts- och näringscentralers område, där det sammanlagt genomfördes bara 342. Under motsvarande tid överläts flest gårdsbruksenheter som tillskottsmark inom Södra Österbottens, Egentliga Finlands och Norra Österbottens arbetskrafts- och näringscentralers område, där sammanlagt 1 427 av 4 466 överlåtelser av tillskottsmark genomfördes, och minst, sammanlagt 346, i Kajanalands,

Lapplands, och Nylands arbetskrafts- och näringscentralers område. Utvecklingen motsvarar gårdsbruksenheter allmänna belägenhet i landets olika delar. Åren 1995—1999 överläts mest mark inom Södra Savolax, Norra Karelen och Mellersta Finlands arbetskrafts- och näringscentralers område med stöd av förbindelser om att inte odla marken. Med hjälp av förbindelserna om att inte odla marken kunde man under de första åren balansera den omvälvning som anslutningen till EU förorsakade på mindre gårdsbruksenheter. Därefter har man med hjälp av avträdelsestödet kunnat främja gårdsbruksenheter utveckling så att man med hjälp av systemet har kunnat underlätta anskaffningen av tillskottsmark i småbruksdominerade områden. I områden där gårdsbruksenheter redan från tidigare har haft starkare struktur har generationsväxling varit det populärare avträdelset.

Eftersom propositionens mål är att förlänga systemet med avträdelsestöd på i huvudsak tidigare villkor, är det uppenbart att lagförslagets regionala konsekvenser fortsätter i samma riktning som under den gällande lagens tid. Tyngdpunkten i generationsväxlingarna väntas fortfarande ligga i södra och västra Finland, där den genomsnittliga lägenhetsstorleken är större än i östra och norra Finland. Vid överlåtelserna av tillskottsmark förväntas inte lika stor regional splittring, eftersom det finns gårdar som upphör med jordbruksproduktionen med hjälp av avträdelsestöd i hela landet. Överlåtelserna av tillskottsmark torde ändå kunna anses ha större betydelse för fortsatt jordbruksproduktion i östra och norra Finland, eftersom de gårdsbruksenheter som fortsätter med verksamheten där har svårare att utvidga sin åkerareal på grund av det mindre utbudet än i områden där det finns mycket åker.

Konsekvenser för jämställdheten

Det kan anses att systemet med avträdelsestöd behandlar både män och kvinnor likvärdigt.

Män och kvinnor som är verksamma som lantbruksföretagare är berättigade till avträdelsestöd på samma villkor. Olika ålder hos makarna har beaktats så att den yngre maken

kan avträda samtidigt som den äldre, men så att stödet börjar betalas efter att åldersgränsen uppnåtts. För avträdelsetödet har det ingen skillnad vilken av makarna som är yngre, även om det i praktiken oftast är mannen som är äldre. Detta betyder ändå inte att avträdelsetödet skulle ske direkt när den äldre uppnått stödåldern, utan ofta väntar avträdarna tills bägge har uppnått den. Möjligheten att avträda fem år före stödåldern är nödvändig därför att åldersskillnaden kan vara så stor att samtidig avträdelsetödet inte är möjlig i något skede.

Även avträdelsetödets belopp kan variera hos makarna. Även när avträdelsetödets belopp är olika hos makarna beror detta inte på själva stödsystemet utan på att de LFÖPL-arbetsperioder som ligger till grund för avträdelsetödet eller fördelningen av arbetsinkomsterna på gårdsbruksenheten har varit olika mellan makarna.

Lantbruksföretagare och idkare av renhushållning

Erhållandet av avträdelsetöd är i regel inte beroende av vilken produktionsinriktning gårdsbruksenheten eller förvärvarens lägenhet har efter avträdelsetödet. Vid generationsväxlingar räcker det att gårdsbruksenheten är livskraftig. Även om produktionsinriktningen inverkar på möjligheterna att åstadkomma ett tillräckligt resultat på lägenheten har produktionsinriktningarna i sig inte försatts i olika ställning. I praktiken betyder detta vanligtvis att för lantbruksföretagare som bedriver husdjursproduktion och intensiv växtodling räcker det med en mindre gård än för dem som bedriver enbart extensiv produktion. För dem som bedriver renhushållning räcker det med att enbart produktionsbyggnaderna på renhushållningslägenheten överläts, förutsatt att minimiantalet renar samtidigt överförs. Detta beror delvis på att inom renhushållningen bedrivs en del av verksamheten gemensamt inom renbeteslaget. Eftersom bokförings- och beskattningssystemet är anorlunda än för andra som bedriver jordbruksproduktion, är det inte möjligt att ställa fullständig enhetliga krav på livsduglighet. I propositionen har det av denna anledning inte föreslagits några ändringar i det

gällande systemet. Att granskningen av livsduglighet skiljer sig å anses inte ha någon väsentlig inverkan när man granskar lantbruksföretagarnas inbördes ställning. Skillnaderna mellan dem som bedriver renhushållning förklaras åter till största delen med att renskötselmetoderna varierar i olika delar av renskötselagens tillämpningsområde och med att i den södra delen av området bedrivs renhushållning vid sidan av annat jordbruk.

Genom att åldersgränserna höjs vid andra avträdelsetödet än när gårdsbruksenheten eller dess åkrar överläts till ett eget barn beaktas de allmänna målen att senarelägga pensioneringen. Att åldersgränserna för dem som bedriver renhushållning höjs för att förenhetliga åldersgränserna antas inte ha någon betydande inverkan på avträdelsetödet bland dem som bedriver renhushållning. Att minimiåldersgränserna förenhetligas till 56 år vid överlåtelser till barn garanterar att överlåtelser mellan föräldrar och barn kan ske vid rätt tidpunkt. Vid överlåtelser mellan andra, även till andra släktingar, är avträdarens minimiålder inte lika avgörande för att en generationsväxling skall ske, eftersom förvärvaren kan vara vem som helst som är under 45 år, uppfyller villkoren och fortsätter med gårdsbruket.

Andra företagare

Systemet med avträdelsetöd gör det möjligt att genom generationsväxling överföra ett gårdsbruksföretag till en ung företagare något tidigare än när motsvarande arrangemang är möjligt för andra företagare genom normal ålderspension. Stödsystemets väsentliga betydelse ligger emellertid däri att man överhuvudtaget får tillräckligt med unga företagare till jordbruket med vilkas hjälp det är möjligt att fortsätta den nationella jordbruksproduktionen.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 8 oktober 2004 en arbetsgrupp som fick i uppdrag att utreda möjligheterna att förlänga

systemet med avträdelsestöd inom jordbruket och renhushållningen efter 2006 samt behovet av att se över förbindelsevillkoren i de avträdelssystem som föregått systemet med avträdelsestöd.

I arbetsgruppen ingick företrädare för jord- och skogsbruksministeriet och dessutom för finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter (MTK) rf, Svenska lantbruksproducenternas Centralförbund rf, Renbetslagsföreningen rf och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA).

Arbetsgruppen föreslog i sin promemoria (JSM 2005:12) att systemet med avträdelsestöd förlängs till utgången av 2013 så att villkoren för erhållande av avträdelsestöd i huvudsak överensstämmer med den gällande lagen. Arbetsgruppen föreslog emellertid att systemet ändras och kompletteras så att avträdelarna skall vara under 63 år, att avträdelsestöd skall vara möjlig ett år före uppnådd minimiålder och att det skall vara möjligt för avträdelarna att fortsätta i annat förvärvsarbete efter avträdelserna. Arbetsgruppen utgick emellertid ifråga att avträdelsestöd inte skall börja betalas innan avträdelserna har skett och minimiåldern uppnåtts samt övriga förvärvsinkomster har upphört eller sjunkit under ett belopp som skall vara detsamma som den som får invalidpension enligt ARPL kan förtjäna per månad. Likaså föreslog arbetsgruppen att maximibeloppet av biinkomster för dem som fortsätter med gårdsbruket slopas helt och hållet, eftersom beloppet redan hade höjts till 50 000 euro per år genom förordning. Dessutom föreslog arbetsgruppen att det skall bli möjligt att genomföra generationsväxlingar även när avträdelaren har bolagiserat verksamheten på sin gårdsbruksenhet före avträdelserna eller förvärvaren redan har bildat eller börjat förbereda bildandet av ett bolag för bedrivandet av jordbruket. Arbetsgruppen ansåg det emellertid viktigt att avträdelsestödet även i dessa fall begränsas enbart till jordbruksföretag av typen familjejordbruk. Av denna anledning förutsatte arbetsgruppen att i aktiebolag skall alla aktier överlåtas till den som fortsätter med gårdsbruket. I personbolag skall åter både avträdelaren och förvärvaren vara ansvarig bolagsman när bolagsandelen överförs. Dessutom förutsatte arbets-

gruppen att både den person som uppfyller villkoren för att fortsätta med gårdsbruket, och som ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar borde få bestämmande inflytande i bolaget, och bolaget borde avge förbindelser om att dessa behåller gårdsbruksenheten och aktierna i det bolag som äger gårdsbruksenheten så länge som avträdelsestöd betalas, dock under minst fem år, samt om att bedriva jordbruk under nämnda tid.

Dessutom föreslog arbetsgruppen att de ändringar som företagits i arbetspensionssystemet och som delvis redan har beaktats i lagen om avträdelsestöd till alla delar skall beaktas i grunderna för fastställande av stödet och även i övrigt så att de påverkar betalningen av stödet när avträdelsestöd beviljas vid en förlängning av stödsystemet.

Efter detta förlängdes arbetsgruppen mandattid till utgången av 2005 så att den skulle kunna utarbeta en regeringsproposition.

Saken har dessutom behandlats i statsrådets finanspolitiska ministerutskott den 16 november 2005.

Jord- och skogsbruksministeriet har också diskuterat propositionen med Sametinget. Under diskussionerna behandlades i synnerhet frågan om det maximala antalet renar som förvärvaren får behålla efter avträdelserna och renskötselns betydelse för samerna som en del av deras kultur. Representanterna för Sametinget betonade under diskussionen renhushållningen som en del av den samiska kulturen vilken har väsentligt inflytande för att det samiska språket överlever. Samtidigt fäste representanterna uppmärksamhet på samernas läge som ett folk och den härmed anknutna internationella rätten. Sametinget anser att renhushållningen inte alls borde räknas som jordbruk eller åtminstone är den bara till hälften jordbruk. Den centrala frågan gällde det antal renar som skall tillåtas för avträdelarna efter avträdelserna, vilket enligt Sametingets åsikt borde vara 30 renar.

5.2. Remissyttranden och hur de har beaktats

Utlåtanden om arbetsgruppens förslag till regeringens proposition med förslag till lagar om stöd för upphörande med att bedriva

jordbruk och om ändring av lagar som gäller avträdelssystemen begärdes av finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, justitieministeriet samt Södra Österbottens och Norra Karelen arbetskrafts- och näringscentraler, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Svenska lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf, Renbeteslagsföreningen, Sametinget, Kommunförbundet, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA), Folkpensionsanstalten och Pensionsskyddscentralen. Länsstyrelsen på Åland och Ålands landskapsregering ombads särskilt yttra sig om de planerade ändringarna och verkställandet på Åland.

I utlåtandena har en förlängning av stödssystemet och de föreslagna ändringarna i huvudsak ansetts motiverade. Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf talade kraftigt för att de nuvarande åldersgränserna skulle bibehållas. I finansministeriets utlåtande fäste man emellertid uppmärksamhet vid de statsfinansiella och allmänna pensionspolitiska riktlinjerna och ansåg att fastän åldersgränserna höjdes redan föregående gång när systemet med avträdelsestöd förlängdes borde borde åldersgränserna för avträdnarna överlag höjas med åtminstone ett år, om det är fråga om överlåtelse inom familjen till ett barn eller barnets make, och vid överlåtelser mellan främmande personer med tre eller fyra år, vilket också skulle ligga i linje med den nuvarande pensionspolitiken. I utlåtandet ansågs också att utarrendering som avträdelseform borde slopas helt och stödssystemet finansieras helt och håller med nationella medel så att stödperioden omfattar 2007—2010.

Justitieministeriet har för det första förutsett att i propositionen beaktas justitieministeriets utlåtande om regeringens proposition 45/2005 rd, som gäller arbetspensionslagstiftningen, till den del som arbetspensionslagstiftningen påverkar det föreslagna systemet med avträdelsestöd. Justitieministeriet har dessutom koncentrerat sig på att bedöma propositionen ur statsförfattningsrättslig, förvaltningsrättslig och informationsrättslig synvinkel och mera inskränkt ur bolags- och civilrättslig samt straffrättslig synvinkel. I ministeriets utlåtande fäste man uppmärksamhet vid bemyndigandena att utfärda för-

ordning i 11 § 2 mom., 12 § 2 mom., 15 § 2 och 4 mom., 17 § 1 mom. och 45 § 3 mom. i lagförslaget som gäller avträdelsestöd, vid den bestämmelse där social- och hälsovårdsministeriet ges rätt att fastställa vissa grunder samt vid förslagen till tillsynsbestämmelser. Dessutom bedömde justitieministeriet bestämmelserna i 32 och 34 § i förslaget i förhållande till förvaltningslagen vad gäller anhängiggörandet och kompletteringen av ansökningar och föreslog en omformulering av 34 §. I utlåtandet föreslogs också att bestämmelserna om information skulle kompletteras, fästes uppmärksamhet vid skyldigheten att överlåta alla aktier till förvärvaren i bestämmelserna om bolag samt förutsattes att straffbestämmelsen i 80 § skulle omformuleras samt motiveras på behörigt sätt. I utlåtandet föreslogs också ändringar och preciseringsringar i sättet att skriva lagen.

I social- och hälsovårdsministeriets utlåtande ansåg man åter att en förlängning av stödssystemet på i huvudsak tidigare villkor är ändamålsenligt, men ministeriet fäste uppmärksamhet vid utvidgningen av stödssystemet även till lantbruksföretagare som bedriver jordbruk i bolagsform och vid att i samband med reformen av lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för lantbruksföretagare bereds också en definition av aktiebolag som skall tillämpas på FLöPL-försäkringar.

I Pensionsskyddscentralens utlåtande föreslogs åter vissa ändringar av teknisk natur i den föreslagna lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk. I utlåtandet från länsstyrelsen på Åland föreslogs att den myndighet som ansvarar för avträdelsestödfrågor på Åland skall vara Ålands landskapsregering. Ålands landskapsregering var av samma åsikt i sitt utlåtande.

De ändringsförslag i finansministeriets utlåtande som gällde åldersgränserna för avträdnarna har delvis beaktats i propositionen och utsträckningen av stödssystemet har begränsats till att upphöra 2010. Det föreslås inte att utarrenderingen slopas helt, utan först från och med 2009. För att balansera detta föreslås av statsfinansiella orsaker att den maximala inkomstgränsen för förvärvarna vid generationsväxlingar bibehålls.

I propositionen har beaktats de ändrings-

förslag som framfördes i Pensionsskyddscentralens utlåtanden. I propositionen har också beaktats Ålands landskapsregerings och länsstyrelsens på Åland ståndpunkter till verkställandet av den föreslagna lagen på Åland. De ändringsförslag som ingick i justitieministeriets utlåtande har beaktats till största delen. I 11 § i lagförslaget som gäller avträdelsestöd har ändå bibehållits möjligheten att godkänna en överlåtelse som sker före avträdelser av särskilda skäl även på andra grunder än de som uppräknas i paragrafen och möjligheten att skjuta upp tidpunkten för anhängiggörandet av ansökan har bibehållits. Bestämmelserna om bolag har preciserats men några ändringar i sak har inte företagits, eftersom jordbrukarens rätt att få avträdelsestöd inte får påverkas av den juridiska form som valts för näringen.

I propositionen har man hållit fast vid arbetsgruppens förslag att låta stödsystemet omfatta även gårdsbruksenheter i bolagsform. Såsom social- och hälsovårdsministeriet konstaterar i sitt utlåtande kommer de eventuella ändringar i LFöPL som gäller bolag i sinom tid att påverkar även systemet med avträdelsestöd. I propositionen har man också utgått från att renhushållningen enligt EG:s lagstiftning inte kan betraktas som något annat än jordbruk, som man måste upphöra med att bedriva kommersiellt för att få stöd. Därför föreslås det inte i propositionen att det antal renar som avträdelarna får behålla skall utökas.

6. Andra omständigheter som påverkat propositionens innehåll

6.1. Samband med andra propositioner

Till riksdagen har avlåtits regeringens proposition med förslag till folkpensionslag och lag om handikappförmåner samt vissa lagar som har samband med dem (RP 209/2005 rd). Hänvisningarna i den föreslagna lagen hänvisar delvis till den folkpensionslag som är under behandling i riksdagen och delvis till den gällande folkpensionslagen (347/1956). I det fallet att det förslag till folkpensionslag som är under behandling inte godkänns som sådant eller att det godkänns

vid en senare tidpunkt, bör konsekvenserna för de lagförslag som ingår i denna proposition beaktas.

Regeringen torde under 2006 till riksdagen avlåta en proposition med förslag till lag om pension för lantbruksföretagare. I det fallet att både denna proposition och nämnda proposition behandlas samtidigt i riksdagen, bör i hänvisningarna till LFöPL i de lagförslag som ingår i denna proposition beaktas att hänvisningarna därefter bör avse motsvarande bestämmelser i lagförslaget i den propositionen. Detta vore ändamålsenligt även om den nya lagen om pension för lantbruksföretagare torde innehålla en bestämmelse som säger att tidigare hänvisningar efter lagens ikraftträdande skall avse motsvarande bestämmelser i den nya lagen.

Regeringen torde under 2006 till riksdagen avlåta även en proposition med förslag till en lag som gäller inrättandet av ett landsbygdsverk. Det är uppenbart att verket skulle sköta uppgifter som gäller avträdelsestödet åtminstone till den del som det är fråga om tillsynen över stödet. I den händelse att denna proposition och nämnda regeringsproposition behandlas samtidigt i riksdagen, borde man när denna proposition behandlas beakta de uppgifter som enligt planerna skall överföras till det nya verket.

Om den lag som ingår i detta förslag hinner ges innan den lag som gäller verket föreläggs riksdagen för behandling eller om godkännandet av den uppskjuts till en senare tidpunkt, skall de uppgifter gällande avträdelsestödet som överförs på landsbygdsverket ingå i den regeringsproposition som torde avlåtas till riksdagen senare under 2006 om ändring av de lagar genom vilka avsikten är att ge verket behörighet att utföra uppgifter.

Dessutom torde riksdagen 2006 få ta emot en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om besvärnämnden för arbetspensionsärenden, som kan inverka på lagstiftningen om systemet med avträdelsestöd. De verkningar som förslagen i nämnda proposition har på de föreslagna lagarna bör beaktas om riksdagen antar den lag som föreslås i den propositionen innan denna proposition behandlas.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2007.

6.2. Samband med internationella fördrag och förpliktelser

Systemet med avträdelsestöd är ett sådant statligt stöd som avses i artikel 87 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen

och som i enlighet med artikel 88.3 i fördraget skall anmälas till gemenskapernas kommission innan stödsystemet verkställs.

Jord- och skogsbruksministeriet bereder en anmälan om statsstöd efter det att propositionen har tillställts till riksdagen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens syfte. Syftet med systemet med avträdelsestöd är att förbättra jordbrukets struktur genom att stödja lantbruksföretagare som varaktigt upphör med att bedriva jordbruk på det sätt som anges i lagförslaget. Det betraktas som en förbättring av jordbrukets struktur när en äldre lantbruksföretagare överför gårdsbruket på en yngre jordbrukare som fortsätter med det, eller överlåter eller genom ett långvarigt arrendeavtal arrenderar ut åkermarken som tillskottsmark för att förbättra en annan gårdsbruksenhets livsduglighet. Vad lagens syfte beträffar motsvarar lagen den gällande lagen om avträdelsestöd.

2 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att lagen tillämpas på avträdelseåtgärder som vidtas under något av åren 2007—2010. Den följande programperioden för EG:s landsbygdpolitik sträcker sig fram till 2013. Den föreslagna tillämpningsperioden är kortare, men täcker trots det mer än hälften av programperioden. I övrigt motsvarar principerna för avträdelsestödet huvudsakligen bestämmelserna om förtidspension i förordningen om landsbygdsutveckling, men stödet finansieras helt och hållet nationellt.

3 §. Definitioner. I denna paragraf föreslås definitioner av vissa centrala begrepp som används i lagen. Definitionerna motsvarar till sitt innehåll bestämmelserna i den nuvarande lagen och förordningen om avträdelsestöd. Begreppet jordbruk har en synnerligen central betydelse vid tillämpningen av lagen,

därför är det nödvändigt att föreskriva om det genom lag. Som jordbruk betraktas sådan produktionsverksamhet som enligt bilaga I till fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen betraktas som produktion av jordbruksprodukter. Som jordbruk räknas således traditionellt åkerbruk, boskapsskötsel och annan djurhållning, trädgårdsodling, fiskodling, biodling, renhushållning samt annan djuruppfödning. Som jordbruk räknas också jakt, bär- och svampplockning, om man idkar dem yrkesmässigt. Ytterligare räknas också som jordbruk med dessa produktionsformer jämförbar annan produktion som angår produktion av kött eller andra animaliska produkter, produktion av spannmål eller andra levande växter eller annan produktion av sådana produkter som avses i bilaga I till fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. Definitionen av jordbruk motsvarar definitionen i 2 § i den nuvarande förordningen om avträdelsestöd. Genom förordning av statsrådet utfärdas emellertid närmare bestämmelser om vad som avses med produktion av sådana jordbruksprodukter som avses i bilaga I till fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. Precisering kräver i första hand den s.k. primära förädlingen, som räknas som jordbruk, där den förädlade produkten fortfarande räknas som en jordbruksprodukt.

4 §. Avträdelse. Detta är en ny paragraf. I paragrafen definieras på allmän nivå vad som i den föreslagna lagen avses med upphörande med att bedriva jordbruk. Detaljerade föreskrifter om de olika avträdelseformerna finns i separata paragrafer. Att bestämma avträdelsetidpunkten är viktigt med tanke på de åldersgränser som gäller för avträdelaren även om för flera andra villkor för avträdelse-

stöd. Avträdelserna anses ha skett när överlåtelsehandlingen har undertecknats och besittningsrätten till gårdsbruksenheten, eller vid överlåtelse av tillskottsmark, besittningsrätten till åkermarken har överförts på förvärvaren. Om besittningen inte överförs i och med att överlåtelsehandlingen undertecknas, är avträdelsetidpunkten den tidpunkt då besittningen överförs. Det är alltså fråga om den tidpunkt då avträdaren de facto upphör att vara lantbruksföretagare enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, eftersom han eller hon då inte längre förfogar över någon åkermark. Försäkringen enligt lagen om pension för lantbruksföretagare avslutas också vid den tidpunkt då besittningsrätten till lägenheten har överförts på förvärvaren. I de situationer då generationsväxlingen sker genom överlåtelse av en bolagsandel eller överlåtelse av aktier skall dock dagen för undertecknande av överlåtelsehandlingen betraktas som avträdelsetidpunkt. På samma sätt som inom det nuvarande systemet med avträdelsestöd skall avträdelsetidpunkten för dem som upphör med renhushållning fortfarande vara lika med den dag överlåtelsehandlingen undertecknas.

5 §. Lantbruksföretagare. I 5 § föreslås bestämmelser om begreppet lantbruksföretagare. Enligt den gällande lagen om avträdelsestöd avses med lantbruksföretagare en lantbruksföretagare som har bedrivit jordbruk för egen eller gemensam räkning. Eftersom det föreslås att systemet med avträdelsestöd skall tillämpas även på lantbruksföretagare som upphör med jordbruk i bolagsform, är det nödvändigt att se över lagens definition av lantbruksföretagare. Enligt lagförslaget är också lantbruksföretagare som i egenskap av ansvariga bolagsmän i öppna bolag eller kommanditbolag eller i egenskap av lantbruksföretagare i aktiebolag har försäkrats enligt LFÖPL sådana lantbruksföretagare som avses i lagen.

2 kap. Villkor som gäller avträdaren

6 §. Avträdare. Som avträdare betraktas i fråga om dem som upphör med att bedriva verksamhet för egen eller gemensam räkning lantbruksföretagare som äger en gårdsbruksenhet eller en del därav samt make till en så-

dan person, fastän maken inte är ägare till gårdsbruksenheten. Rätt till avträdelsestöd har också en efterlevande make till en lantbruksföretagare som ägt en gårdsbruksenhet eller en del av den, om den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelserna hör till egendom i vilken den efterlevande maken har giftorätt. Innehållet i 1 mom. motsvarar 3 § i den gällande lagen om avträdelsestöd.

I 2 mom. föreskrivs om avträdelser i bolagsform. Enligt förslaget kan avträdaren också vara en sådan LFÖPL-försäkrad lantbruksföretagare vars försäkring grundar sig på verksamhet som lantbruksföretagare i ett öppet bolag eller kommanditbolag eller aktiebolag, om den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelserna är i nämnda bolags ägo och besittning. Enligt 3 mom. tillämpas bestämmelserna om make i 1 mom. också på maken till en försäkrad ansvarig bolagsman i ett öppet bolag eller kommanditbolag, eftersom en make kan LFÖPL-försäkras tillsammans med den ansvariga bolagsmannen för verksamhet som bedrivs för gemensam räkning, fastän maken inte själv skulle vara ansvarig bolagsman i bolaget.

7 §. Verksamhet som lantbruksföretagare. På samma sätt som i 4 § i den gällande lagen om avträdelsestöd förutsätter erhållandet av avträdelsestöd att avträdaren under tio år omedelbart före avträdelserna har bedrivit jordbruk såsom i lagen avsedd lantbruksföretagare. Dessutom förutsätts att avträdaren under en tid av minst fem år omedelbart före avträdelserna har varit försäkrad såsom lantbruksföretagare med stöd av LFÖPL. Med försäkringens giltighetstid jämföras den tid försäkringen har varit avbruten med anledning av rehabiliteringsstöd som lantbruksföretagaren fått på grundval av arbetsoförmåga.

Vid ingången av 2005 trädde bestämmelser om försäkring för verksamhet som bedrivs vid sidan av pensionen i kraft i arbetspensionslagstiftningen. Före 2005 försäkrades inte en lantbruksföretagare med delinvalidpension i enlighet med LFÖPL och han eller hon intjänade inte nytt pensionsskydd av arbete som lantbruksföretagare vid sidan av pensionen. Den bärande tanken bakom de bestämmelser som trädde i kraft vid ingången av 2005 är att pension skall intjänas av allt förvärvsarbete.

Systemet med avträdelsestöd är avsett för lantbruksföretagare som har bedrivit jordbruk fram till avträdelsetidpunkten. Av denna anledning borde det också av en lantbruksföretagare med delinvalidpension krävas att han eller hon före avträdelserna fortfarande har bedrivit jordbruk i sådan omfattning att han eller hon uppfyller villkoren för LFöPL-försäkring fem år omedelbart före avträdelserna. År 2005 var den undre gränsen för LFöPL-försäkring en arbetsinkomst på 2829,14 euro om året. Också en frivillig LFöPL-försäkring räcker för att uppfylla ovan nämnda villkor. Eftersom det har varit möjligt att ta försäkring först från och med 2005, föreslås i lagrummet dock en övergångstid till den del arbetsoförmågan har börjat före lagens föreslagna ikraftträdande, dvs. före den 1 januari 2007. Övergångsbestämmelsen föreslås emellertid vara i kraft så att delinvalidpensionstiden jämställs med tid som försäkrad endast till den 31 december 2007. Från och med ingången av 2008 förutsätts LFöPL-försäkring på det sätt som avses i 1 mom. för att lantbruksföretagare med delinvalidpension skall få avträdelsestöd.

8 §. Villkor som gäller avträdares ålder. I denna paragraf föreslås bestämmelser om villkoren för den egentliga avträdelseåldern. För att få avträdelsestöd krävs att avträdares har fyllt 56 år, om avträdelseformen är generationsväxlingsöverlåtelse och förvärvaren är ett eget barn eller make till barnet. Med barn avses här också adoptivbarn. På make tillämpas det som i den föreslagna lagen föreskrivs om lantbruksföretagares make. Vid generationsväxlingar där förvärvaren än någon annan än eget barn eller dess make är minimiåldern däremot 60 år. Den högre åldersgränsen tillämpas också när gårdsbruksenheten vid en generationsväxling överläts till två personer som inte är makar för att brukas antingen gemensamt eller separat så att den ena av förvärvarna inte är avträdares barn eller make till avträdares barn.

Minimiåldern är 60 år, om gårdsbruksenhetens åkermark eller en del av den överläts som tillskottsmark till någon annan än ett barn eller make till ett barn eller om avträdelseformen är utarrendering av gårdsbruksenhetens åkrar som tillskottsmark. Om äganderätten till tillskottsmark överläts till avträda-

rens barn eller barnets make krävs dock bara 56 års ålder.

Vid överlåtelser av tillskottsmark mellan föräldrar och barn sjunker således åldersgränsen med ett år medan den vid andra överlåtelser av tillskottsmark stiger med tre år. Vid generationsväxlingar mellan främmande personer stiger den med fyra år. Också för dem som bedriver renhushållning stiger minimiåldern från 55 år till 56 år.

Genom de föreslagna ändringarna förenhetligas avträdares minimiålder vid generationsväxlingar och med dem jämförbara överlåtelser av tillskottsmark, men å andra sidan iakttas den allmänna pensionspolitiska riktlinjen att senarelägga pensioneringen genom att åldersgränserna höjs vid en del avträdelser. För att höjningen av åldersgränserna inte i onödan skall göra det svårare att överföra av gårdsbruksenheten inom familjen till följande generation på grund av alltför hög avträdelseålder, föreslås att åldersgränserna inte höjs vid avträdelser mellan föräldrar och barn. Något motsvarande behov av att behålla åldersgränsen oförändrad finns däremot inte när gårdsbruksenheten överförs på t.ex. ett barnbarn eller syskonbarn.

Ett villkor för avträdelsestöd är emellertid att avträdares inte har fyllt 63 år när avträdelserna sker. Ovan nämnda övre åldersgräns beror på villkoren för fastställande av avträdelsestöd, vilka överensstämmer med arbetspensionsreformens bestämmelser. Avträdelsestödets grundbelopp ändras till ålderspension enligt LFöPL vid ingången av månaden efter den månad då avträdares fyller 63 år. En person som har rätt till ålderspension enligt LFöPL kan således inte längre omfattas av systemet med avträdelsestöd.

Motsvarande åldersgränser tillämpas då det är fråga om jordbruk som bedrivs av ett bolag.

9 §. Avträdelser innan minimiåldern uppnås. I 1 mom. föreslås bestämmelser om en sådan situation där makar bedriver jordbruk tillsammans och bara den ena maken är berättigad till avträdelsestöd. Enligt 1 mom. har den yngre maken rätt till s.k. vilande avträdelsestöd, om han eller hon uppfyller de övriga villkoren för avträdelsestöd och är högst fem år yngre än vad avträdelseformen i fråga förutsätter när avträdelserna sker. Om förvär-

varen är ett eget barn eller barnets make bör vid generationsväxlingsöverlåtelser och överlåtelser av tillskottsmark den yngre maken ha fyllt 51 år när avträdelserna sker. Vid överlåtelse av gårdsbruksenheten eller tillskottsmark till en annan person eller vid utarrendering av ett område som tillskottsmark skall den yngre maken vara minst 55 år. Vid överlåtelse av renhushållning är minimiåldern 51 år. Enligt 2 mom. har också lantbruksföretagarens efterlevande make motsvarande rätt till vilande avträdelsetöd. Övan nämnda bestämmelser om vilande avträdelsetöd motsvarar 5 § i den gällande lagen om avträdelsetöd.

I 2 mom. föreslås dessutom bestämmelser om rätt till vilande avträdelsetöd för maken till en lantbruksföretagare med full invalidpension enligt LFöPL. Full invalidpension enligt LFöPL är enligt den gällande lagen en förmån som hindrar avträdelsetöd. Eftersom den yngre makens rätt till avträdelsetöd förutsätter att den äldre maken är berättigad till avträdelsetöd, har en make till en lantbruksföretagare med full invalidpension inte kunnat få vilande avträdelsetöd, trots att det skulle finnas ett stort behov av att genomföra en generationsväxling i en situation där den ena företagaren har insjuknat. För att avhjälpa nämnda missförhållande föreslås i lagrummet rätt till avträdelsetöd även för make till en person som får full invalidpension.

I 3 mom. intas en bestämmelse som motsvarar 5 § 4 mom. i den gällande lagen om avträdelsetöd om rätt till vilande avträdelsetöd för yngre delägare i en sammanslutning.

Betalningen av avträdelsetödet börjar dock i alla ovan nämnda situationer först när avträdelsetöden uppnår åldersgränsen för avträdelsetöd enligt 8 §.

10 §. Pensioner som förhindrar avträdelsetöd. Denna paragraf innehåller bestämmelser om pensioner som hindrar avträdelsetöd. Avträdelsetödet är avsett att trygga utkomsten för lantbruksföretagare som upphör med att bedriva jordbruk. En pensionstagares utkomst är tryggad genom de pensioner som nämns i lagrummet. Till andra delar än de som gäller invalidpension motsvarar bestämmelsens innehåll 6 § i den gällande lagen om avträdelsetöd. När det gäller invalidpension föreslås att endast full invalidpen-

sion skall vara en förmån som hindrar avträdelsetöd. En lantbruksföretagare som får delinvalidpension kan således vara avträdelsetödsföretagare även efter att han eller hon började få delinvalidpension.

11 §. Villkor som gäller avträdelsetöden och gårdsbruksenheten. Ett villkor för avträdelsetöd är att avträdelsetödsföretagaren ansöker om avträdelsetöd innan han eller hon genomför den slutliga avträdelsetöden. Avträdelsetidpunkten är enligt den föreslagna lagen i sista hand den lika med den tidpunkt då besittningsrätten till lägenheten överförs. Den tidpunkten bestämmer även den tidpunkt fram till vilken pensionen av avträdelsetödsföretagarens verksamhet enligt LFöPL tillväxer. Därför förutsätts i 1 mom. att den slutliga avträdelsetödsföretagaren skall vidtas inom ett år från den tidpunkt då förhandsbeslutet om avträdelsetöd ges.

I 2 mom. föreskrivs också om förbud mot att splittra den gårdsbruksenheten som är föremål för avträdelsetöden. Erhållandet av avträdelsetöd förhindras om väsentliga delar av den åkermark som hör till den gårdsbruksenheten som är föremål för avträdelsetöden har överlåtit i strid med lagens mål. Bestämmelsen motsvarar 8 § i lagen om avträdelsetöd. Som överlåtelser som strider mot lagens mål betraktas dock inte en överlåtelse som har betrott på tvingande ekonomiska svårigheter, en stegvis genomförd generationsväxling, överlåtelse av tillskottsmark till jordbrukare i grannskapet eller överlåtelse till staten eller kommunen för annat ändamål än tomtmark, om kommunen eller staten hade haft rätt att få det överlåtna området genom tvångsinlösnings eller till följd av utnyttjande av sin förköpsrätt, eller om det har funnits något annat med dessa jämförbart vägande skäl till överlåtelserna. En överlåtelse till vilken det har funnits en godtagbar, med ovan nämnda överlåtelser jämförbar orsak och som inte som helhet betraktad kan anses strida mot målen i lagen om avträdelsetöd strider inte mot lagens förbud mot att splittra gårdsbruksenheten. I fråga om överlåtelser av tillskottsmark förutsätts att överlåtelserna har omfattat högst en fjärdedel av lägenhetens åkerareal. Bestämmelserna motsvarar 4 § i den gällande förordningen om avträdelsetöd. Dessutom utfärdas närmare bestämmelser om

dessa överlåtelse och om de överlåtelse av ringa storlek som inte anses strida mot lagens mål genom förordning av statsrådet.

12 §. Begränsningar som gäller avträdaren efter avträdelsen. I denna paragraf föreslås bestämmelser om de begränsningar som gäller för avträdaren efter att avträdelsen har skett. Enligt 1 mom. är ett villkor för avträdelsestöd att avträdaren varaktigt upphör med att bedriva kommersiellt jordbruk. Härmed avses upphörande med jordbruk enligt definitionen i 3 §. Upphörandet med kommersiellt jordbruk gäller uttryckligen verksamhet som man bedrivit som företagare för egen eller gemensam räkning samt även verksamhet som man bedrivit i olika bolag eller samfund. Avträdaren får inte heller utföra leveransarbete i skogsbruket. Avträdelsestödet bestäms på grundval av verksamheten enligt LFöPL och i avträdelsestödet ingår arbetsinkomst som fastställts på grundval av arbete inom skogsbruket. När avträdelsestödet fastställs beaktas andelen för den s.k. återstående tiden, dvs. tiden från och med ingången av det kalenderår då avträdelsen sker till dess avträdaren fyller 63 år. I ovan nämnda andel för den återstående tiden ingår också skogsarbetets andel. Därför bör det förut sättas att avträdaren efter avträdelsen inte själv deltar i utförandet av leveransarbete i skogsbruket. Undantag från förbudet mot leveransarbete kan dock göras när det är fråga om arbeten som främjar skötseln och användningen av skogarna och som uppräknas särskilt i 3 mom. Enligt 7 § i lagen om avträdelsestöd är de tillåtna även i det nuvarande systemet med avträdelsestöd.

Vid tillämpningen av den gällande lagen om avträdelsestöd har det varit klart att den som får avträdelsestöd inte längre kan bedriva jordbruksproduktion i större skala än ungefär ett trädgårdsland eller ha andra djur än sällskapsdjur. Detta krävs redan av EG:s lagstiftning och dessutom för att stödsystemet skall vara samhällligt godtagbart från nationell synpunkt. Gränsdragningen mellan sällskapsdjur och produktionsdjur har i allmänhet varit klar. Problematiska situationer har i huvudsak förekommit på lägenheter där man har hållit hästar och idkat travsport. Dessutom anses i de nordligaste renbeteslagen inom det område som avses i renskötslagen

(848/1990) den nuvarande undre gränsen för antalet renar vara för låg. Också på lägenheter som har bolagiserat sådan verksamhet som har omfattat sådan vidareförädling av jordbruksprodukter som skall anses som bedrivande av jordbruk, har det kunnat vara oklart om avträdaren kan behålla sin andel i bolaget. Även i dessa fall har man i allmänhet hittat en lösning med vars hjälp avträdelsen har kunnat slutföras.

På grund av det ovan sagda föreslås i 2 mom. en bestämmelse om avträdarens rätt att efter avträdelsen behålla ett litet antal hästar och renar för eget bruk. Bestämmelser om det maximala antalet hästar och renar som får användas efter avträdelsen utan att det betraktas som bedrivande av kommersiellt jordbruk utfärdas genom förordning av statsrådet. I den gällande förordningen om avträdelsestöd har det redan bestämts att det maximala antalet renar som avträdaren och avträdarens make får behålla för eget bruk är tre. Avsikten är att det maximala antalet renar som man får behålla skall vara oförändrat. I synnerhet i de samiska renbeteslagen kan avträdaren hålla kvar sitt renmärke men renskötseln skulle begränsas till eget bruk. Eftersom särskilt antalet hästar som avträdaren får behålla när systemet med avträdelsestöd tillämpas har orsakat oklarhet för dem som ansökt om och erhållit stöd, är det nödvändigt att genom förordning föreskriva om det maximala antalet hästar. Avsikten är att det maximala antalet skall vara två hästar. Detta gäller både fullvuxna hästar och föl. Det är förbjudet att bedriva kommersiellt jordbruk med dessa hästar. Till sådan verksamhet räknas t.ex. uppfödning- och avelsverksamhet. Idkande av travsport med de högst två hästar som man får behålla för eget bruk betraktas dock inte som bedrivande av jordbruk.

I 3 mom. föreskrivs om arbeten som främjar användningen och skötseln av skogarna men som inte betraktas som leveransarbete i skogsbruket. Innehållet i momentet motsvarar 7 § 4 mom. i den gällande lagen om avträdelsestöd.

13 §. Upphörande med jordbruk som bedrivits i ett samfund. I 1 mom. föreslås bestämmelser om upphörande med jordbruk som bedrivits i ett samfund. Bestämmelsen berör alla avträdare efter avträdelsen. Be-

stämelsen är nödvändig för att trygga en likvärdig behandling av mottagarna av avträdelsestöd och också därför att grunderna för de skyldigheter som gäller upphörandet med kommersiellt jordbruk bör framgå tillräckligt tydligt av lagen.

Avträdelsestöd betalas till avträdaren på grund av att han eller hon upphör med att bedriva jordbruk. Av denna anledning kan det enligt 1 mom. inte tillåtas att avträdaren efter avträdelsern arbetar i som företagare i ett bolag som bedriver jordbruk, utan avträdaren kan i första hand tillåtas syssla med kapitalinvestering. Ledande ställning i ett samfund som bedriver jordbruk kommer inte i fråga. Med samfund avses även andra samfund än bolag, t.ex. andelslag.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om att avträdaren inte ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar kan äga mera än 15 procent av aktiekapitalet i ett bolag som bedriver jordbruk eller av det röstetal som aktierna i bolaget medför. Avträdaren kan inte heller arbeta i ledande ställning i ett sådant aktiebolag som bedriver jordbruk och där han eller hon äger aktier ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar. I situationer där ovan nämnda villkor uppfylls anses avträdaren inte bryta mot förbudet mot att bedriva kommersiellt jordbruk och när lagen tillämpas anses inte inkomster som erhållits på grundval av ovan nämnda aktieinnehav som förvärvsinkomster som man erhållit såsom företagare, även om avträdaren av skattetekniska skäl skulle ha tilldelats förvärvsinkomst på grundval av nämnda aktieinnehav.

I 3 mom. preciseras vad som i lagrummet avses med familjemedlem. Till dem räknas avträdarens make samt en person som bor i samma hushåll som avträdaren och är släkt med honom eller henne i rakt upp- eller nedstigande led. Däremot räknas inte makes bröstarvingar som familjemedlemmar, om inte maken är en avträdare som är berättigad till avträdelsestöd.

Enligt 4 mom. avses med ledande ställning arbete som styrelsemedlem eller verkställande direktör i ett aktiebolag eller i annan motsvarande ledande ställning.

14 §. Begränsning av annan förvärvsverksamhet. I 1 mom. föreslås bestämmelser om andra begränsningar av förvärvsverksamhet

än sådana som gäller bedrivande av jordbruk och leveransarbete i skogsbruket. I 7 § 2 mom. i den gällande lagen om avträdelsestöd förutsätts att avträdaren i samband med avträdelsern upphör med eller minskar övriga förvärvsarbeten så att förvärvsinkomsterna av dem underskrider den förvärvsinkomstgräns som anges i lagen. Enligt det föreslagna lagrummet behöver man inte längre upphöra med andra förvärvsarbeten eller minska inkomsterna av dem så att förvärvsinkomstgränsen underskrids genast i samband med avträdelsern, men betalningen av avträdelsestöd uppskjuts dock tills avträdaren har företett en utredning om att övriga förvärvsarbeten har upphört eller minskat på det sätt som förutsätts i lagen. Förvärvsinkomstgränsen föreslås vara 523,61 euro i månaden, vilket motsvarar den förvärvsinkomstgräns som infördes i den gällande lagen om avträdelsestöd vid ingången av 2005. Den föreslagna förvärvsinkomstgränsen följer 2004 års indexnivå. Den justeras årligen med den lönekoeficient som avses i lagen om pension för arbetstagare och som bestäms så att viktcoefficien för förändringen i lönenivån är 0,8 och viktcoefficien för förändringen i prisnivån är 0,2. Om avträdaren har haft ett anställningsförhållande som varit i kraft tills vidare förutsätts att anställningsförhållandet sägs upp eller att anställningsförhållandet ändras till en deltidsanställning och att man avtalat om att förvärvsinkomsten underskrider förvärvsinkomstgränsen. Om avträdaren har haft annan företagsverksamhet vid sidan av jordbruket, förutsätts en utredning om att företagsverksamheten upphört eller om att en försäkring enligt lagen om pension för företagare som tagits för verksamheten har avslutats eller att arbetsinkomsten av företagsverksamheten blir under förvärvsinkomstgränsen enligt lagen. Den som ansökt om vilande avträdelsestöd är skyldig att förete motsvarande utredning när han eller hon uppnår den åldersgräns enligt 8 § 1 mom. som utgör villkor för betalning av avträdelsestöd.

I 2 mom. föreskrivs om de till sociallagstiftningen hörande stöd och arvoden som inte betraktas som förvärvsinkomst enligt 1 mom.

3 kap. Avträdelseformer

15 §. Generationsväxlingsöverlåtelse. I detta lagrum föreslås bestämmelser om generationsväxling. I 1 mom. definieras generationsväxling så att därmed avses en avträdelse där avträdaren överlåter gårdsbruksenhets åkermark och produktionsbyggnader till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket och som uppfyller vissa villkor som anges i momentet.

I 1 punkten förutsätts att förvärvaren har tillräcklig yrkesskicklighet för att bedriva jordbruk. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om kravet på yrkesskicklighet. Kravet på yrkesskicklighet skall vara uppfyllt senast inom två kalenderår. Yrkesskickligheten kan påvisas antingen med enbart utbildning eller med arbetsfärdighet i kombination med utbildning. Avsikten är att tidsfristen skall vara två kalenderår. Villkoret motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen och förordningen om avträdelsestöd.

I 2 punkten föreskrivs om förvärvarens maximiålder, som överensstämmer med maximiåldern i 9 § 1 mom. 2 punkten i den gällande 9 § 1 mom. 2 punkten och motsvarar maximiåldern i artikel 22 i rådets förordning (EG) nr 1698/2005.

I 3 punkten förutsätts att förvärvarens inkomster av varaktig natur av annat än gårdsbruk och kompletterande verksamhet till gårdsbruket som bedrivs på lägenheten, uppskattade vid avträdelsetidpunkten, inte överstiger det maximibelopp som fastställs i förordning. Bestämmelsen motsvarar 9 § 1 mom. 3 punkten i den gällande lagen om avträdelsestöd. Från och med den 1 januari 2005 har maximibeloppet varit 50 000 euro. Avsikten är att bibehålla beloppet.

I 4 punkten förutsätts att förvärvaren visar att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen eller den gårdsbruksenhet som bildas för honom eller henne är ekonomiskt livskraftig. Motsvarande bestämmelse ingår i 9 § 1 mom. 4 punkten i den gällande lagen om avträdelsestöd. Förvärvaren skall förete en affärsplan för gårdsbruksenheten, som enligt artiklarna 22 och 23 i nämnda förordning av rådet förutsätts av den som fortsätter med gårdsbruket. Avsikten är att genom förord-

ning av statsrådet fastställa vilka omständigheter som skall framgå av affärsplanen. Likaså skall det genom förordning föreskrivas om att gårdsbruksenheten anses vara ekonomiskt livskraftig, om inkomsten av företagsverksamheten på gårdsbruksenheten de följande fem åren efter avträdelsen uppgår till minst 10 000 euro samt om de omständigheter som skall tas i betraktande när gårdsbruksenhets ekonomiska livsduglighet bedöms. Utredningen om den ekonomiska livsdugligheten ges i form av en kalkyl som utarbetas på grundval av de två kalenderår som närmast föregått ansökan om avträdelsestöd. En motsvarande precisering ingår i 8 § i den gällande förordningen om avträdelsestöd, men minimibeloppet är 9 000 euro, som är nivån 2000. Om gårdsbruksenheten vid avträdelsetidpunkten inte uppfyller kravet på ekonomisk livsduglighet, skall förvärvaren liksom för närvarande förete en plan över åtgärder med vilkas hjälp ekonomisk livsduglighet skall nås senast under de följande tre åren efter avträdelsetidpunkten. Inkomsten av företagsverksamheten på gårdsbruksenheten bestäms på samma sätt som i den gällande förordningen om avträdelsestöd. Med inkomst av företagsverksamheten avses jordbruksinkomsten, inkomsten av den kompletterande verksamhet som bedrivs utifrån gårdsbruksenheten samt skogsbruksinkomsten, för vilken den inkomst som motsvarar skogens utgående avverkningsmängd används som grund. Som avskrivningar som hänförs till jordbruket betraktas alltid minst 3 400 euro. Det vore ändamålsenligt att på nytt bedöma behovet av att justera de gränobelopp som hänförs till ovan nämnda bedömningar av livsdugligheten efter halva den tillämpningsperiod som föreslås för systemet med avträdelsestöd.

På samma sätt som i den gällande lagen om avträdelsestöd föreskrivs i 5 punkten att den gårdsbruksenhet som bildas för den fortsätter med jordbruket efter en generationsväxling skall uppfylla de krav som enligt annan lagstiftning hänförs till dess produktionsriktning och som gäller miljö och djurskydd samt de krav i livsmedelslagen (23/2006) som gäller bedrivande av jordbruk enligt denna lag. En liknande bestämmelse ingår i 9 § 1 mom. 5 punkten i den gällande lagen om

avträdelsestöd. Om villkoret inte är uppfyllt när avträdelsestöd söks skall förvärvaren skall lägga fram en plan över de åtgärder som skall vidtas för att uppfylla kraven.

I 6 punkten förutsätts att förvärvaren också förbinder sig att odla gårdsbruksenheten och bo på lägenheten eller på sådant avstånd från den att lägenheten kan skötas på ändamålsenligt sätt, med beaktande av bland annat bestämmelserna i djurskyddslagen (247/1996). Även till denna del motsvarar den föreslagna bestämmelsen 9 § 1 mom. 6 punkten i den gällande lagen om avträdelsestöd.

I 2 mom. förutsätts att en förvärvare vars yrkesskicklighet inte uppfyller kraven vid avträdelsetidpunkten avger en förbindelse om att skaffa sig yrkesskicklighet inom föreskriven tid. Motsvarande förbindelse skall avges om lägenheten inte är tillräckligt livskraftig eller om lägenheten inte uppfyller kraven för miljö, djurens välfärd och hygien. Motsvarande förbindelser krävs även enligt 9 § i den gällande lagen om avträdelsestöd. Villkoret som gäller yrkesskicklighet skall uppfyllas senast under de två följande kalenderåren efter avträdelsen och villkoren som gäller livsduglighet samt miljö, djurens välfärd och hygien under de tre följande åren som följer avträdelsetidpunkten.

I 3 mom. begränsas användningen av generationsväxlingsöverlåtelser i sådana fall där den planerade förvärvaren redan har beviljats startstöd för unga jordbrukare. I förordningen om landsbygdsutveckling förutsätts att den övertagande parten skall efterträda den överlåtande parten genom att för första gången etablera sig som ägare till ett jordbruksföretag på det sätt som bestäms om etablering som jordbrukare som förutsättning för beviljande av startstöd i artikel 22 i förordningen. Eftersom beviljande av statligt stöd i allmänhet inte hindras för ändamål för vilka stöd som delvis finansieras av EG kunde beviljas, är det ändamålsenligt att Finlands system med avträdelsestöd även till dessa delar i princip motsvarar innehållet i förordningen om landsbygdsutveckling. Av denna anledning föreslås i lagrummet om generationsväxlingsöverlåtelser bestämmelser om att som generationsväxlingsöverlåtelser anses inte överlåtelser till en sådan förvärvare som har fått startstöd för unga odlare på grund av

gårdsbruk som han eller hon börjat bedriva redan tidigare. En sådan överlåtelser skall inom systemet med avträdelsestöd behandlas som en överlåtelser av tillskottsmark, eftersom det är fråga om en överlåtelser för att förbättra den ekonomiska livsdugligheten på en lönsam gårdsbruksenhet som redan finns. Begränsningen är ny. I den gällande lagen krävs inte att förvärvaren inte kan vara förvärvare vid generationsväxlingar på två olika lägenheter, om det är möjligt att odla den senare lägenheten i anslutning till den lägenhet han eller hon förvärvat tidigare.

I 4 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser om de omständigheter som krävs i 1 mom. och om den tid inom vilken de skall vara uppfyllda.

16 §. Överlåtelser som tillskottsmark till lantbruksföretagare. I detta lagrum föreslås bestämmelser om avträdelser genom överlåtelser av åkermark som tillskottsmark.

Enligt 1 mom. kan avträdelsen också ske genom överlåtelser av avträddarens gårdsbruksenhets åkrar som tillskottsmark till en annan gårdsbruksenhet. Överlåtelser som tillskottsmark kan ske i delar eller som en helhet, dvs. åkrarna kan också överlåtas i delar som tillskottsmark till flera jordbrukare. Den minsta areal som kan överlåtas är två hektar åker. Tillskottsmarksförvärvarens åldersgräns skall vara densamma som för närvarande, dvs. han eller hon skall vara under 55 år. Förvärvaren skall ha obligatorisk LFöPL-försäkring såsom idkare av gårdsbruk. Han eller hon skall förbinda sig att fortsätta med att odla lägenheten så länge som avträdelsestöd betalas, dock under minst fem år. Villkoren motsvarar den gällande lagens och förordningens bestämmelser om godtagbar överlåtelser som tillskottsmark.

Den föreslagna åldersgränsen för förvärvaren är högre än villkoret för samfinansierat stöd i Europeiska gemenskapernas förordning om landsbygdsutveckling, enligt vilken förvärvaren skall vara yngre än 50 år. Med beaktande av de finländska lantbruksföretagarnas åldersstruktur samt de nuvarande gårdsbruksenheterernas splittrade ägostruktur vore det ändamålsenligt att behålla den nuvarande åldersgränsen liksom avträddarens möjlighet att överlåta åkermark i delar till sådana förvärvare till vilka det är mest ändamålsen-

ligt att överlåta den med tanke på åkrarnas ägostruktur. På avträdelsetöd som beviljas i form av nationellt stöd tillämpas i stället för ovan nämnda EG-förordning om landsbygdsutveckling gemenskapens riktlinjer för statligt stöd för jordbrukssektorn. De gällande riktlinjerna tillämpas inte längre på nya stödsystem efter 2006. Några nya riktlinjer för statligt stöd för jordbrukssektorn för perioden 2007 – 2013 har inte meddelats tills vidare. Trots att de gällande riktlinjerna för jordbrukssektorn följer villkoren för det samfinansierade stödet, tillsvidare är det inte säkert om de nya riktlinjerna överensstämmer till villkoren helt med förutsättningar för det samfinansierade stödet.

På samma sätt som i den gällande lagen kan tillskottsmark enligt 2 mom. också arrenderas ut genom ett långvarigt arrendeaftal. Bestämmelser om arrendetiden utfärdas genom förordning av statsrådet. Utarrendering som avträdelseform används emellertid bara 2007 och 2008. En permanent förbättring av jordbrukets struktur främjas bättre av ett stödsystem inriktat på anskaffning av tillskottsmark än genom arrendering, eftersom åkrar som man själv äger hålls även enligt undersökningar i bättre odlingsklick än arrenderåkrar. Gårdsstödsystemets bestämmelser om gårdsbrukenheternas besittning gör emellertid praxis för utarrendering av åkermark något stelare än i nuläget. Om denna avträdelseform hastigt lämnas bort kan det därför vara till förfång för en långsiktigt planering av kontinuiteten i gårdsbruket.

I 3 mom. intas en bestämmelse som ingår i den nuvarande förordningen om avträdelsetöd om att förvärvarens gårdsbruksenhet skall vara belägen på sådant avstånd från den åkerareal som skall avträdas som tillskottsmark att det är möjligt att bedriva sambruk.

I momentet begränsas avståndet mellan förvärvarens gårdsbruksenhet och den åker som skall överlåtas som tillskottsmark att sambruk skall vara möjligt. I det fallet att avstånden mellan gårdsbrukenheterna och tillskottsmarken visar sig oändamålsenlig med tanke på lägenhetsstrukturen, kan bestämmelser om maximalt avstånd vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 §. Upphörande med renhushållning. I denna paragraf föreslås bestämmelser om

upphörande med renhushållning. Bestämmelserna motsvarar villkoren för det nuvarande systemet med avträdelsetöd. Förslaget till 17 § motsvarar 9 § 2 mom. och 10 § 3 mom. i den gällande lagen om avträdelsetöd. I 1 mom. 1 punkten föreskrivs om generationsväxling på en lägenhet där man bedriver renhushållning, vilken sker genom att renarna och nödvändiga produktionsbyggnader och produktionskonstruktioner överlåts till en förvärvare som är under 40 år och som uppfyller utbildningskraven. Till följd av överlåtelsen skall förvärvaren få en renbesättning som uppfyller det minimistorlekskrav som bestäms genom förordning av statsrådet. Liksom för närvarande förutsätts det att renbesättningen omfattar minst 80 renar. Som generationsväxling anses ändå enligt 3 mom. inte överlåtelse till en sådan förvärvare som redan tidigare har börjat med renhushållning så att han eller hon har beviljats startstöd för unga jordbrukare enligt lagen om finansiering av renhushållning och naturnärningar (45/2000) eller motsvarande startstöd enligt tidigare bestämmelser.

I 1 mom. 2 punkten föreskrivs åter om överlåtelse av tillskottsrenar. Då sker avträdelsetöd genom att renarna överlåts till en renägare under 55 år som sedan tidigare bedriver renhushållning och som har en LFöPL-försäkring i egenskap av renägare. Till följd av överlåtelsen skall förvärvarens renbesättning öka med minst tjugo renar. Inte heller den åldersgräns som föreslås här motsvarar villkoren för delfinansierat stöd och detta skall finansieras enbart som statligt stöd, vilket också det förutsätter samtycke av EG-kommissionen.

Också en förvärvare som bedriver renhushållning skall enligt 2 mom. förbinda sig att bedriva renhushållning så länge som avträdelsetöd betalas till avträdaren, dock under minst fem år.

4 kap. **Avträdelseformer som gäller bolag**

18 §. Generationsväxling i personbolag. I 1 mom. föreslås bestämmelser om generationsväxlingsöverlåtelse i personbolag. Bestämmelserna tillämpas i en situation där gårdsbrukenheten är i ett personbolags ägo

och besittning. Avträdare kan vara endast en ansvarig bolagsman. Avträdelsen kan se genom överlåtelse av en bolagsandel, varvid den ansvarige bolagsmannen överlåter sin bolagsandel till en förvärvare som uppfyller villkoren för den som skall fortsätta med gårdsbruket efter en generationsväxling. Av avträdaren förutsätts LFöPL-försäkring för den verksamhet som har bedrivits på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen. Detta gör att endast bolag som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk kan omfattas av systemet med avträdelsestöd. Av den förvärvare som övertar bolagsandelen förutsätts att han eller hon uppfyller alla krav som gäller förvärvare, t.ex. utbildnings- och bosättningskravet samt att han eller hon personligen avger en odlingsförbindelse. När gårdsbruksenhetens ekonomiska livsduglighet bedöms, beaktas endast den verksamhet som bedrivs av det personbolag som äger den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen. Dessutom skall förvärvaren vad arbetet och bolagets verksamhet beträffar uppfylla villkoren för LFöPL-försäkring på grund av det gårdsbruk han eller hon bedriver på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen. Förvärvaren skall också förbinda sig att inte överlåta sin bolagsandel och att arbeta i bolaget som ansvarig bolagsman så länge som avträdelsestöd betalas.

I 2 mom. förutsätts av bolaget att det avger en odlingsförbindelse och förbinder sig att behålla gårdsbruksenheten i sin ägo och besittning under hela förbindelsetiden. Dessutom skall bolaget förbinda sig att uppfylla villkoret som gäller gårdsbruksenhetens livsduglighet samt att uppfylla kraven för miljö, hygien och djurens välfärd för gårdsbruksenhetens del.

I 3 mom. möjliggörs generationsväxling även i form av fastighetsöverlåtelse så att bolaget överlåter sin gårdsbruksenhet på det sätt som avses i 15 §. Avträdaren skall då lämna pensionsanstalten en utredning om att bolaget inte längre bedriver gårdsbruk efter att gårdsbruksenheten överlåtit. När avträdelsen sker i form av fastighetsöverlåtelse på ovan angivet sätt, bildar den åker- och skogsareal som den som fortsätter med gårdsbruket har från tidigare tillsammans med den fastighet som skall avträdas en sådan helhet avsedd för

bedrivande av gårdsbruk som administreras som en enda helhet. När livsdugligheten bedöms skall man gå till väga på samma sätt som vid överlåtelser mellan fysiska personer.

19 §. Generationsväxling i aktiebolag. I detta lagrum föreslås bestämmelser om upphörande med verksamhet i aktiebolagsform genom en generationsväxlingsöverlåtelse. När gårdsbruksenheten ägs av ett aktiebolag skall avträdelseformen enligt 1 mom. vara överlåtelse av alla aktier till den som fortsätter med gårdsbruket eller överlåtelse av den gårdsbruksenhet som aktiebolaget äger genom fastighetsöverlåtelse. Den som fortsätter med gårdsbruket skall uppfylla alla villkoren i 15 §: ålders-, utbildnings- och bosättningskravet samt avge odlingsförbindelse samt förbindelse om att uppfylla kraven för miljö, hygien och djurens välfärd. När gårdsbruksenhetens ekonomiska livsduglighet bedöms kan man beakta endast gårdsbruk eller kompletterande verksamhet som aktiebolaget bedrivit. Vid aktieöverlåtelser skall både aktiebolaget och den som fortsätter med gårdsbruket avge odlingsförbindelse. Aktiebolaget avger en förbindelse om att det behåller gårdsbruksenheten i sin ägo och besittning under hela förbindelsetiden och den som fortsätter med gårdsbruket förbinder sig att ensam eller tillsammans med sin make ha bestämmande inflytande i aktiebolaget hela förbindelsetiden, dock under minst fem år. Dessutom förbinder sig aktiebolaget att uppfylla kravet som gäller gårdsbruksenhetens livsduglighet samt att uppfylla kraven för miljö, hygien och djurens välfärd för gårdsbruksenhetens del.

Förvärvaren skall uppfylla villkoren för LFöPL-försäkring på den lägenhet som är föremål för överlåtelsen i fråga om försäkring för den verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform.

Förvärvaren skall förbinda sig att i sin ägo behålla det antal aktier som medför bestämmande inflytande i aktiebolaget så länge som avträdelsestöd betalas, dock minst under fem år. Det bestämmande inflytandet ligger hos den som fortsätter med gårdsbruket, om han eller hon ensam eller tillsammans med sin make äger över hälften av aktiekapitalet i bolaget eller det röstetal som aktierna medför. Genom att det förutsätts att hela aktiestocken

skall överlåtas befinner sig avträdaren i samma ställning som ägarna till en gårdsbruksenhet som alla måste avstå från sin andel för att någon eller några av delägarna skall få avträdelsetöd. Å andra sidan krävs av den som fortsätter med gårdsbruket inte annat än att han eller hon behåller det bestämmande inflytandet under minst fem år, eftersom detta säkerställer att gårdsbruk fortsätter att bedrivas på gårdsbruksenheten. Inte heller vid överlåtelser av gårdsbruksenheter förutsätts att gårdsbruksenheten förblir helt oförändrad under förbindelsetiden bara förbindelserna infrias.

Förutom i form av aktieöverlåtelse kan avträdelsetoden också ske så att aktiebolaget på det sätt som föreskrivs i 15 § överlåter gårdsbruksenhetens åkrar och produktionsbyggnader till den som fortsätter med gårdsbruket. Efter att ha avträtt den gårdsbruksenhet som aktiebolaget äger och som är föremål för avträdelsetoden i form av aktieöverlåtelse eller fastighetsöverlåtelse får avträdaren inte heller fortsätta med sin verksamhet i något annat jordbruksaktiebolag i strid med det förbud mot att bedriva kommersiellt jordbruk som föreslås i 7 § i lagen om avträdelsetöd. Gårdsbruksenhetens ekonomiska livsduglighet bedöms på det sätt som förklarats ovan i samband med 18 § i fråga om fastighetsöverlåtelser.

20 §. Generationsväxlingsöverlåtelse till personbolag. I lagen föreslås bestämmelser om att en gårdsbruksenhet kan överlåtas direkt till ett personbolag i form av fastighetsöverlåtelse. När det gäller ett personbolag har ingen av bolagsmännen bestämmande inflytande i bolaget om inte något annat har överenskommit i bolagsavtalet. Av denna anledning bör det förutsättas att de ansvariga bolagsmännen i det personbolag som är förvärvare uppfyller alla villkoren som gäller förvärvare och har tagit eller kommer i och med generationsväxlingen att ta LFöPL-försäkring för sin verksamhet. När det gäller förbindelsen förutsätts att bolaget förbinder sig att behålla gårdsbruksenheten i sin ägo och besittning hela förbindelsetiden, dock under minst fem år. Både personbolaget och de ansvariga bolagsmännen avger en odlingsförbindelse samt en förbindelse om att för gårdsbruksenhetens del uppfylla kravet på

livsduglighet samt kraven för miljö, hygien och djurens välfärd. Bolagsmännen å sin sida förbinder sig att behålla sin bolagsandel under hela förbindelsetiden, dock under minst fem år.

21 §. Generationsväxlingsöverlåtelse till aktiebolag. I lagen föreslås bestämmelser om att också ett aktiebolag som bedriver jordbruk under vissa förutsättningar kan vara förvärvare vid en sådan generationsväxling, där föremål för avträdelsetoden är de åkrar och produktionsbyggnader som hör till gårdsbruksenheten i form av en fastighetsöverlåtelse. I aktiebolag förutsätts att villkoren för avträdelsetöd uppfylls av de aktieägare som har bestämmande inflytande. En förvärvare som uppfyller villkoren skall ensam eller tillsammans med sin make ha bestämmande inflytande i bolaget. En förvärvare som uppfyller villkoren skall också uppfylla villkoren för LFöPL-försäkring. Med bestämmande inflytande avses att förvärvaren ensam eller tillsammans med sin make äger åtminstone över hälften av bolagets aktiekapital eller det röstetal som aktierna medför och arbetar i ledande ställning i bolaget.

Eftersom gårdsbruksenheten eller åkermarken övergår i bolagets ägo, skall bolaget förbinda sig att behålla gårdsbruksenheten eller den åkermark man förvärvat i sin ägo och besittning samt avge odlingsförbindelse så länge som avträdelsetöd betalas, dock under minst fem år. Dessutom skall bolaget förbinda sig att för gårdsbruksenhetens del uppfylla kraven för livsduglighet samt miljö, hygien och djurens välfärd. En fysisk person som uppfyller villkoren skall dessutom för bolagets räkning avge en personlig odlingsförbindelse och förbinda sig att behålla sitt bestämmande inflytande i aktiebolaget under hela förbindelsetiden, dock under minst fem år. Det skall också vara möjligt att genomföra avträdelsetoden till en fysisk person för ett aktiebolag som skall bildas. Då skall förvärvaren avge de förbindelser som gäller bolaget för bolagets räkning samt förbinda sig att uppfylla övriga villkor som gäller förvärvare.

5 kap. **Gemensamma bestämmelser för olika avträdelseformer**

22 §. Överlåtelseformer. I denna paragraf

föreslås bestämmelser om de överlåtelseformer genom vilka en avträdelse kan ske. Överlåtelse av åker och produktionsbyggnader skall liksom för närvarande kunna ske genom köp, gåva eller byte till annat än jord- och skogsbruksmark. När avträdaren är en efterlevande make, betraktas också avvitrting och arvsifte mellan den efterlevande maken och arvingarna som en överlåtelse. Utarrendering av tillskottsmark skall ske genom ett arrendeavtal som ingåtts för minst tio år. Inom renhushållningen kan överlåtelse ske genom köp eller gåva. Till denna del motsvarar den föreslagna paragrafens bestämmelser bestämmelserna i den gällande lagen om avträdelsestöd. Däremot kan överlåtelse av aktier eller en bolagsandel enligt 18 § 1 mom. och 19 § 1 mom. i den föreslagna lagen ske endast genom köp eller gåva. Avträdelseformen är ny och det finns ännu ingen erfarenhet av den. Det är inte ändamålsenligt att tills vidare ta med andra former för överlåtelse av aktier i stödsystemet.

23 §. Antalet förvärvare. I detta lagrum föreslås bestämmelser om maximiantalet förvärvare. Liksom enligt den gällande lagen om avträdelsestöd skall antalet förvärvare kunna vara högst två och dessutom deras makar, vilka alla tillsammans är förvärvare när gårdsbruksenheten eller åkrarna överläts i form av en fastighetsöverlåtelse. Förvärvarna skall då behålla åkrarna oskiftade i sin ägo och besittning. Överlåtelse av aktierna i ett aktiebolag kan däremot ske bara till en förvärvare och förvärvarens make. Förvärvarna skall uppfylla alla villkor. Om förvärvarna emellertid är makar, räcker det om den ena av makarna uppfyller villkoren. Då skall makarna avge en förbindelse om att lägenhetens åkrar behålls oskiftade i makarnas ägo och besittning. Vid aktieöverlåtelser skall makarna på motsvarande sätt förbinda sig att i sin ägo behålla det antal aktier som ger förvärvarna bestämmande inflytande så länge som avträdelsestöd betalas, dock under minst fem år.

24 §. Generationsväxlingsöverlåtelse för separat odling. I denna paragraf föreslås bestämmelser om möjlighet att i undantagsfall dela gårdsbruksenheten i samband med avträdelsen också vid generationsväxlingar. Bestämmelsen är ny. I 1 mom. föreskrivs om

vissa specialsituationer där kravet på att lägenheten skall överlätas till flera förvärvare för att brukas tillsammans anses ändamålsenligt med tanke på jordbrukets strukturutveckling. Orsaker som kommer i fråga är i första hand att gårdsbruksenheterna ligger långt ifrån varandra och det är inte ändamålsenligt att bedriva sambruk med beaktande av den specialisering som krävs för en ändamålsenlig utveckling av gårdsbruksenheterna olika produktionsinriktningar, en ändamålsenlig inriktning av företagarfamiljens och den övriga arbetskraftens arbetsinsats eller förbättrande av jordbrukets lönsamhet på grund av effektiviserad användning av ägor och byggnader. Avträdarnas gårdsbruksenhet kan omfatta två eller flera ursprungligen separat gårdsbruksenheter så att lägenheterna ligger långt från varandra, har olika tillkomsthistoria, har egna bostads- och produktionsbyggnader och lägenhetshelheterna uppfyller även om de överläts var för sig kravet på gårdsbruksenhetens ekonomiska livsduglighet. Det vore motiverat att tillåta att sådana lägenhetshelheter överläts för separat odling till personer som fortsätter med gårdsbruket och som uppfyller villkoren. Dessutom föreslås att när det är fråga om en lägenhetshelhet med mycket omfattande produktion skall det inte förutsättas att gårdsbruksenheten brukas tillsammans, om det går att från den avskilja flera livskraftiga gårdsbruksenheter som var och en har de byggnader som behövs för produktionsinriktningen. Då förutsätts att företagsinkomsten på respektive gårdsbruksenhet är tre gånger det som förutsätts av en ekonomiskt livskraftig gårdsbruksenhet enligt 15 §.

Enligt 2 mom. föreskrivs genom förordning av statsrådet att inkomsten av företagsverksamheten på gårdsbruksenheten för respektive lägenhetshelhet skall vara minst 30 000 euro för de följande fem åren efter avträdelsen. Genom förordning av statsrådet föreskrivs att från inkomsten av företagsverksamheten skall i form av avskrivningar som hänförs till jordbruket dock avdras minst 5000 euro varje år. Inkomsten av företagsverksamheten uppskattas med hjälp av de utredningar som förvärvarna lämnar in och vid beräkningen av företagsinkomsten iakttas samma principer som vid bedömningen av

gårdsbruksenhetens ekonomiska livsduglighet enligt 15 §.

I 3 mom. föreskrivs att på gårdsbruksenhet tillämpas också det som i 23 § 1 och 2 mom. föreskrivs om överlåtelse till makar.

25 §. *Generationsväxlingsöverlåtelse av renhushållning till flera förvärvare.* I denna paragraf föreskrivs om genomförande av generationsväxlingar inom renhushållningen så att en renbesättning överläts separat till flera förvärvare. Bestämmelsen motsvarar 24 §. Vid en generationsväxlingsöverlåtelse kan det finnas flera förvärvare än en, om var och en får en renbesättning som uppfyller den minimistorlek som bestäms genom förordning av statsrådet. Avsikten är att genom förordning av statsrådet bestämma att varje förvärvare efter överlåtelsen skall ha en renbesättning som omfattar minst 150 renar.

26 §. *Den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelse och tillåtna undantag.* Liksom i den gällande lagen om avträdelsestöd förutsätts i paragrafen att avträdelsen skall gälla gårdsbruksenhetens hela åkermark. På samma sätt skall man vid andra överlåtelse än generationsväxlingsöverlåtelse ha rätt att utanför avträdelsen lämna ekonomibyggnader samt ett åkerområde för odling av trädgårdsprodukter som behövs i det egna hushållet eller för byggande av en bostadsbyggnad som får vara högst 10 procent av den åkerareal som är föremål för avträdelsen. Området får ändå inte vara större än en hektar.

27 §. *Avträdarens skyldighet att avträda all åkermark.* I detta lagrum föreslås bestämmelser om skyldighet för företrädaren och företrädarens make att avträda även eventuell annan åkermark än den åkermark som hör till den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen. Bestämmelsen motsvarar villkoren i den gällande lagen om avträdelsestöd. Dessutom föreslås att avträdaren på det sätt som föreskrivs i lagförslaget skall avträda även åkermark som ägs av avträdaren eller avträdarens make och som odlats för egen eller gemensam räkning vid sidan av det gårdsbruk som bedrivits i bolagsform. Med hjälp av bestämmelsen säkerställs att avträdaren upphör med att bedriva allt kommersiellt jordbruk.

6 kap. **Fastställande av avträdelsestödet**

28 §. *Avträdelsestödet delar.* I detta lagrum föreskrivs om avträdelsestödet delar. På samma sätt som i den gällande lagen består avträdelsestödet av ett grundbelopp och en kompletteringsdel. Grundbeloppets storlek bestäms på grundval av arbetsinkomsten enligt LFöPL.

29 §. *Fastställande av grundbeloppet.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om hur avträdelsestödet grundbelopp fastställs. I regel fastställs grundbeloppet på samma sätt som den invalidpension enligt LFöPL som avträdaren skulle få om han eller hon blev arbetsoförmögen vid avträdelsetidpunkten. Tidpunkten för överföring av besittningsrätten till lägenheten är den tidpunkt på grundval av vilken avträdelsestödet storlek beräknas. I avträdelsestödet grundbelopp beaktas på samma sätt som för närvarande pensionen för den återstående tiden, dvs. pensionsrätten beräknad från avträdelsetidpunkten till 63 års ålder. I avträdelsestödet grundbelopp beaktas ändå inte förmån som intjänats för perioder utan lön och inte heller pensionsskydd som intjänats för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier. Nämnda förmåner beaktas inte heller i de inkomster som ligger till grund för pensionen för den återstående tiden. Inte heller pensionsskydd som intjänats av annan verksamhet än verksamhet som jordbruksföretagare beaktas när avträdelsestödet fastställs, och inkomsterna av annan verksamhet beaktas inte heller i pensionen för den återstående tiden. Det pensionsskydd som intjänats av ovan nämnda förmåner och annat arbete får avträdaren när han eller hon börjar få ålderspension men inte i samband med upphörande av näringsverksamhet i syfte att förbättra jordbrukets struktur. Om avträdaren har fått invalidpension i form av rehabiliteringsstöd före avträdelsen, tillämpas bestämmelsen i ARPL 80 § om fastställande av pensionen på tidigare grunder, dock så att förmån som intjänats för perioder utan lön och pensionsskydd som intjänats för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier inte beaktas när grundbeloppet fastställs. På avträdelsestödet grundbelopp tillämpas bestämmelserna i la-

gen om pension för arbetstagare om hur primära förmåner, t.ex. avträdarens olycksfallspensioner, inverkar på pensionsbeloppet. Till avträdelsetödets grundbelopp fogas dessutom barnförhöjning på samma villkor som i fråga om pensioner enligt lagen om pension för lantbruksföretagare.

30 §. Grundbeloppet till den som får delinvalidpension. I detta lagrum föreskrivs om fastställande av avträdelsetöd till en avträdare som får delinvalidpension. Avträdelsetödets grundbelopp är då avträdarens delinvalidpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare till beloppet av full invalidpension. Den del av pensionen som intjänats för perioder utan lön betalas dock fortfarande till beloppet av delpensionen, eftersom pensionsskydd som intjänats för perioder utan lön inte heller beaktas i avträdelsetödets grundbelopp enligt 29 §. Delinvalidpensionen ändras till avträdelsetödets grundbelopp räknat från den tidpunkt då avträdelsetöd börjar betalas efter att alla villkor för avträdelsetödet är uppfyllda. Betalningen av delinvalidpensionen enligt LFöPL upphör vid ovan nämnda tidpunkt.

31 §. Avträdelsetödets kompletteringsdel. I denna paragraf föreskrivs om fastställande av avträdelsetödets kompletteringsdel. På samma sätt som i den gällande lagen om avträdelsetöd, är avträdelsetödets kompletteringsdel i regel lika stor som den invalidpension som fastställs enligt folkpensionslagen och som avträdaren skulle få vid avträdelsetidpunkten. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar även i övrigt bestämmelserna om det nuvarande systemet med avträdelsetöd. I 5 § 2 mom. i den föreslagna lagen anges vilka bestämmelser om makar som skall tillämpas. För makars del tillämpas inte heller folkpensionslagens bestämmelser om makar som lever åtskilda och hur det påverkar pensionsbeloppet. På samma sätt som i den gällande lagen tillämpas inte bestämmelserna om avvägning av pensionsbeloppet till bosättningstiden i Finland på kompletteringsdelen. I den gällande lagen om avträdelsetöd sägs att vid fastställandet av kompletteringsdelen tillämpas 26 § 5 mom. i folkpensionslagen sådant det lydte vid ikraftträdandet av lagen om ändring av folkpensionslagen (547/1993). Enligt nämnda lagrum kunde vid

fastställande av folkpensionens tilläggsdel även i främmande stat beviljad fortlöpande förmån som motsvarar i 26 § 1 mom. nämnda förmåner beaktas helt eller delvis. I 26 § 1 mom. uppräknas olika fortlöpande förmåner, t.ex. till den försäkrade varaktigt utgående pension samt olycksfallspension som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande, företagarverksamhet eller verksamhet för förtroendevald.

I riksdagen behandlas som bäst en proposition med förslag till folkpensionslag (RP 209/2005). I 23 § 1 mom. i den föreslagna lagen uppräknas pensionsinkomster som påverkar folkpensionen. Den förteckning över till personen varaktigt utgående förmåner som föreslås i 1 mom. motsvarar i stor utsträckning det 26 § 1 mom. i folkpensionslagen som gällde före 1993. Eftersom bestämmelserna om bosättningstid i Finland inte tillämpas, föreslås i lagrummet uttryckligen att när avträdelsetödets tilläggsdel fastställs beaktas fortlöpande pension eller ersättning som betalas från utlandet och som motsvarar pension enligt 23 § 1 mom. i folkpensionslagen.

Efter det att avträdelsetödets kompletteringsdel beviljats justeras den inte annat än om avträdaren ingår äktenskap eller hans eller hennes äktenskap upplöses.

7 kap. **Ansökan och beslut om avträdelsetöd**

32 §. Ansökan om avträdelsetöd. I 1 mom. föreskrivs om den tidpunkt då ansökan om avträdelsetöd skall göras. Avträdelsetöd kan sökas tidigast ett år innan den ålder för erhållande av avträdelsetöd som anges i 8 § 1 mom. uppnås. Efter att ansökan har gjorts och avträdaren har fått ett positivt villkorligt beslut om avträdelsetödet, kan avträdelsetödet ske redan innan avträdelsetidpunkten enligt 8 § 1 mom. uppnås. Ovan nämnda tid gör det möjligt att genomföra generationsväxlingar och överlåtelser av tillskottsmark flexiblare än nu så att de individuella förhållandena på den enskilda lägenheten kan tas i betraktande. Avträdelsetöd betalas ändå inte under ovan nämnda tid, utan tidigast först efter det att avträdaren har uppnått den ålder för erhållande av avträdelsetöd som förutsätts för av-

trädelseformen i fråga. Enligt 5 § i den gällande lagen om avträdelsestöd har avträdelser kunnat genomföras först efter att avträdelseåldern uppnåtts.

I 2 och 3 mom. föreskrivs också om ansökan och undertecknande av den samt om de utkast till överlåtelsehandling eller föravtal och förbindelser som skall bifogas ansökan och som förutsätter förvärvarnas underskrift. De föreslagna bestämmelserna motsvarar villkoren i den gällande lagen om avträdelsestöd så att till bestämmelsen har fogats hänvisningar som i första hand gäller avträdelser i bolagsform till de aktuella bestämmelserna i den föreslagna lagen. I 4 mom. föreskrivs allmänt om sökandens skyldighet att lämna pensionsanstalten de uppgifter som behövs för att behandla och avgöra ärenden som gäller avträdelsestöd.

33 §. Utredningar som skall bifogas ansökan. I detta lagrum föreskrivs om de utredningar som skall bifogas ansökan om avträdelsestöd för att pensionsanstalten skall kunna pröva sökandens rätt till avträdelsestöd. Med undantag för de utredningar som gäller bolag motsvarar de handlingar som krävs nuvarande praxis. Förteckningen är inte uttömmande utan pensionsanstalten kan vid behov förutsätta även andra utredningar än de som uttryckligen nämns i lagrummet, om de behövs för att utreda saken.

34 §. Anhängiggörande av ansökan. I denna paragraf föreskrivs om anhängiggörande och inlämnande av ansökan till pensionsanstalten. Bestämmelsen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen om avträdelsestöd. Enligt 1 mom. skall ansökan lämnas till landsbygdsnäringsmyndigheten i den kommun inom vars område gårdsbruksenheten är belägen. Denna skall lämna in ansökningshandlingarna jämte sitt utlåtande till pensionsanstalten. Ansökan anses ha blivit anhängiggjord den dag den har inkommit till landsbygdsnäringsmyndigheten. I detta avseende tillämpas 18 § i förvaltningslagen (434/2003).

I 2 mom. föreskrivs om möjligheten att lämna in ansökningshandlingarna även till den Arbetskrafts- och näringscentral inom vars verksamhetsområde gårdsbruksenheten är belägen eller till pensionsanstalten eller till ett ombud som den bemyndigat. Även då an-

ses ansökan ha blivit anhängiggjord enligt vilken av dessa aktörer som först har tagit emot den. Den som först tagit emot ansökningshandlingarna skall utan dröjsmål lämna in dem till kommunens landsbygdsnäringsmyndighet för utlåtande. Enligt 4 mom. kan anhängiggörandet ändå uppskjutas om begärd tilläggsutredning inte lämnas till den som begärt den inom skälig tid.

35 §. Utlåtanden. I denna paragraf föreskrivs om de utlåtanden som skall ges om ansökan. Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet skall alltid ge utlåtande om huruvida villkoren för erhållande av avträdelsestöd är uppfyllda. I oklara situationer kan pensionsanstalten begära utlåtande av Arbetskrafts- och näringscentralen eller Renbeteslagsföreningen. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar 35 § i den gällande lagen om avträdelsestöd, men det innehåller inte något besvärsförbud eftersom det inte är fråga om ett avgörande. Genom förordning av statsrådet kan vid behov föreskrivas närmare om förfarandet vid givande av utlåtanden.

36 §. Villkorligt beslut. I detta lagrum föreskrivs om villkorliga beslut som ges med anledning av ansökningar om avträdelsestöd. Eftersom avträdelsestöd skall sökas före avträdelserna, ges besluten om avträdelsestöd i regel på grundval av ett utkast till avträdelsehandling eller ett föravtal. I detta avseende föreslås ingen ändring i lagrummet jämfört med den gällande lagen om avträdelsestöd. Erhållandet av avträdelsestöd är förenat med många förutsättningar och villkor. Alla villkor har inte behövt vara uppfyllda redan när beslutet meddelas. Därför skall alla dessa villkor liksom de villkor som gäller förutsättningarna för betalningen av pension nämnas i pensionsanstaltens beslut. I lagrummet föreskrivs särskilt om skyldigheten att i beslutet inta ett villkor som säger att avträdelserna enligt 4 § skall genomföras och pensionsanstalten tillställas en överlåtelsehandling som motsvarar utkastet eller föravtalet inom tolv månader efter det att beslutet gavs. Ett villkorligt beslut förfaller om inte den slutliga avträdelserna har genomförts inom föreskriven tid. Besittningsrätten till gårdsbruksenheten skall således överföras senast inom tolv månader efter det att förhandsbeslutet gavs förvärvaren. Genom det villkorliga beslutet

meddelas också en uppskattning av avträdelsestödet belopp. Till skillnad från den gällande lagen om avträdelsestöd skall det inte längre vara avgörande för avträdelsestödet belopp vilken månad det villkorliga beslutet ges, utan den tidpunkt då avträdelserna de facto sker.

37 §. Beslut om avträdelsestödet belopp. Eftersom det villkorliga beslutet innehåller endast en uppskattning av avträdelsestödet belopp, föreslås i denna paragraf att mottagaren av avträdelsestöd skall få ett överklagbart beslut om avträdelsestödet slutliga belopp. Beslutet kan ges separat eller i samband med beslutet om att avträdelsestödet börjar betalas ut. En motsvarande bestämmelse ingår i den gällande lagen om avträdelsestöd. Pensionsanstalten ger också ett beslut om ändring av delinvalidpension till avträdelsestöd.

38 §. Betalning av avträdelsestöd. I detta lagrum föreskrivs om den tidpunkt från och med vilken avträdelsestöd tidigast kan börja betalas till avträddaren. Avträdelsestöd börjar betalas från och med avträdelsetidpunkten förutsatt att alla villkor för erhållande av avträdelsestöd då är uppfyllda. Om något av villkoren inte är uppfyllt, uppskjuts betalningen tills pensionsanstalten har tillställts en utredning om att villkoret är uppfyllt. Avträdelsestöd betalas ändå inte för en månad som inte är hel. För att avträddaren skall veta när stödet börjar betalas, ger pensionsanstalten ett separat beslut om det. De föreslagna bestämmelserna motsvarar den gällande lagen om avträdelsestöd med undantag av tilläggsbestämmelserna om bolag. Paragrafen motsvarar i huvudsak 22 § i den gällande lagen om avträdelsestöd.

39 §. Delgivning av beslut. På samma sätt som enligt den gällande lagen om avträdelsestöd skall pensionsanstalten enligt denna paragraf delge beslutet genom att sända det till mottagaren under den postadress han eller hon uppgivit. Beslutet skall också delges arbetskrafts- och näringscentralen samt kommunens landsbygdsnäringsmyndighet samt Renbeteslagsföreningen när avträddaren har bedrivit renhushållning.

40 §. Pensionsanstaltens informationsskyldighet. I detta lagrum föreskrivs om pensionsanstaltens informationsskyldighet gentemot sådana förvärvare som har avgett de

förbindelser som förutsatts av förvärvare. Dessutom, om avträdelserna sker på det sätt som föreskrivs i 18—21 §, skall också de bolag som avses i lagrummet informeras. Pensionsanstalten skall meddela förbindelsetidens längd samt att förbindelsen inte har trätt i kraft om ansökan om avträdelsestöd har avslagits. Bestämmelser om informationsskyldighet ingår också i den nu gällande lagen om avträdelsestöd.

41 §. Erhållande och intjänande av pension för tiden för avträdelsestöd. I denna paragraf föreslås bestämmelser om erhållande av pension och å andra sidan intjänande av pension för den tid för vilken avträddaren betalas avträdelsestöd. Enligt 1 och 2 mom. skall mottagaren av avträdelsestöd inte vara berättigad till pension med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare för nämnda tid. Avträdelsestödet hindrar emellertid inte att pensionsrätt uppkommer med stöd av andra arbetspensionslagar. Sedan avträdelsestödet börjat betalas kan avträddaren dock inte intjäna nytt pensionskydd enligt lagen om pension för lantbruksföretagare för den tid för vilken avträdelsestöd betalas. För den tid för vilken avträdelsestöd ännu inte har börjat betalas, t.ex. därför att avträddaren har fått rätt till s.k. vilande avträdelsestöd, är det emellertid möjligt att försäkra avträddaren i enlighet med LFöPL som familjemedlem för tiden för vilande avträdelsestöd för arbete som han eller hon utför mot lön. Den bärande principen i den arbetspensionsreform som trädde i kraft vid ingången av 2005 är att pension tillväxer av allt förvärvsarbete. Därför vore det motiverat att för den tid för vilken avträddarens utkomst ännu inte är tryggad med avträdelsestöd får han eller hon pensionskydd av sitt arbete som familjemedlem enligt LFöPL. En person som utför ovan nämnt arbete kan inte heller försäkras enligt någon annan arbetspensionslag och därför skulle ingen pension alls tillväxa av arbetet. Avträddarens arbete som familjemedlem skall i alla fall vara av så pass liten omfattning att förvärvaren behåller det huvudsakliga ansvaret för gårdsbruket. Den som har vilande avträdelsestöd kan däremot inte försäkras enligt LFöPL såsom stående i företagareposition, eftersom det skulle strida mot det förbud mot att bedriva kommersiellt jordbruk som är

bindande för avträdaren efter avträdelsen. Avträdaren får det pensionsskydd som tillväxt för den vilande tiden i det skede då han eller hon beviljas ålderspension, eftersom storleken av avträdelsetödets grundbelopp fastställs på grundval av avträdelsetidpunkten.

Enligt 3 mom. intjänar avträdaren för den tid då avträdelsetöd ännu inte har börjat betalas pensionsskydd i annat förvärvsarbete i enlighet med de arbetspensionslagar som anges i 3 § i lagen om pension för arbetstagare i enlighet med den åldersrelaterade intjäningsprocenten. Det ovan nämnda gäller bl.a. dem som har vilande avträdelsetöd samt de avträdare som efter avträdelsen vill fortsätta i annat förvärvsarbete och som av den orsaken ännu inte betalas avträdelsetöd. Om avträdelsetöd börjar betalas när villkoren i 38 § är uppfyllda, tillväxer pensionen enligt intjäningsprocenten för en person som arbetar efter pensioneringen, dvs. 1,5 procent om året.

42 §. *Ändring av avträdelsetödets grundbelopp till ålderspension.* Enligt den gällande lagen om avträdelsetöd ändras avträdelsetödets grundbelopp till en lika stor ålderspension enligt LFöPL när avträdaren har fyllt 65 år. I 1 och 2 mom. i denna paragraf föreslås att avträdelsetödets grundbelopp ändras till lika stor ålderspension från och med ingången av månaden efter den månad under vilken avträdaren fyller 63 år. Också invalidpension enligt arbetspensionslagarna ändras till ålderspension räknat från samma tidpunkt. Vid fastställandet av avträdelsetödets grundbelopp har man inte beaktat pensionsskydd som intjänats av förmåner för tider utan lön och för avträdare som har delinvalidpension inte det pensionsskydd som de har intjänat medan de haft delinvalidpension. Ovan nämnda pensionstillväxt läggs till nämnda ålderspension, om mottagaren av avträdelsetöd har intjänat nämnda pensionsskydd.

Enligt 3 mom. skall avträdaren på ansökan också kunna beviljas pensionsskydd som intjänats enligt andra arbetspensionslagar samtidigt som avträdelsetödets grundbelopp ändras till ålderspension. Eftersom beviljandet av annat pensionsskydd är en följd av att avträdelsetödets kompletteringsdel indras, förutsätts att pensionstagaren skall ansöka

om ålderspension enligt andra arbetspensionslagar separat. I fråga om den tidpunkt då ålderspension enligt andra arbetspensionslagar börjar betalas tillämpas dessa arbetspensionslagars bestämmelser om ansökan om och inledande av betalningen av ålderspension. När grundbeloppet ändras till ålderspension tillämpas också bestämmelserna om livstidskoefficient i 82-83 § i lagen om pension för arbetstagare. Syftet med bestämmelsen är att anpassa pensionsskyddet till förändringen i den allmänna livslängden. När invalidpension enligt LFöPL ändras till ålderspension, justeras pensionen med den livstidskoefficient som har fastställts för det år då lantbruksföretagaren fyller 62 år. Livstidskoefficienten meddelas årligen genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Avsikten är att tillämpa livstidskoefficienten första gången på ålderspensioner som börjar 2010 och därefter. Livstidskoefficienten fastställs första gången 2009. Det föreslås att motsvarande bestämmelse tillämpas på avträdelsetödets grundbelopp, som fastställs på samma sätt som invalidpension enligt LFöPL.

43 §. *Upphörande med betalningen av avträdelsetödets kompletteringsdel.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om grunderna för indragning av avträdelsetödets kompletteringsdel. Avträdelsetödets kompletteringsdel betalas till 65 års ålder, varefter mottagaren av avträdelsetöd kan få ålderspension enligt folkpensionslagen. När grundbeloppet vid 63 års ålder ändras till ålderspension enligt LFöPL betalas kompletteringsdelen vid sidan av den. Avträdaren får således avträdelsetöd till 65 års ålder. Sålunda är också de förbindelser som gäller honom eller henne och förvärvaren i kraft till nämnda ålder. På samma sätt som enligt den gällande lagen om avträdelsetöd indras avträdelsetödets kompletteringsdel om mottagaren av avträdelsetöd beviljas invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension, ålderspension eller förtida ålderspension enligt den nya folkpensionslagen eller den lag som skall givas om dess införande eller folkpensionslagen (347/1956). På motsvarande sätt indras kompletteringsdelen, om mottagaren av avträdelsetöd beviljas full invalidpension, individuell förtidspension, arbets-

löshetspension, ålderspension eller förtida ålderspension enligt de arbetspensionslagar som avses i ARPL 3 § eller lagar om införande av dem eller bestämmelser som uppräknas i APL 8 § 4 mom.

44 §. Mottagaren av avträdelsetöd avlider. Avträdelsetödet indras när mottagaren avlider. När familjepensionen skall fastställas anses att förmånslåtare vid den tidpunkt då han eller hon avled hade rätt att på grund av sin LFöPL-verksamhet erhålla full invalidpension som är lika stor som grundbeloppet enligt 29 eller 30 § i denna lag. Familjepension enligt LFöPL fastställs i överensstämmelse med hur avträdelsetödets grundbelopp har fastställts och den fastställs inte på nytt i samband med familjepensionsfallet.

45 §. Avbrytande av betalningen av avträdelsetöd. I denna paragraf föreslås bestämmelser om de omständigheter som gör att betalningen av avträdelsetöd avbryts. Lagrummet innehåller bestämmelser som motsvarar den gällande lagen om avträdelsetöd om avbrytande av avträdelsetödet därför att förvärvsinkomstgränsen överskrids eller därför att det huvudsakliga ansvaret för bedrivandet av jordbruket har återgått till stödtagaren annat än tillfälligt. Förvärvsinkomstgränsen är densamma som i 14 §, dvs. 523,61 euro i månaden. Som tillfälligt ansvar för bedrivandet av jordbruket anses t.ex. att förvärvaren tillfälligt insjuknar, avtjänar sin värnplikt eller någon annan motsvarande orsak och förvärvaren inte har någon familjemedlem som kan sköta gårdsbruket eller gårdsbruket inte kan ordnas på något annat sätt. Avträdelsetödet skall omedelbart börja betalas på nytt när pensionsanstalten har fått uppgift om att orsaken till avbrottet har undanröjts. Bestämmelser om förfarandet när avträdelsetöd börjar betalas på nytt utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 kap. Uppfyllande av förbindelseförpliktelserna och skyldighet att lämna uppgifter

46 §. Indragning av avträdelsetöd. Detta lagrum innehåller bestämmelser som motsvarar den nuvarande lagen om avträdelsetöd och som säger att avträdelsetödet indras, om avträddaren börjar bedriva jordbruk eller utfö-

ra leveransarbete i skogsbruket i strid med förbudet i 12 och 13 §. I 2 mom. ingår bestämmelser om att avträdelsetödet i vissa situationer kan indras endast delvis eller för viss tid eller betalas till samma belopp som tidigare. En sådan situation är det t.ex. när förseelsen varit ringa. Vid bedömningen beaktas att förseelsen varit ringa såväl tidsmässigt som kvantitativt. Andra orsaker som kommer i fråga är t.ex. att gårdsbruket tillfälligt återgår till avträddarna sedan förvärvaren upphört med att infria sin förbindelse i situationer där t.ex. djurhållningen förutsätter kontinuerlig skötsel. Det föreslagna lagrummet motsvarar 30 § 1—3 mom. i den nuvarande lagen om avträdelsetöd.

47 §. Avbrytande av infriandet av förbindelsen. I detta lagrum föreskrivs om rätt att avbryta infriandet av odlingsförbindelsen på grund av fullgörande av värnplikt eller yrkestudier som gäller eller stödjer gårdsbruksverksamheten. Lagrummet motsvarar 28 § i den gällande lagen om avträdelsetöd så att till bestämmelsen endast tillfogades en hänvisning till förbindelser i lagrummen som gäller avträdelsetöd i bolagsform.

48 §. Underlåtenhet att infria förbindelsen. I 1 mom. föreslås bestämmelser om förvärvarens skyldighet att ersätta pensionsanstalten för kapitalvärdet enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställt, om förvärvaren låter bli att infria sin förbindelse. Det föreslagna lagrummet motsvarar 29 § i den gällande lagen om avträdelsetöd. Indrivning av kapitalvärdet kommer i fråga bara om förvärvaren redan har börjat infria sin förbindelse och avträdelsetöd har börjat betalas ut. Däremot börjar avträdelsetöd inte alls betalas ut om förvärvaren inte alls börjar infria sin förbindelse.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om att skyldigheten att ersätta avträdelsetödets kapitalvärde gäller också förvärvare och bolag enligt 18—21 § i den föreslagna lagen. Bolaget och förvärvaren ansvarar vardera särskilt för sina förbindelser, och till de delar som de bägge har avgett samma förbindelse är ansvaret solidariskt. En fysisk person ansvarar således ensam för bl.a. utbildningsförbindelsen och bosättningsförbindelsen.

I 3 mom. föreslås bestämmelser som motsvarar den nuvarande lagen om avträdelsetöd.

stöd och som gäller möjligheten att avstå från att indriva avträdelsestödet kapitalvärde eller att indriva det endast delvis. På samma sätt som i fråga om avträdarens förbindelsebrott i 46 § skall förseelsens ringhet beaktas när påföljderna av förvärvarens förbindelsebrott bedöms. Också vägande skälighetssynpunkter kan vara en grund att helt eller delvis avstå från att indriva kapitalvärdet. Skälighetssynpunkter skall i synnerhet beaktas om förbindelsebrottet beror på omständigheter som förvärvaren inte själv har kunnat påverka eller om hans eller hennes påverkningsmöjligheter har varit små. Sådana omständigheter är t.ex. förändringar i förvärvarens familjeförhållanden och sådana förändringar i förutsättningarna att hålla lägenheten som förvärvaren rimligen inte har kunnat förutse eller förbereda sig på.

Bestämmelsen om tio procents ränta på kapitalvärdet i 29 § 4 mom. i den gällande lagen om avträdelsestöd föreslås i 4 mom. bli ändrad till en hänvisning till den dröjsmålsränta som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen. Dessutom föreslås i lagrummet bestämmelser om att dröjsmålsräntan skall betalas när 30 dagar förflutit från det att förvärvaren har fått del av beslutet om indrivning av kapitalvärdet. Ovan nämnda bestämmelse om 30 dagar motsvarar i princip bestämmelserna i 6 § i räntelagen om dröjsmålsränta på gäld vars förfallodag inte på ett för gäldenären bindande sätt är bestämd i förväg samt bestämmelsen i 7 § i räntelagen om dröjsmålsränta på skadeståndsgäld som förutsätter särskild utredning för fastställande av belopp och grund. Förvärvaren anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades, om inte något annat visas.

49 §. Avträdelsestödtagarens skyldighet att lämna uppgifter. I detta lagrum föreskrivs om avträdarens skyldighet att lämna uppgifter. Enligt 1 mom. skall avträdaren omedelbart underrätta pensionsanstalten, om han eller hon börjar bedriva jordbruk eller skogsbruk i strid med förbudet i 12 och 13 §. Enligt 2 mom. skall avträdaren likaså meddela sådana förändringar som påverkar hans eller hennes rätt att få avträdelsestöd eller på belopp av det avträdelsestöd han eller hon erhåller. Den förteckning som föreslås i lagrummet motsvarar bestämmelserna i 22 § i

den gällande förordningen om avträdelsestöd. Enligt 3 mom. skall pensionsanstalten dessutom utan hinder av skyldigheten att lämna uppgifter ha rätt att kräva att den som får avträdelsestöd lämnar in en utredning om de omständigheter som påverkar avträdelsestödet belopp och rätten till avträdelsestöd, om det finns grundad anledning att misstänka att det har inträffat förändringar i dessa omständigheter. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak hänvisningen till APL 17 b § 6 mom. i 40 § i den gällande lagen om avträdelsestöd.

50 §. Rätt att kräva utredning av mottagaren av avträdelsestöd. I detta lagrum föreskrivs om rätt för pensionsanstalten, Arbetskrafts- och näringscentralen eller kommunens landsbygdsnäringsmyndighet att av grundad anledning kräva utredning om att mottagaren av avträdelsestöd fortfarande uppfyller villkoren för avträdelsestöd. Lagrummet motsvarar i huvudsak 30 a § 2 mom. i den nuvarande lagen om avträdelsestöd. Om utredningen inte lämnas inom utsatt skälig tid kan pensionsanstalten besluta att betalningen av avträdelsestödet avbryts tills utredningen har lämnats. Tiden får inte vara kortare än en månad.

51 §. Förvärvarens skyldighet att lämna uppgifter. Förvärvaren skall vara skyldig att omedelbart underrätta pensionsanstalten om han avbryter eller upphör med infriandet av en förbindelse. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar 30 a § 1 mom. i lagen om avträdelsestöd.

52 §. Förhandsbeslut. I detta lagrum föreslås en bestämmelse som motsvarar 32 § i den gällande lagen om avträdelsestöd och som gäller rätt för avträdaren eller förvärvaren att av pensionsanstalten få ett förhandsbeslut om hur en planerad åtgärd påverkar betalningen av stödet eller eventuell indrivning av kapitalvärdet.

I ansökan om förhandsbesked skall ställas en specificerad fråga och ges den utredning som behövs för dess avgörande. Förhandsbesked ges inte om ansökan som gäller saken är anhängig eller om saken redan har avgjorts av en myndighet eller pensionsanstalten.

Ett beslut om förhandsbesked gäller ett år från den tidpunkt då det gavs. Det är bindande för pensionsanstalten under förutsättning

att de åtgärder som anges i ansökan om förhandsbesked vidtas i enlighet med ansökan. De uppgifter som lämnas i ansökan skall även i övrigt vara korrekta och tillräckliga för att bedöma den sak som skall avgöras, för att avgörandet skall vara bindande.

9 kap. Återkrav och preskriptionsbestämmelser

53 §. Återkrav av avträdelsestöd. I denna paragraf föreslås bestämmelser om återkrav av avträdelsestöd i en situation där avträdelsestöd har betalats utan grund åt förmånstagaren. Huvudregeln föreslås ingå i 1 mom. och enligt den skall avträdelsestöd som betalats utan grund återkrävas. Man kan dock avstå helt eller delvis från indrivningen, om detta anses skäligt och om betalningen av stödet inte kan anses bero på svikligt förfarande från mottagarens eller dennes företrädares sida. Pensionsanstalten kan avstå från att återkräva pension som betalats utan grund också när det belopp som skall återkrävas är ringa. Innehållet i bestämmelsen motsvarar nuvarande 31 § i lagen om avträdelsestöd och 126 § i lagen om pension för arbetstagarer.

När återkravet beror på att avträdelaren har haft annat förvärvsarbete och inte borde ha betalats avträdelsestöd därför att hans eller hennes förvärvsinkomster har överskridit förvärvsinkomstgränsen i lagen, iaktas i fråga om återkrav 2 och 3 mom. Avträdelsestödet skall då återkrävas om inte överskridningarna har gällt längre tid än tre månader och det inte finns särskilda skäl att avstå från återkravet. Till denna del motsvarar lagrummet 25 § 3 mom. i den gällande lagen om avträdelsestöd.

I 3 mom. preciseras möjligheten att avstå från återkrav eller att göra det skäligare, om återkravet beror på överskridningar av förvärvsinkomstgränsen. Om förvärvsinkomstgränsen har överskridits t.ex. fyra månader, har återkravet enligt den gällande lagen om avträdelsestöd inte kunnat göras skäligare på någon grund, fastän beloppet av överskridningarna skulle ha varit mycket litet och beloppet av förvärvsinkomsterna mindre än det avträdelsestöd som betalats till avträdelaren. Med tanke på sådana situationer föreslås det

att det skall vara möjligt att göra återkravet skäligare också när överskridningarna gäller flera än tre månader. Då förutsätts ändå att överskridningarna per månad har varit små, att förvärvarens förvärvsinkomster för överskridningsmånaderna har varit mindre än det avträdelsestöd som betalats avträdelaren och att betalning av hela återkravet måste anses som oskälig. Den föreslagna bestämmelsen avviker från bestämmelserna om återkrav i lagstiftningen om arbetslöshetspension. Behovet av skäligt återkrav inom systemet med avträdelsestöd beror på att avträdelarna arbetar i synnerhet som avbytare och har andra korta tillfälliga anställningar där det på grund av lönebetalningssystemet kan vara svårt för avträdelaren att på förhand hindra överskridningar av förvärvsinkomstgränsen som beror på veckoslutstillägg och andra motsvarande lönetillägg.

54 §. Kvittning av delinvalidpension som betalats utan grund. Delinvalidpension enligt LFöPL till en avträdelare med delinvalidpension upphör räknat från den tidpunkt då han eller hon börjar få avträdelsestödet grundbelopp. Det kan hända att de utredningar på grundval av vilka avträdelsestödet börjar betalas ut lämnas in till pensionsanstalten så att delinvalidpension har hunnit betalas för samma månad som avträdelsestödet grundbelopp redan skall betalas för. Av denna anledning föreslås i paragrafen att delinvalidpension enligt LFöPL som betalats till avträdelaren utan grund kan kvittas direkt mot avträdelsestödet grundbelopp, som betalas till avträdelaren för samma tid. Eftersom delinvalidpensionens belopp är hälften av avträdelsestödet grundbelopp, betyder detta att avträdelaren efter kvittningen betalas hälften av avträdelsestödet grundbelopp utöver den delinvalidpension enligt LFöPL som han eller hon fått tidigare. Då behöver inte den delinvalidpension enligt LFöPL som betalats avträdelaren utan grund återkrävas särskilt av honom eller henne.

55 §. Kvittning av avträdelsestöd som betalats utan grund. I denna paragraf föreslås att avträdelsestöd som betalats utan grund skall kunna återkrävas även genom att det kvittas mot framtida pensionsposter. Av den avträdelsestödspost som skall betalas får dock inte utan avträdelsestödtagarens samtycke dras av

mera än en sjättedel. Med samma begränsningar kan avträdelsestöd som betalats utan grund återkrävas genom att det kvittas mot framtida poster av ålderspension eller invaldpension enligt LFöPL.

56 §. Preskriptionsbestämmelser. I denna paragraf föreskrivs om preskription av återkrav av stöd som betalats utan grund. Enligt 31 § 3 mom. i den gällande lagen om avträdelsestöd skall avträdelsestöd som betalats utan grund krävas tillbaka inom tio år räknat från utbetalningsdagen. I denna paragraf föreslås att preskriptionstiden förkortas till fem år, varvid den motsvarar preskriptionstiden för återkrav av förmåner som betalats utan grund i folkpensionslagen och lagen om pension för arbetstagare. När beslutet om återkrav har fattats, skall fordran indrivnas inom fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen har avbrutits innan dess. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem års preskriptionstid. I paragrafen intas dessutom bestämmelserna om preskription av förmåner som grundar sig på pensionsanstaltens beslut i ändrad form. En sådan fordran preskriberas i stället för tio år som nu fem år från den dag då den borde ha betalats, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen avbryts i enlighet med 10 § i lagen om preskription av skulder (728/2003), om förmånstagaren kräver betalning eller annars påminner pensionsanstalten om att pensionsanstalten skall betala fordran eller annars erkänna den eller om parterna t.ex. kommer överens om betalningsarrangemang för fordran. Preskriptionen av en fordran avbryts också genom rättsliga åtgärder enligt 11 § i preskriptionslagen. När preskriptionen har avbrutits börjar en ny fem års preskriptionstid löpa från avbrytandet. I enlighet med nuvarande rättspraxis hindrar inte bestämmelsen pensionsanstalten från att betala pension retroaktivt även för längre tid.

10 kap. Ändringssökande

57 §. Sökande av ändring. I detta lagrum föreslås bestämmelser om besvärinstanserna för avträdelsestödsärenden. I 1 mom. konstateras emellertid att bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden ingår i lagen om besvärsnämnden för arbets-

pensionsärenden (677/2005) och om försäkringsdomstolen i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003). I 2 mom. föreskrivs åter att en part får söka ändring i pensionsanstaltens beslut hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden genom skriftliga besvär. Med part avses den fysiska eller juridiska person om vars intresse, rätt eller skyldighet beslut har fattats i ärendet eller vars rättsliga eller ekonomiska intressen avgörandet direkt påverkar. Vem som är part varierar beroende på vilken sak som avgörs genom beslutet. I 3 mom. ingår en bestämmelse om en parts rätt att söka ändring i beslut av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden hos försäkringsdomstolen. Bestämmelser som i sak motsvarar förslagen till 2 och 3 mom. ingår i 21 § 1 mom. i den gällande APL, till vilka det hänvisas i 40 § i den gällande lagen om avträdelsestöd.

58 §. Tid för sökande av ändring och procedurbestämmelser. I denna paragraf föreslås de bestämmelser om tid för sökande av ändring och förfarandet som redan tillämpas med stöd av 40 § i den gällande lagen om avträdelsestöd och dess hänvisning till APL 21 d § 2 och 3 mom. när man överklagar beslut som getts med stöd av lagen om avträdelsestöd. Motsvarande bestämmelser ingår i ARPL 130, 133 och 134 §.

Tiden för sökande ändring föreslås vara 30 dagar från den dag då parten har fått del av pensionsanstaltens eller besvärsnämndens för arbetspensionsärenden beslut. Om parten inte visar något annat i samband med sökandet av ändring anses han eller hon ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som parten har uppgett.

Liksom för närvarande skall besvärsskriften lämnas in till den pensionsanstalt som meddelat det eller till ett ombud som den bemyndigat både när man överklagar pensionsanstaltens beslut och när man överklagar ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden gett i samma ärende. Ett besvärärende behandlas alltid först som ett självrättelseärende i den pensionsanstalt som gett det överklagade beslutet. Om yrkandena kan godkännas till alla delar, ger pensionsanstalten ett rättelsebeslut. Parten har rätt att söka ändring i ett sådant beslut. Om pen-

sionsanstalten godkänner yrkandena endast delvis, ger den ett interimistiskt beslut och överför besvärerna till övriga delar till besvärinstansen. I lagrummet föreslås en hänvisning till ARPL 133 § 1 och 4 mom. samt 134 §, som gäller behandlingen av fullföljsärenden i pensionsanstalterna och överföringen av besvär till besvärinstans.

59 §. Besvär som inkommit efter besvärstidens utgång. Besvärerna kan tas upp till prövning, fastän de har inkommit efter tidsfristens utgång, om det har funnits välgående orsaker till förseeningen. För närvarande ingår motsvarande bestämmelse i APL 21 c §, dit det hänvisas i 40 § i den gällande lagen om avträdelsestöd. En motsvarande bestämmelse ingår i ARPL 135 §.

60 §. Rättelse och undanröjande av beslut. I denna paragraf föreskrivs om rättelse av skriv- och räknefel samt om rättelse av pensionsanstaltens beslut på grund av sakfel. I lagrummet föreskrivs dessutom om rättelse av ett lagakraftvunnet beslut till partens fördel på basis av ny utredning och om ansökan om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. De hänvisningar till ARPL 137—140 § som föreslås i lagrummet motsvarar hänvisningarna till APL 21 d § 1 och 2 mom. och 21 e § 1 och 2 mom. i 40 § i den gällande lagen om avträdelsestöd. Enligt ARPL 140 § är det ändå besvärsnämnden för arbetspensionsärenden i stället för försäkringsdomstolen som från början av 2007 prövar ansökningar om undanröjande av pensionsanstaltens lagakraftvunna beslut.

Ett beslut på ansökan om undanröjande som getts av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden kan överklagas hos försäkringsdomstolen. Ansökan om undanröjande av ett beslut av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden som vunnit laga kraft prövas åter av försäkringsdomstolen.

I övrigt motsvarar förutsättningarna för undanröjandet av beslut och procedurbestämmelserna de nu gällande bestämmelserna.

61 §. De försäkrades företrädare. I detta lagrum föreslås den bestämmelse som nu ingår i 37 § 1 mom. i den gällande lagen om avträdelsestöd och som säger att de ledamöter i besvärsnämnden för arbetspensionsärenden som förordnats med stöd av lagen om

pension för lantbruksföretagare företräder de försäkrade också när den föreslagna lagen tillämpas.

62 §. Verkställighet av beslut. I detta lagrum föreslås bestämmelser om verkställigheten av beslut. Lagrummets innehåll motsvarar nuvarande APL 21 b § 1 och 2 mom., till vilka det hänvisas i 40 § i lagen om avträdelsestöd.

11 kap. Bestämmelser om lagens verkställighet

63 §. Verkställighet av lagen. Verkställigheten av lagen skall skötas av kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter, arbetskrafts- och näringscentralerna, jord- och skogsbruksministeriet, Renbeteslagsföreningen samt pensionsanstalten. Motsvarande myndigheter och organ sköter också verkställigheten av den gällande lagen om avträdelsestöd.

64 §. Verkställighet av lagen i landskapet Åland. Bestämmelser om den myndighet som i landskapet Åland skall sköta de uppgifter som ankommer på arbetskrafts- och näringscentralerna utfärdas genom en s.k. överenskommelseförordning. Avsikten är att Ålands landskapsregering skall sköta dessa uppgifter i stället för länsstyrelsen.

65 §. OrdnanDET av tillsyn. I denna paragraf föreslås bestämmelser om tillsynen över verkställigheten av systemet med avträdelsestöd. De olika myndigheternas och organens ansvar för tillsynen klarläggs jämfört med vad som föreskrivs om tillsynen i 36 § i den gällande lagen om avträdelsestöd. Det primära ansvaret för ordnandet av den praktiska tillsynen över stödet vilar på jord- och skogsbruksministeriet. Det är också jord- och skogsbruksministeriets sak att ordna kontroller av de lägenheter som får avträdelsestöd och som har avgett förbindelser. Pensionsanstalten skall för sin del se till att dess administrering av stödsystemet kan övervakas och att pensionsanstalten med hjälp av administreringen kan vara säker på att villkoren för beviljande och betalning av stöd är uppfyllda och de avgivna förbindelserna infriade. Till denna del skall pensionsanstalten uppfylla jord- och skogsbruksministeriets krav. Jord- och skogsbruksministeriet skall ha rätt att

övervaka pensionsanstaltens verksamhet till den del som den utför uppgifter enligt den föreslagna lagen. De verkställande myndigheterna samt pensionsanstalten skall även i övrigt övervaka att den som får avträdelsestöd inte bedriver jordbruk och att avträdaren och förvärvaren infriar förbindelserna enligt denna lag. Det är möjligt för kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter att upptäcka om jordbrukstöd som gäller den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen betalas till avträdaren eller förvärvaren på grundval av bedrivande av jordbruk. Om det inte alls kommer några stödansökningar från dessa lägenheter, är det nödvändigt att man försäkra sig om att odlingen fortsätter i enlighet med förvärvarens förbindelse på något annat sätt.

66 §. Utförande av kontroller. I denna paragraf föreskrivs särskilt om de kontroller på enskilda lägenheter som utförs som ett led i tillsynen. I 1 mom. föreskrivs om dem som utför kontrollerna. Jord- och skogsbruksministeriet samt arbetskrafts- och näringscentralen skall ha rätt att låta sina anställda tjänstemän utan förhandsanmälan utföra sådana kontroller som behövs för tillsynen över iakttagandet av villkoren för beviljande och betalning av stöd samt förbindelser som avses i denna lag. Kontrollverksamheten skall inte kunna överföras på andra myndigheter och det skall inte gå att låta arbetstagare i arbetsavtalsförhållande sköta den. I sak motsvarar bestämmelsen 36 § 2 mom. i den gällande lagen om avträdelsestöd, men den är mera exakt. Dessutom fräntas kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter och pensionsanstalten kontrollrätt.

I 2 mom. föreskrivs om utförandet av kontrollerna. Stödtagaren och den som avgivit förbindelse skall vara skyldiga att utan ersättning för den som utför kontrollen visa upp sådant material med vars hjälp den som utför kontrollen kan konstatera att det har funnits förutsättningar för att erhålla och betala stödet. På motsvarande sätt är den som avgivit förbindelse skyldig att överlämna motsvarande material om att förbindelsevillkoren är uppfyllda. Materialet omfattar både skriftliga handlingar och material som skapats eller erhållits med hjälp av automatisk databehandling. Dessutom skall den som ut-

för kontrollen ha rätt att granska de områden och produktions- och husbyggnader som berörs av förvärvarens förbindelse. I det fall att avträdaren själv har behållit lägenhetens produktionsbyggnader och i 26 § avsedd åkermark, skall den som utför kontrollen ha rätt att granska även dessa. Stödtagaren och den som avgivit förbindelse skall även i övrigt vara skyldiga att bistå vid kontrollen. Kontrollerna får inte utsträckas mera än vad som är nödvändigt för att uppnå målet med kontrollen.

Enligt 3 mom. kan närmare bestämmelser om det detaljerade genomförandet av kontrollen vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordningen föreskrivs i första hand som omständigheter av teknisk natur. Sådana omständigheter är bl.a. valet av kontrollobjekt, kontrolltidpunkterna, upprättandet och hanteringen av kontrollprotokoll samt motsvarande omständigheter.

67 §. Kostnaderna för verkställigheten av lagen. På samma sätt som i fråga om den gällande lagen om avträdelsestöd skall även kostnaderna för verkställigheten av den föreslagna lagen betalas av statens medel. På motsvarande sätt fastställer social- och hälsovårdsministeriet på framställning av pensionsanstalten grunderna för beräkning av förvaltningskostnaderna för systemet med avträdelsestöd. Närmare bestämmelser om betalning av förskott utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 kap. Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter

68 §. Tillämpliga bestämmelser. Den föreslagna paragrafens innehåll motsvarar APL 17 d § 1 och 2 mom., till vilka det hänvisas i 40 § i den gällande lagen om avträdelsestöd, medan dess språkdräkt motsvarar ARPL 191 §. På offentligheten i fråga om pensionsanstaltens handlingar och verksamhet tillämpas i regel lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, offentlighetslagen) när pensionsanstalten utövar offentlig makt. I 2 mom. föreskrivs om de bestämmelser i offentlighetslagen som tillämpas när pensionsanstalten sköter uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen utan att utöva offentlig makt.

69 §. Pensionsanstaltens rätt att få och använda uppgifter. Denna paragraf innehåller bestämmelser om pensionsanstaltens rätt att få uppgifter av skattemyndigheterna, den registermyndighet som avses i lagen om landsbygdsnäringsregistret (1515/1994) samt renbeteslagsföreningen. Innehållet i 1 och 2 mom. i det föreslagna lagrummet motsvarar hänvisningen till 19 b § i lagen om pension för lantbruksföretagare i 40 § i den gällande lagen om avträdelsestöd. Liksom för närvarande skall pensionsanstalten ha rätt att av pensionskyddscentralen avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter som påverkar avgörandet av ärenden som behandlas med stöd av den föreslagna lagen. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i huvudsak 40 § 3 mom. i den gällande lagen om avträdelsestöd. I paragrafen preciseras emellertid vilka personer som rätten att få uppgifter gäller. Dessutom begränsas pensionsanstaltens rätt att använda och spara uppgifter som den får av myndigheter och andra organ.

70 §. Rätt att få uppgifter för avgörande av ärenden och verkställande av lagstadgade uppdrag. I 1 mom. föreskrivs om rätt för pensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen och en besvärinstans enligt den föreslagna lagen att få uppgifter för avgörandet av ett försäkrings-, pensions- eller annat förmånsärende på det sätt som föreskrivs i 198 § i lagen om pension för arbetstagare. Det föreslagna lagrummets innehåll motsvarar hänvisningen till APL 17 a § 1 mom. i den gällande lagen om avträdelsestöd.

I 2 mom. föreskrivs om tillsynsmyndigheternas rätt att av pensionsanstalten få sådana uppgifter om en mottagare av avträdelsestöd och avgivare av förbindelse som är nödvändiga för att tillsynen och kontrollerna skall kunna utföras korrekt. Det är överhuvud inte möjligt att utföra kontrollerna, om inte tillsynsmyndigheterna får detaljerade uppgifter av pensionsanstalten om vem som har beviljats stöd och hurdana förbindelser som avgivits. Jord- och skogsbruksministeriet skall ha rätt att få uppgifter om alla stödtagare och avgivare av förbindelser. Arbetskrafts- och näringscentralens samt kommunens landsbygdsnäringsmyndighets rätt till information är däremot begränsad till uppgifter om lägenheter som är belägna inom myndighetens

verksamhetsområde. Även tillsynsmyndighetens rätt att använda sammanställda uppgifter som den fått av andra begränsas.

71 §. Avträdarens rätt att få uppgifter. Enligt det föreslagna lagrummet skall pensionsanstalten på avträdarens begäran ge honom eller henne de uppgifter som pensionsanstalten har om avträdarens rätt till avträdelsestöd. När lagrummet tillämpas avses med avträdare både en person som ansöker om avträdelsestöd och en person som erhåller avträdelsestöd. I lagrummet föreskrivs också om skyldighet för pensionsanstalten att genom en ansökningsblankett eller på något annat motsvarande sätt informera dem som ansöker om avträdelsestöd om var uppgifter om dem finns att få och vart uppgifterna i regel kan lämnas ut. Det föreslagna lagrummets innehåll motsvarar ARPL 193 § och i fråga om 2 mom. APL 17 j §, till vilken det hänvisas i 40 § i den gällande lagen om avträdelsestöd.

72 §. Arbetsgivarens skyldighet att lämna ut uppgifter. I denna paragraf föreskrivs om skyldighet för arbetsgivaren att lämna ut uppgifter om arbetstagarens arbete, arbetsförhållanden eller andra motsvarande omständigheter som behövs för avgörandet av ett avträdelsestödsärende som behandlas eller annars vid verkställigheten av uppdrag enligt denna lag. Det föreslagna lagrummet behövs för att utreda förvärvsinkomstöverskridningar inom systemet med avträdelsestöd samt för tillsynen över användningen av avträdelsestöd. Hänvisningen till APL 17 § 2 mom. i 40 § i den gällande lagen om avträdelsestöd motsvarar den föreslagna paragrafen.

73 §. Pensionsanstaltens rätt och skyldighet att lämna ut uppgifter. På samma sätt som enligt den gällande lagen om avträdelsestöd skall pensionsanstalten vara skyldig att lämna ut uppgifter till de i 19 § i trafikförsäkringslagen (279/1959) avsedda försäkringsbolagen, Trafikförsäkringscentralen och Statskontoret för fastställande av den årsarbetsförtjänst enligt vilken ersättningen för trafikskada bestäms samt till Folkpensionsanstalten för beräklandet av förmåner enligt sjukförsäkringslagen och till skatteförvaltningen för fastställandet av sjukförsäkringsavgiften. På avträdelsestödet tillämpas också de bestämmelser i ARPL som motsvarar de

nuvarande hänvisningar till APL i lagen om avträdelsetöd och som gäller pensionsanstaltens rätt att lämna ut uppgifter för frivilligt grupptilläggspensionsskydd, utlämnande av uppgifter till myndigheter samt utlämnande av uppgifter för utredning av brott och missbruk. I 3 mom. föreskrivs dessutom om skyldighet för pensionsanstalten att för uppföljning av och tillsyn över användningen av avträdelsetöd lämna jord- och skogsbruksministeriet nödvändiga uppgifter. Tillsynsmyndigheterna får i regel uppgifter för tillsynen genom att begära dem med stöd av 70 § 2 mom. Däremot är pensionsanstalten med stöd av det föreslagna lagrummet skyldigt att lämna ministeriet uppgifter som behövs för uppföljningen av användningen av stödet och tillsynen över stödsystemets funktion. Närmare bestämmelser om detta utfärdas genom förordning av statsrådet. Jord- och skogsbruksministeriet samt arbetskrafts- och näringscentralen skall ha rätt att av pensionsanstalten också få uppgifter om personbeteckning samt kontaktuppgifter för mottagare av avträdelsetöd och hans maka eller hennes make samt annan avgivare av förbindelser. Uppgifterna skall användas vid lägenhetskontroller.

74 §. Registeranmälningar till Pensionskyddscentralen. I denna paragraf föreslås bestämmelser om de registeranmälningar som skall göras till Pensionskyddscentralen. Lagrummets innehåll motsvarar 27 § i den gällande förordningen om avträdelsetöd.

75 §. Avgiftsfria uppgifter. I denna paragraf föreslås bestämmelser om rätt för pensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen och en besvärinstans enligt den föreslagna lagen att avgiftsfritt få de uppgifter som de enligt den föreslagna lagen har rätt att få. I de speciella situationer som anges i lagrummet skall kostnaderna för utlämnande av uppgifterna ändå ersättas. Det föreslagna lagrummets innehåll motsvarar 202 § i ARPL och hänvisningen till 17 c § i APL i 40 § i den gällande lagen om avträdelsetöd.

76 §. Ansvar för utlämnande av uppgifter. Innan pensionsanstalten vidareutlämnar uppgifter skall den försäkra sig om att den som tar emot uppgifterna har rätt enligt lag att få de utlämnande uppgifterna av den som ursprungligen har

lämnat uppgifterna. Pensionsanstalten skall också vara ansvarig för att de uppgifter som den erhållit och som den vidareutlämnar motsvarar varandra. Bestämmelsen motsvarar ARPL 209 §.

77 §. Teknisk anslutning. I denna paragraf föreskrivs om möjlighet för pensionsanstalten att öppna en teknisk anslutning för utlämnandet av uppgifter som avses i denna lag. Det föreslagna lagrummets innehåll motsvarar hänvisningen till APL 17 i § 1, 3 och 4 mom. i 40 § i den gällande lagen om avträdelsetöd.

13 kap. Särskilda bestämmelser

78 §. Hänvisningar till annan lagstiftning. Det föreslås att i paragrafen intas hänvisningarna till APL i 40 § i den gällande lagen om avträdelsetöd, så att de från och med den 1 januari 2007 ändras till hänvisningar till ARPL, som träder i kraft då. Hänvisningarna som gäller ändringsökande och utlämnande och erhållande av uppgifter har dock överförts till egna lagrum i de kapitel som gäller ändringsökande samt utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter.

79 §. Pensionsinkomstavgifter. På samma sätt som i den gällande lagen om avträdelsetöd betraktas även i den föreslagna lagen avsett avträdelsetöds grundbelopp som sådan pensionsinkomst som berättigar till pensionsinkomstavgifter vid tillämpningen av 100 och 101 § i inkomstskattelagen (1535/92).

80 §. Straffbestämmelse. I denna paragraf föreslås en straffbestämmelse som motsvarar 39 § i den gällande lagen om avträdelsetöd och som gäller uppsåtligt lämnande av felaktiga eller vilseledande uppgifter som gjort att avträdelsetöd betalats utan grund eller att man delvis eller helt avstått från att återkräva avträdelsetödets kapitalvärde. Den föreslagna paragrafens uppbyggnad har emellertid gjorts klarare. I 1 mom. jämställs straffbarhet med gärningar som föreskrivs i 16 kap. 8 § i strafflagen men uppgiftsmottagare är pensionsanstalten i stället för en myndighet. Bestämmelsen påverkar lämnandet av sådana uppgifter till pensionsanstalten genom vilka man har påverkat en annan persons möjligheter att få avträdelsetöd eller vara förvärvare.

I 2 punkten kompletteras åter straffbestämmelserna som gäller understöd i 29 kap. 5—8 § i strafflagen.

81 §. Lagens ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. För den händelse att Europeiska gemenskapens kommission inte godkänner stödsystemet till någon del, föreslås att lagen inte behöver sättas i kraft till alla delar eller kan sättas i kraft vid en annan tidpunkt.

82 §. Lagens ikraftträdandebestämmelser. Lagen skall tillämpas om en avträdelse enligt 4 § sker den 1 januari 2007 eller därefter, dock senast den 31 december 2010. Om den slutliga avträdelsehandlingen har undertecknats under 2006, tillämpas i fråga om villkoren för och fastställandet av avträdelsestödet bestämmelserna i den gällande lagen om avträdelsestöd. Dessutom konstateras i ikraftträdandebestämmelsen att de penningbelopp som nämns i 14 § och 45 § motsvarar värdet 1 för lönekoeficienten enligt ARPL 96 § 2004. Dessutom konstateras att 56 § tillämpas från ingången av 2007 och när preskriptionstiden beräknas beaktas också den tid som förflutit före lagens ikraftträdande.

83 §. Lagens övergångsbestämmelser. De som bedriver renhushållning och som är födda 1951 och tidigare berörs dock av ett undantag från åldersgränserna så att en idkare av renhushållning som 2006 har varit berättigad till avträdelsestöd inte förlorar sin rätt till följd av den nya lagen. På motsvarande sätt kan en jordbrukare som är född 1950 eller tidigare avträda på grundval av en generationsväxling som genomförs på gårdsbruksenheten innan han eller hon fyllt 60 år, även om förvärvaren är någon annan än ett barn eller barnets make. Tillsammans med honom eller henne kan också en make eller en yngre delägare i en sammanslutning som är född 1955 eller tidigare avträda. Även en efterlevande make till en lantbruksföretagare kan avträda vid samma ålder. En jordbrukare som är född 1949 eller tidigare och dennes make som är född senast 1954 kan likaså avträda innan de fyllt 60 år genom att överlåta sin åkermark som tillskottsmark till någon annan än ett barn eller barnets make.

Till övriga delar skall avträdnarna uppfylla villkoren i den föreslagna lagen och ansöka

om avträdelsestöd på det sätt som föreskrivs i den föreslagna lagen.

1.2. Lag om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

7 §. Det föreslås att 4 mom. ändras så att i lagrummet slopas hänvisningen till 5 § i lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/1996) och i stället uppräknas sådana arbeten som främjar användningen och skötseln av skogarna och som är tillåtna för avträdnarna oberoende av förbudet mot leveransarbete i skogsbruket. Innehållet i bestämmelsen motsvarar 7 § 4 mom. i den gällande lagen om avträdelsestöd.

18 §. Det föreslås att hänvisningen till i 4 mom. till APL 9 § ändras till ARPL 98 §, som motsvarar nämnda lagrum.

23 §. I paragrafen föreslås bestämmelser om att vissa pensioner enligt både den gällande folkpensionslagen och den folkpensionslag som träder i kraft vid ingången av 2007 och lagen om införande av den nya folkpensionslagen leder till att avträdelsestödet kompletteringsdel indras. På motsvarande sätt kompletteras lagrummet med en hänvisning till pensioner enligt de arbetspensionslagar som nämns i ARPL 3 § och lagar om införande av dem. Lagrummets innehåll motsvarar i övrigt den nuvarande lagen om avträdelsestöd.

24 §. I denna paragraf föreslås uttryckliga bestämmelser om rätt att få pension enligt olika arbetspensionslagar samt om att en person som får avträdelsestöd inte kan försäkras i enlighet med LFöPL. Från och med ingången av 2005 har den som är pensionerad kunnat försäkras i enlighet med LFöPL. Eftersom man måste avstå från att bedriva kommersiellt jordbruk, är det inte ändamålsenligt att tillåta försäkring enligt LFöPL efter avträdelsen. Ett förbud som gäller detta ingår i den föreslagna paragrafen. Dessutom är det nödvändigt att föreskriva om en situation där avträdelsen har skett men avträdnarens avträdelsestöd ännu inte har börjat betalas ut t.ex. därför att avträdelsestödet har beviljats i vilande form. En sådan avträdnare kan försäkras som medlem av ett familjeföretag men inte som företagare enligt LFöPL, dvs. idkare av gårdsbruk eller när det gäller renhushåll-

ning som renägare. Dessutom föreslås i lagen en bestämmelse som säger att efter det att avträdelsetöd har börjat betalas intjänas arbetspension enligt de bestämmelser som gäller arbete efter pensioneringen, dvs. pensionstillväxten är 1,5 procent om året.

25 §. Det föreslås att 3 mom. ändras så att APL 4 c § 6 mom. tillämpas sådan den gällde vid ikraftträdandet av ARPL och lagen om införande av den. I 4 mom. föreslås bestämmelser om möjligheten att göra ett återkrav som beror på att förvärvsinkomstgränsen överskridits skäligare. Bestämmelsen skall tillämpas när gränsen har överskridits flera månader än tre.

31 §. Det föreslås att preskriptionstiden i 3 mom. för återkrav av avträdelsetöd som betalts utan grund förkortas från tio år till fem år.

34 §. I 2 mom. föreslås att bestämmelser om den myndighet som i landskapet Åland skall sköta de uppgifter som ankommer på arbeidskrafts- och näringscentralerna utfärdas genom en s.k. överenskommelseförordning. Avsikten är att Ålands landskapsregering skall sköta dessa uppgifter i stället för länsstyrelsen.

37 §. I 1 och 2 mom. föreslås hänvisningar till bestämmelserna i ARPL om sökande av ändring hos besvärnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen. Besvär förfarandet motsvarar de bestämmelser i ARPL som skall tillämpas från och med ingången av 2007.

40 §. Det föreslås att hänvisningarna i 1 mom. ändras så att de avser motsvarande bestämmelser i ARPL. I lagrummet intas dessutom en ny hänvisning till ARPL 113 § 2 mom. I lagrummet föreskrivs om indragning av pensionsbetalningen i en situation där det inte går att lägga fram någon utredning om pensionstagarens död, men det är sannolikt att han eller hon har avlidit genom drunkning, genom någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak. Avträdelsetödet dras in från den dag då avträdelsetödet tagaren försvunnit. Bestämmelsen gör det möjligt att bevilja de anhöriga familjepension i ovan nämnda situation om betalningen av avträdelsetöd indras. Bestämmelsen gör också att avträdelsetöd inte betalas utan

grund i flera år, eftersom enligt lagen om dödförklaring (127/2005) dödförklaras en person vanligtvis först efter en viss väntetid. Väntetiden kan som längst vara fem år från den tidpunkt då personen veterligen har varit vid liv.

1.3. Lag om ändring av lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare

15 §. Det föreslås att 3 mom. ändras så att hänvisningen till APL 9 § som gäller indexjustering av grundbeloppet ändras till en hänvisning till motsvarande ARPL 98 §.

21 §. I 1 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 23 § i lagen om avträdelsetöd. Ändringarna beror enbart på den nya folkpensionslagen samt de ändringar i arbetspensionslagstiftningen som träder i kraft vid ingången av 2007. Lagrummets innehåll motsvarar i övrigt det nu gällande motsvarande lagrummet.

23 §. Enligt detta lagrum skall det vara förbjudet att försäkra sådana avträdare som får generationsväxlingspension med stöd av LFöPL.

26 §. I detta lagrum föreslås en motsvarande bestämmelse om skäligare återkrav som den som föreslås i 25 § i lagen om avträdelsetöd.

30 §. I 3 mom. föreslås en motsvarande bestämmelse om fem års preskriptionstid som i 31 § i lagen om avträdelsetöd.

40 §. I 1 och 2 mom. föreslås motsvarande bestämmelser om besvär förfarande som i 37 § i lagen om avträdelsetöd.

43 §. Det föreslås att hänvisningarna i 1 mom. till APL ändras så att de riktar sig till motsvarande bestämmelser i ARPL. Till lagrummet fogas också en hänvisning till ARPL 113 § 3 mom., som förklaras i samband med 40 § i lagen om avträdelsetöd.

1.4. Lag om ändring av lagen om avträdelsepension

8 §. I 1 mom. föreslås ett omnämnande av pensioner enligt inte bara den gällande FPL utan också den nya folkpensionslagen och lagen om införande av folkpensionslagen vilka leder till att pensionen minskas.

23 §. Det förslås att lagrummets hänvisning till APL:s bestämmelser om besvärshörförande ändras till en hänvisning till ARPL.

24 §. Det föreslås att hänvisningarna i 1 mom. ändras så att hänvisningarna till APL ändras så att de riktar sig till motsvarande bestämmelser i ARPL. Till lagrummet fogas också en hänvisning till ARPL 113 § 3 mom., som förklaras i samband med 40 § i lagen om avträdelsetöd.

1.5. Lag om ändring av lagen om avträdelsetödsättning för lantbruksföretagare

17 §. Det föreslås att lagrummets hänvisning till APL 9 § som gäller indexjustering av grundbeloppet och avträdelsetillägget ändras till en hänvisning till motsvarande ARPL 98 §.

22 §. I 2 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 23 § i lagen om avträdelsetöd. Ändringarna beror på den nya folkpensionslagen samt de ändringar i arbetspensionslagstiftningen som träder i kraft vid ingången av 2007. I övrigt motsvarar lagrummets innehåll det nuvarande lagrummet.

27 §. I 3 mom. föreslås en motsvarande bestämmelse om fem års preskriptionstid som i 31 § i lagen om avträdelsetöd.

32 §. I 1 och 2 mom. föreslås motsvarande bestämmelser om besvärshörförandet som i 37 § i lagen om avträdelsetöd.

37 §. I 1 mom. föreslås att hänvisningarna ändras så att hänvisningarna till APL ändras så att de riktar sig till motsvarande bestämmelser i ARPL.

2. Närmare bestämmelser

Avsikten är att genom förordning av statsrådet utfärda mera detaljerade bestämmelser om bl.a. de omständigheter som gör att en överlåtelse av den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsetöd som har gjorts tre år före avträdelsetöden inte hindrar att stöd beviljas.

Genom förordning av statsrådet skall vidare föreskrivas om den yrkesskicklighet som krävs av förvärvaren vid avträdelsetöden som genomförs i form av generationsväxlingar samt om gårdsbruksenhetens inkomster utifrån. Huvudregeln har varit att förvärvaren

skall ha en yrkesutbildning i naturbruk som förvärvats på minst andra stadiet eller motsvarande utbildning. Dessutom har yrkesskickligheten kunnat påvisas med arbetserfarenhet och utbildning som förvärvats utöver den men som är väsentligt kortare än utbildning på andra stadiet. Avsikten är att behålla den gällande maximiinkomstgränsen på 50 000 euro.

Genom förordning av statsrådet har också föreskrivits om de uppgifter som skall ingå i den kalkyl som krävs för att visa ekonomisk livsduglighet, den årliga minimiinkomst av företagsverksamheten som skall visas med kalkylen samt om de poster utgående från vilka företagsinkomsten beräknas.

Genom förordning har också föreskrivits om de bestämmelser som ligger till grund när man bedömer om förvärvaren uppfyller kraven för miljö, djurens välfärd och hygien efter generationsväxlingen. Till denna del är avsikten att se över bestämmelsen så att den börjar motsvara de krav som ligger till grund för bedömningen av motsvarande omständigheter när åtgärder som ingår i landsbygdsutvecklingsprogrammen och som motsvarar avträdelsetöd och andra strukturåtgärder vidtas.

Genom förordning av statsrådet har det också utfärdats närmare bestämmelser om ansökan om stöd, avgörande av ansökan, betalning av stöd, pensionsanstaltens anmälningar, handlingar och förvaringen av dem samt om förskott till pensionsanstalten och förskottsörförande för betalningen av stöd. Fastän det föreslås att om dessa ärendena bestäms huvudsakligen genom lag är det avsikten att ge noggrannare bestämmelser om förfarandet gällande utlåtande, om det tekniska genomförandet av tillsynen och om uppföljningen av användningen av medel.

Om verkställandet i landskapet Åland skall bestämmas genom en s.k. överenskommelseförordning.

3. Ikraftträdande

Genom förordning bestäms om införandet av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk efter att det har säkerställts att lagen överensstämmer med EUGlagstiftningen. Lagen är avsedd att träda i

kraft under 2006 så att den kan börja tillämpas vid ingången av 2007. Avsikten är att de andra föreslagna lagarna skall träda i kraft den 1 januari 2007.

De ändringsförslag som gäller den gällande lagen om avträdelsetöd, lagen om generationsväxlingspension, lagen om avträdelsepension och lagen om avträdelseersättning grundar sig i stor utsträckning på de ändringar som träder i kraft i arbetspensions- och folkpensionslagstiftningen vid ingången av 2007. Dessutom föreslås i ovan nämnda lagar de ändringar som görs i det system med avträdelsetöd som skall tillämpas från ingången av 2007 och som gäller preskription av fordringar, skäliga återkrav i situationer då förvärvsinkomstgränsen överskrids samt pensionstillväxt för den tid då avträdelseförmån betalas. De föreslagna bestämmelserna skall tillämpas från ingången av 2007 och de är likadana som de bestämmelser som ingår i den föreslagna nya lagen. Preskriptionstiden på fem år för fordringar blir tillämplig genast den 1 januari 2007. I den lag som gäller det system som avträdelsetöd som tillämpas 2000—2006 föreslås att det uttryckligen bestäms om de arbeten som främjar skötseln och användningen av skogarna och som avträddaren får utföra trots förbudet mot leveransarbete i skogsbruket. Bestämmelsen motsvarar det undantag från förbudet mot leveransarbete i skogsbruket som ingår i den nya lag om systemet med avträdelsetöd som skall tillämpas från och med ingången av 2007. Eftersom en hänvisning till ARPL 218 § som gäller förvaringen av handlingar fogas till de föreslagna lagarna föreslås att

motsvarande paragrafer i förordningarna upphävs.

4. Lagstiftningsordning

Det föreslås att lagen stiftas i vanlig lagstiftningsordning. Såväl de ändringar som ingår i den föreslagna lagen om upphörande med att bedriva jordbruk som de ändringar som gäller tidigare lagstiftning är likadana som de som har företagits med anledning av regeringens propositioner 242/2002 rd och 45/2005 rd om ändring av arbetspensionslagstiftningen. Dessa propositioner har behandlats i vanlig lagstiftningsordning men på ett sätt att det har tagits till hänsyn de förslag till ändringar som förutsattes i grundlagsutskottets utlåtandena.

Vid beredning av lagförslagen har man fäst uppmärksamhet särskilt vid de omständigheter som grundlagsutskottet i sitt utlåtande har ingripit. Bestämmelserna om bemyndigande i lagförslagen är noggranna och om individens rättigheter och skyldigheter föreslås att bestämmas genom lag.

Då i propositionen likväl föreslås stadganden om rätt till sådant stöd som till sin natur påminner om pension, vars längd och såväl vars belopp påverkas av huruvida stödtagaren har barn, anser regeringen det erforderligt, att grundlagsutskottets utlåtande om frågan i anslutning till lagstiftningsordningen inhämtas.

Med stöd av det som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

I enlighet med denna lag beviljas sådana lantbruksföretagare avträdelsestöd som för att förbättra jordbrukets struktur varaktigt upphör med att bedriva jordbruk så som anges i denna lag.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på åtgärder på grundval av vilka bedrivandet av jordbruk upphör 2007—2010.

På avträdelsestödet tillämpas motsvarande principer som inom det system för förtidspensionering från jordbruk som regleras i rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU). Avträdelsestödet beviljas dock helt och hållet av nationella medel.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) gårdsbruksenhet en sådan av en eller flera lägenheter eller lägenhetsdelar, som innefattar åker, bestående enhet för bedrivande av gårdsbruk; då renhushållning bedrivs betraktas en i lagen om finansiering av renhushåll-

ning och naturnärings (45/2000) avsedd renhushållningslägenhet eller annan därmed jämförbar lägenhet också som en gårdsbruksenhet,

2) jordbruk åkerbruk, boskapsskötsel och annan djurhållning, växthusproduktion, grönsaksodling, bär- och fruktodling samt annan trädgårdsodling, fiskodling, biodling, renhushållning, yrkesmässig jakt, bär- och svamplockning samt annan med ovan i denna punkt avsedd verksamhet jämförbar produktion som angår djuruppfödning, produktion av kött eller andra animaliska produkter, produktion av spannmål eller andra levande växter eller annan produktion av sådana produkter som avses i bilaga I till fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

3) gårdsbruk jordbruk samt skogsbruk som bedrivs i samband med jordbruk,

4) lantbruksföretagare en person som bedriver jordbruk på det sätt som avses i 5 §,

5) pensionsanstalt lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969), och med

6) kommunens landsbygdsnäringsmyndighet organ, tjänsteinnehavare eller förtroendevalda som avses i 3 § i lagen om förvaltningen av landsbygdsnärings i kommunerna (1558/1991).

Närmare bestämmelser om vad som betraktas som produktion av sådana produkter som avses i bilaga I till fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Avträdelse

Med avträdelse avses att bedrivandet av

jordbruk upphör så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet genom att överlåta gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader till någon som fortsätter med gårdsbruket eller överlåter eller arrenderar ut sin gårdsbruksenhets åkermark som tillskottsmark på det sätt som föreskrivs i denna lag.

Om avträdaren bedriver renhushållning avses med avträdelse att bedrivandet av renhushållning upphör så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin renhushållningslägenhet genom att överlåta produktionsbyggnaderna och produktionskonstruktionerna jämte sina renar till någon som fortsätter med renhushållningen eller sina renar som tillskottsrenar till någon annan som bedriver renhushållning på det sätt som föreskrivs i denna lag.

Avträdelsen anses ha skett när

1) en överlåtelsehandling som gäller generationsväxlingsöverlåtelse enligt denna lag eller överlåtelse eller utarrendering av gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark har undertecknats och besittningsrätten till gårdsbruksenheten eller den åkermark som överlåts eller arrenderats ut som tillskottsmark har överförs på förvärvaren; om besittningen inte överförs den dag då överlåtelsehandlingen undertecknas, anses av tidpunkterna för undertecknande av överlåtelsehandlingen och för överföring av besittningen den senare som tidpunkt för överlåtelsen,

2) vid generationsväxlingsöverlåtelse enligt denna lag överlåtelsehandlingen som gäller överlåtelse av bolagsandelen eller aktierna har undertecknats, eller

3) överlåtelsehandlingen har undertecknats, om avträdarens lägenhet är en renhushållningslägenhet.

I 3 mom. 1 punkten avses med överlåtelsehandling också arrendeavtal.

5 §

Lantbruksföretagare

I denna lag avses med lantbruksföretagare

1) en person som för egen eller gemensam räkning bedriver jordbruk och själv deltar i arbetet,

2) en person som bedriver jordbruk i ett öppet bolag eller kommanditbolag så att han eller hon såsom ansvarig bolagsman har tagit en försäkring för minimipensionsskydd enligt 1 § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare, och

3) en person som bedriver jordbruk för ett aktiebolags räkning så att han eller hon såsom lantbruksföretagare enligt 1 § 2 mom. 6 punkten i lagen om pension för lantbruksföretagare har tagit en försäkring för minimipensionsskydd enligt nämnda lag.

Det som i denna lag bestäms om lantbruksföretagares make tillämpas även på en person som lantbruksföretagaren utan att ingå äktenskap fortgående lever tillsammans med i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden och som för sin verksamhet har tagit en försäkring för minimipensionsskydd enligt 1 § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

2 kap.

Villkor som gäller avträdaren

6 §

Avträdare

Rätt till avträdelsestöd har den som varaktig upphör med att bedriva jordbruk för egen eller gemensam räkning och är

1) lantbruksföretagare som äger en gårdsbruksenhet eller en del därav,

2) make till en lantbruksföretagare som avses i 1 punkten, fastän han eller hon inte har äganderätt till gårdsbruksenheten, och

3) efterlevande make till en lantbruksföretagare som avses i 1 punkten, om den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen hör till egendom i vilken den efterlevande maken har giftorätt.

Rätt till avträdelsestöd har dessutom en lantbruksföretagare som varaktigt upphör med att bedriva jordbruk i ett bolag som avses i 5 § 1 mom. 2 och 3 punkten, om den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen är i bolagets ägo och besittning.

Det som föreskrivs i 1 mom. 2 och 3 punkten tillämpas också på den maken till en person som avses i 5 § 1 mom. 2 punkten.

En person som avses i 1—3 mom. benämns nedan avträdare.

7 §

Verksamhet som lantbruksföretagare

Ett villkor för avträdelsetöd är att avträdaren under tio år omedelbart före avträdelsetoden har bedrivit jordbruk såsom lantbruksföretagare enligt 5 § och att han eller hon under en tid av minst fem år omedelbart före avträdelsetoden har varit försäkrad såsom lantbruksföretagare med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare. Med försäkringens giltighetstid jämföras härvid den tid försäkringen varit avbruten med anledning av rehabiliteringsstöd som lantbruksföretagaren fått på grundval av arbetsoförmåga.

Med försäkringens giltighetstid jämföras också den tid försäkringen har varit avbruten med anledning av delinvalidpension som beviljats lantbruksföretagaren på grundval av arbetsoförmåga som börjat före den 1 januari 2007. Det som föreskrivs i detta moment tillämpas dock endast på tiden före den 1 januari 2008.

8 §

Villkor som gäller avträdarens ålder

Ett villkor för avträdelsetöd är att avträdaren har fyllt

1) 56 år, om avträdelsetoden sker genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader på avträdarens barn eller ett barns make för att genomföra en generationsväxling på gårdsbruksenheten eller genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark i sin helhet på avträdarens barn eller ett barns make som tillskottsmark till förvärvarens eller dennes makes gårdsbruksenhet eller om avträdelsetoden sker genom överlåtelse av renar,

2) 60 år, om avträdelsetoden sker genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för att genomföra en generationsväxling på gårdsbruksenheten eller genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark till en gårdsbruksenhet och förvärvaren inte är en person

som avses i 1 punkten eller om avträdelsetoden sker genom utarrendering av gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark.

Ett villkor för avträdelsetöd är dock att avträdaren inte har fyllt 63 år när avträdelsetoden sker.

Det som bestäms om make i 1 mom. 1 punkten tillämpas även på en person som avses i 5 § 2 mom.

Åldersgränserna i 1—3 mom. tillämpas också då avträdelsetoden sker genom att överlåta andelar eller aktier i ett bolag som äger en gårdsbruksenhet.

9 §

Avträdelsetoden innan minimiåldern uppnås

Om avträdarna är makar och den äldre av dem är berättigad till avträdelsetöd i enlighet med bestämmelserna i denna lag, har den yngre av makarna rätt till avträdelsetöd, om avträdelsetoden sker tidigast fem år innan han eller hon uppnår den ålder som anges i 8 §.

Om avträdaren är efterlevande make till en lantbruksföretagare eller make till en person som får tills vidare beviljad full invalidpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, har avträdaren rätt till avträdelsetöd, om avträdelsetoden sker tidigast fem år innan avträdaren uppfyller åldersvillkoret i 8 §.

Om avträdaren är en lantbruksföretagare som bedrivit jordbruk såsom delägare i en sammanslutning tillsammans med ett äldre syskon som är berättigat till avträdelsetöd i enlighet med bestämmelserna i denna lag, har den yngre delägaren i sammanslutningen rätt till avträdelsetöd, om avträdelsetoden sker tidigast fem år innan han eller hon uppfyller åldersvillkoret i 8 §.

Avträdelsetöd betalas dock inte till avträdare som avses i 1—3 mom. för den tid som föregår uppnåendet av den ålder som anges i 8 § 1 mom.

10 §

Pensioner som förhindrar avträdelsetöd

Rätt till avträdelsetöd har inte en avträdare som vid avträdelsetoden får

1) invalidpension som beviljats tills vidare, individuell förtidspension, arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (/), lagen om införande av folkpensionslagen (/) eller den folkpensionslag (347/1956) som gällde innan nämnda lagar trädde ikraft, eller

2) full invalidpension som beviljats till vidare, individuell förtidspension, arbetslöshetspension, förtida ålderspension eller deltidspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare.

11 §

Villkor som gäller avträdelsen och gårdsbruksenheten

Ett villkor för avträdelsetöd är att avträdaren ansöker om avträdelsetöd före avträdelsetoden enligt 4 § och att avträdelsetoden sker inom tolv månader efter det att det villkorliga beslutet enligt 36 § har meddelats.

Ett villkor för avträdelsetöd är att en väsentlig del av den åkermark som hör till den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsetoden inte har överlåtits under de tre senaste åren före avträdelsetoden på ett sätt som strider mot de mål som föreskrivs i denna lag. Som överlåtelse som strider mot målen i denna lag betraktas inte en överlåtelse som har berott på tvingande ekonomiska omständigheter, en stegvis genomförd generationsväxling, överlåtelse av tillskottsmark till jordbrukare i grannskapet eller överlåtelse till staten eller kommunen för annat ändamål än tomtmark, när staten eller kommunen hade haft rätt att få det överlåtna området genom tvångsinlösnings eller till följd av att den utnyttjande av sin förköpsrätt eller om det har funnits något annat med dessa jämförbart vägande skäl till överlåtelsen. I fråga om överlåtelse av tillskottsmark förutsätts att överlåtelsen har omfattat högst en fjärdedel av lägenhetens åkerareal. Närmare bestämmelser om grunderna för att ovan avsedda överlåtelser och överlåtelser av ringa storlek skall betraktas som överlåtelser som inte strider mot målen i denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Begränsningar som gäller avträdaren efter avträdelsetoden

Ett villkor för avträdelsetöd är att avträdaren efter avträdelsetoden varaktigt upphör med att bedriva kommersiellt jordbruk och att han eller hon inte utför leveransarbete i skogsbruket.

Som bedrivande av kommersiellt jordbruk anses inte hållande av djur som sällskapsdjur, om de inte föds upp för produktionsändamål. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om det maximala antalet hästar och renar som avträdaren får använda efter avträdelsetoden utan att det anses som bedrivande av kommersiellt jordbruk.

Utän hinder av 1 mom. får avträdaren dock utföra följande arbeten som främjar användningen och skötseln av skogarna:

- 1) skogsförnyelse,
- 2) vård av ungskog,
- 3) hyggesbränning,
- 4) tillvaratagande av energivirke i samband med vård av ungskog,
- 5) istandsättningsdikning,
- 6) skogsvitaliseringsgödsling, och
- 7) byggande av skogsväg.

13 §

Upphörande med jordbruk som bedrivits i ett samfund

Det som föreskrivs i 12 § om upphörande med att bedriva kommersiellt jordbruk gäller också sådant jordbruk som avträdaren har bedrivit i ett samfund som han eller hon äger helt eller delvis eller i bestämmande ställning i ett annat samfund som bedriver jordbruk.

Efter avträdelsetoden får avträdaren ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar inneha högst 15 procent av alla aktier i ett annat än ett i 19 eller 21 § avsett aktiebolag som bedriver jordbruk enligt 3 § 1 mom. 2 punkten i denna lag eller, om aktierna medför olika röstetal, ett sådant antal aktier som medför högst 15 procent av röstetal. Avträdaren skall dock efter avträdelsetoden upphöra med arbete i ledande ställning i ett sådant aktiebolag som bedriver jordbruk och där han eller

hon äger aktier ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar. Efter avträdelserna får avträdaren inte vara ansvarig bolagsman i ett öppet bolag eller kommanditbolag som bedriver jordbruk enligt 3 §.

I 2 mom. avses med familjemedlem avträdarens make samt en person som bor i samma hushåll som avträdaren och är släkt med honom eller henne i rakt upp- eller nedstigande led.

Med ledande ställning avses arbete som styrelsemedlem eller verkställande direktör eller i annan motsvarande ställning i ett aktiebolag.

14 §

Begränsningar av annan förvärvsverksamhet

Avträdelsetöd betalas inte förrän avträdaren har tillställt pensionsanstalten en utredning om att även andra förvärvsarbeten än de som avses i 12 § 1 mom. har upphört eller att de har minskat så att hans eller hennes förvärvsinkomst av dem kan uppskattas bli mindre än 523,61 euro per månad. Ovan nämnda förvärvsinkomstgräns justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare (/).

Som inkomst enligt 1 mom. betraktas likväl inte stöd för närståendevård enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) och inte heller arvode som avses i familjevårdarlagen (312/1992). Det som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också på en avträdare som avses i 9 § då han eller hon uppnår den ålder som anges i 8 §.

3 kap.

Avträdelserformer

15 §

Generationsväxlingsöverlåtelse

Upphörandet med att bedriva jordbruk kan ske så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet genom att överlåta gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för bedrivande av

jordbruk till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket och

1) som har tillräcklig yrkesskicklighet för att bedriva jordbruk,

2) som inte har fyllt 40 år,

3) vars inkomster av varaktig natur av annat än gårdsbruk och kompletterande verksamhet till gårdsbruket som bedrivs utifrån lägenheten, uppskattade vid avträdelsetidpunkten, inte överstiger det maximibelopp som fastställs genom förordning av statsrådet,

4) som med en affärsplan visar att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelserna eller den gårdsbruksenhet som bildas för honom eller henne är ekonomiskt livskraftig,

5) vars gårdsbruksenhet som bildas kan anses uppfylla de krav som enligt annan lagstiftning hänförs till dess produktionsriktning och som gäller miljö och djurskydd samt de krav i livsmedelslagen (23/2006) som gäller bedrivande av jordbruk enligt denna lag och

6) som förbinder sig att odla gårdsbruksenheten och bo på lägenheten eller på sådant avstånd från den att lägenheten kan skötas på ett ändamålsenligt sätt, med beaktande av bestämmelserna i djurskyddslagen (247/1996) och av andra motsvarande bestämmelser, så länge som avträdelsetöd betalas till avträdaren, dock under minst fem år.

Om villkoren i 1 mom. 1, 4 och 5 punkten inte uppfylls vid avträdelsetidpunkten, skall förvärvaren avge en förbindelse om att villkoret enligt 1 punkten uppfylls senast under de två följande kalenderåren efter avträdelserna och villkoren i 4 och 5 punkten under de tre följande åren efter avträdelserna.

Som generationsväxlingsöverlåtelse enligt 1 mom. anses ändå inte överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader till en sådan förvärvare som redan före överlåtelsen enligt 1 mom. har börjat med gårdsbruk så att han eller hon har beviljats startstöd för unga jordbrukare enligt 10 § 1 mom. 2 punkten i lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar (329/1999) eller motsvarande startstöd enligt tidigare lagstiftning.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om de omständigheter som skall ingå i affärsplanen och som beaktas när gårdsbruksenhetens ekonomiska livsduglig-

het bedöms, om bestämmandet av gårdsbruksenhetsens företagsinkomst, om de utredningar som skall företes pensionsanstalten för bestämmande av företagsinkomsten samt om det minimibelopp som gårdsbruksenhetsens företagsinkomst skall nå upp till. Genom förordning av statsrådet föreskrivs också närmare om hur det påvisas att gårdsbruksenheten uppfyller de krav som gäller miljön, hygien och djurens välfärd uppfylls samt om den utbildning och praktiska erfarenhet som krävs av förvärvaren.

16 §

Överlåtelse som tillskottsmark till lantbruksföretagare

Upphörandet med att bedriva jordbruk kan också ske så att avträdaren överlåter gårdsbruksenhetsens åkermark i delar eller som en helhet som tillskottsmark för bedrivande av jordbruk till en eller flera förvärvare

1) som då avträdelsen sker bedriver jordbruk på en gårdsbruksenhet till vilken avträdarens åker fogas som tillskottsmark,

2) som i enlighet med bestämmelserna i 1 § i lagen om pension för lantbruksföretagare såsom idkare av gårdsbruk har tagit en försäkring för minimipensionsskydd enligt nämnda lag,

3) som inte har fyllt 55 år,

4) vars gårdsbruksenhets åkerareal ökar med minst två hektar på grund av överlåtelsen, och

5) som förbinder sig att odla lägenheten så länge som avträdelsestöd betalas till avträdaren, dock under minst fem år.

Upphörandet med att bedriva jordbruk kan 2007 och 2008 också ske så att avträdaren arrenderar ut gårdsbruksenhetsens åkermark i delar eller som en helhet som tillskottsmark för bedrivande av jordbruk till en eller flera förvärvare som uppfyller villkoren i 1 mom.

En i 1 mom. avsedd förvärvares gårdsbruksenhet skall vara belägen på ett sådant avstånd från den åkerareal som överlåtits som tillskottsmark att sambruk är möjligt. Genom förordning av statsrådet kan vid behov föreskrivas om maximia avstånd.

17 §

Upphörande med renhushållning

Om avträdarens lägenhet är en renhushållningslägenhet eller en därmed jämförbar lägenhet kan avträdelsen ske:

1) genom att renarna jämte förvärvaren nödvändiga produktionsbyggnader och produktionskonstruktioner överläts till en förvärvare som uppfyller villkoren i 15 § 1 mom. 1—3 mom. och börjar bedriva renhushållning, eller

2) genom att renarna överläts till en renägare som redan bedriver renhushållning, som har tagit en försäkring som avses i 16 § 1 mom. 2 punkten i egenskap av renägare, som uppfyller åldersvillkoret i 16 § 1 mom. 3 punkten och vars företag på grund av överlåtelsen växer med minst 20 renar.

Förvärvaren skall förbinda sig att bedriva renhushållning så länge som avträdelsestöd betalas till avträdaren, dock under minst fem år.

Som en generationsväxlingsöverlåtelse enligt 1 mom. betraktas ändå inte överlåtelse av renar och produktionsbyggnader till en förvärvare som redan tidigare har börjat med renhushållning så att han eller hon har beviljats startstöd för unga jordbrukare enligt 18 § 1 mom. 2 punkten i lagen om finansiering av renhushållning och naturnärings eller motsvarande startstöd enligt tidigare lagstiftning. Minimistorleken på den renbesättning som bildas för förvärvaren bestäms genom förordning av statsrådet.

4 kap.

Avträdelseformer som gäller bolag

18 §

Generationsväxling i personbolag

Om avträdaren är en i 5 § 1 mom. 2 punkten avsedd lantbruksföretagare, kan upphörandet med att bedriva jordbruk också ske genom en sådan generationsväxlingsöverlåtelse där avträdaren överlåter sin bolagsandel

i ett öppet bolag eller kommanditbolag som äger den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen till en förvärvare som

1) uppfyller villkoren i 15 § och för bolagets räkning avger en förbindelse som avses i 15 § 1 mom. 6 punkten,

2) efter avträdelsen uppfyller villkoren för försäkring enligt 1 § i lagen om pension för lantbruksföretagare på grundval av det gårdsbruk som han eller hon bedriver på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen, och som

3) förbinder sig att inte överlåta sin bolagsandel och att arbeta i bolaget som ansvarig bolagsman så länge som avträdelsetöd betalas, dock under minst fem år.

Ett bolag som avses i 1 mom. skall förbinda sig att behålla den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen i sin ägo och besittning och att odla den så länge som avträdelsetöd betalas, dock under minst fem år. Bolaget skall också förbinda sig att uppfylla villkoren i 15 § 1 mom. 4 och 5 punkten.

Då avträdaren är en i 1 mom. avsedd lantbruksföretagare kan upphörandet med att bedriva jordbruk ske genom en generationsväxlingsöverlåtelse även så att ett öppet bolag eller kommanditbolag överlåter gårdsbruksenhetens åkrar och produktionsbyggnader på det sätt som anges i 15 §.

19 §

Generationsväxling i aktiebolag

Då avträdaren är en i 5 § 1 mom. 3 punkten avsedd lantbruksföretagare kan upphörandet med att bedriva jordbruk ske genom en generationsväxlingsöverlåtelse så att alla aktier i det aktiebolag som äger den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen överlåts till en förvärvare som

1) uppfyller villkoren i 15 § och för aktiebolagets räkning avger en förbindelse som avses i 15 § 1 mom. 6 punkten,

2) efter avträdelsen uppfyller villkoren för försäkring enligt 1 § i lagen om pension för lantbruksföretagare i egenskap av i 1 § 2 mom. 6 punkten avsedd lantbruksföretagare på grundval av det gårdsbruk som han el-

ler hon bedriver på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen, och som

3) förbinder sig att i sin ego behålla ett sådant antal aktier i detta bolag att han eller hon på grundval av dem har bestämmande inflytande i aktiebolaget så länge som avträdelsetöd betalas, dock under minst fem år.

Vid överlåtelse enligt 1 mom. skall aktiebolaget förbinda sig att behålla den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen i sin ägo och besittning och att odla den så länge som avträdelsetöd betalas, dock under minst fem år. Aktiebolaget skall också förbinda sig att uppfylla villkoren i 15 § 1 mom. 4 och 5 punkten.

En förvärvare som avses i 1 mom. 3 punkten anses ha bestämmande inflytande i bolaget, om han eller hon ensam eller tillsammans med sin make äger över hälften av bolagets aktier eller om aktierna medför olika röstetal, ett sådant antal aktier som medför över hälften av röstetal.

Om det är fråga om en avträdare som avses i 1 mom., kan upphörandet med att bedriva jordbruk även ske så att det aktiebolag för vars räkning avträdaren har bedrivit jordbruk överlåter åkrarna och produktionsbyggnaderna på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen på det sätt som anges i 15 §.

20 §

Generationsväxlingsöverlåtelse till personbolag

Upphörandet med att bedriva jordbruk kan också ske så att avträdaren överlåter gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader genom en generationsväxlingsöverlåtelse till ett öppet bolag eller kommanditbolag som bedriver jordbruk enligt 3 § 1 mom. 2 punkten om

1) de ansvariga bolagsmännen i det bolag som förvärvar gårdsbruksenheten uppfyller villkoren i 15 § och avger en förbindelse enligt 15 § 1 mom. 6 punkten,

2) de ansvariga bolagsmännen enligt 1 punkten efter avträdelsen uppfyller villkoren för försäkring enligt 1 § i lagen om pension för lantbruksföretagare på grundval av

den verksamhet de bedriver på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen, och

3) de ansvariga bolagsmännen enligt 1 punkten förbinder sig att inte överlåta sina bolagsandelar och att arbeta som ansvarig bolagsman i bolaget så länge som avträdelsetöd betalas, dock under minst fem år.

Ett bolag som avses i 1 punkten skall förbinda sig att behålla den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen i sin ägo och besittning och att odla den så länge som avträdelsetöd betalas, dock under minst fem år. Bolaget skall också förbinda sig att uppfylla villkoren i 15 § 1 mom. 4 och 5 punkten.

21 §

Generationsväxlingsöverlåtelse till aktiebolag

Upphörandet med att bedriva jordbruk kan ske även så att avträdaren överlåter gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader genom en generationsväxlingsöverlåtelse till ett aktiebolag som bedriver jordbruk enligt 3 § 1 mom. 2 punkten på följande villkor:

1) bestämmande inflytande i det aktiebolag som förvärvat gårdsbruksenheten innehas av en lantbruksföretagare som uppfyller villkoren i 15 § och som för aktiebolagets räkning avger en förbindelse enligt 15 § 1 mom. 6 punkten,

2) en i 1 punkten avsedd lantbruksföretagare uppfyller efter avträdelsen villkoren för försäkring enligt 1 § i lagen om pension för lantbruksföretagare i egenskap av i 1 § 2 mom. 6 punkten avsedd lantbruksföretagare på grundval av den verksamhet han eller hon bedriver på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen,

3) en i 1 punkten avsedd lantbruksföretagare förbinder sig att behålla ett sådant antal aktier i aktiebolaget i sin ägo att han eller hon på grundval av dem har bestämmande inflytande i aktiebolaget så länge som avträdelsetöd betalas, dock under minst fem år,

4) ett i 1 punkten avsett aktiebolag förbinder sig att behålla den gårdsbruksenhet som

är föremål för avträdelsen i sin ägo och besittning och att odla den så länge som avträdelsetöd betalas, dock under minst fem år, och att uppfylla villkoren i 15 § 1 mom. 4 och 5 punkten.

En lantbruksföretagare som avses i 1 mom. 1 punkten anses ha bestämmande inflytande i ett aktiebolag om han eller hon ensam eller tillsammans med sin make äger över hälften av bolagets aktier eller om aktierna medför olika röstetal, ett sådant antal aktier som medför över hälften av röstetal.

Det som föreskrivs i 1 och 2 mom. tillämpas också på en förvärvare som uppfyller villkoren i 15 § och som förvärvar en gårdsbruksenhet i sin ägo för ett aktiebolag som skall bildas. Förvärvaren skall då avge de förbindelser som avses i 1 mom. 4 punkten för bolagets räkning.

5 kap.

Gemensamma bestämmelser för olika avträdelsetformer

22 §

Överlåtelseformer

Överlåtelse av åker och produktionsbyggnader kan ske genom köp, gåva eller byte till annat än jord- och skogsbruksmark. Överlåtelse av en bolagsandel eller aktier enligt 18 § 1 mom. och 19 § 1 mom. kan ske genom köp eller gåva.

Om avträdaren är en person som avses i 6 § 1 mom. 3 punkten betraktas också avvitrning och arvskifte mellan den efterlevande maken och arvingarna som en överlåtelse.

En överlåtelse genom utarrendering enligt 16 § 2 mom. kan ske genom ett arrendeavtal som ingåtts för minst tio år.

Om avträdarens lägenhet är en renhushållningslägenhet eller en därmed jämförbar lägenhet kan överlåtelsen av renar och produktionsbyggnader samt produktionskonstruktioner enligt 17 § 1 mom. ske genom köp eller gåva.

23 §

Antalet förvärvare

En överlåtelse som avses i 15 och 16 §, 18 § 3 mom. och 19 § 4 mom. kan också ske till två förvärvare och deras makar gemensamt. Härvid måste båda, och i fråga om makar åtminstone den ena, uppfylla vad som i 15 och 16 § bestäms om en förvärvare.

Om gårdsbruksenhetens åkrar eller en del av dem överläts till två sådana förvärvare gemensamt som avses i 1 mom. för att odlas av dem tillsammans skall förvärvarna förbinda sig att behålla åkrarna oskiftade i sin ägo och besittning under den tid de förbindelser som anges i denna lag är i kraft. Detsamma gäller överlåtelse genom utarrendering. Det som föreskrivs ovan tillämpas också när åkrarna överläts till makar gemensamt även om bara den ena av dem uppfyller villkoren för en förvärvare.

En överlåtelse som avses i 19 § 1 mom. och 21 § kan också ske till förvärvaren och förvärvarens dennes make gemensamt. Då skall den ena av makarna uppfylla alla villkoren och bägge skall förbinda sig att tillsammans med sin make behålla ett sådant antal aktier i sin ägo att förvärvarna tillsammans har bestämmande inflytande i ett aktiebolag enligt 19 § eller 21 § så länge som avträdelsetöd betalas, dock under minst fem år.

24 §

Generationsväxlingsöverlåtelse för odling separat

Utan hinder av det som föreskrivs i 23 § kan en generationsväxlingsöverlåtelse enligt 15 §, 18 § 3 mom. och 19 § 4 mom. ske även så att av den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelset överläts separata gårdsbruksenheter till förvärvare som uppfyller villkoren i 15 § för att odlas separat,

1) om gemensam odling av gårdsbruksenheter som överläts separat inte är ändamålsenlig med beaktande av avståndet mellan lägenheterna samt deras produktionsinriktning

eller omständigheter som kan jämföras med produktionsinriktningen, på respektive gårdsbruksenhet finns de bostads- och produktionsbyggnader som förvärvaren behöver och varje gårdsbruksenhet som överläts separat enligt förvärvarens utredningar är ekonomiskt livskraftig på det sätt som avses i 15 §, eller

2) om de gårdsbruksenheter som överläts separat har de produktionsbyggnader som behövs med beaktande av produktionsinriktningen och företagsinkomsten för varje gårdsbruksenhet som överläts separat under de fem följande kalenderåren efter överlåtelsen kan uppskattas vara minst tre gånger det belopp som förutsätts av en ekonomiskt livskraftig gårdsbruksenhet i de bestämmelser som utfärdas med stöd av 15 §.

Vid beräkning och uppskattning av företagsinkomsten för en gårdsbruksenhet enligt 1 mom. 2 punkten iaktas i tillämpliga delar det som med stöd av 15 § genom förordning av statsrådet bestäms om uppskattning av en gårdsbruksenhets ekonomiska livsduglighet. Närmare bestämmelser om minimibeloppet av företagsinkomsten för en gårdsbruksenhet som avses ovan och om beloppet av minimiavdragen från företagsinkomsten utfärdas genom förordning av statsrådet. Förvärvaren av en gårdsbruksenhet som överläts separat skall för pensionsanstalten förete en utredning om att villkoret i 1 mom. 2 punkten uppfylls.

På gårdsbruksenheter som överläts separat tillämpas också det som föreskrivs i 23 § 1 och 2 mom.

25 §

Generationsväxlingsöverlåtelse av renhushållning till flera förvärvare

En överlåtelse enligt 17 § 1 mom. 1 punkten kan ske till flera än en förvärvare. Genom förordning av statsrådet bestäms om minimistorleken på den renbesättning som skall bildas för respektive förvärvare till följd av överlåtelsen.

26 §

Den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen och tillåtna undantag

Avträdelsen skall gälla gårdsbruksenhetens hela åkermark. Till den gårdsbruksenhet som är föremål för överlåtelsen anses höra även utarrenderade åkerområden, om dessa inte på grund av sitt läge eller av någon annan motsvarande orsak kan anses vara åtskilda från den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen.

Avträdarna har dock rätt att utanför avträdelsen lämna följande områden av skäligen storlek:

1) ett driftscentrumområde, på vilket bostadsbyggnaderna och, i andra än i 15 och 18-21 § nämnda fall, gårdsbruksenhetens ekonomibyggnader är belägna, och

2) ett åkerområde för odling av trädgårdsprodukter som behövs i det egna hushållet eller för byggande av bostadsbyggnad dock så att området får vara högst 10 procent av den åkerareal som är föremål för avträdelsen, dock inte större än en hektar.

27 §

Avträdarens skyldighet att avträda all åkermark

Om avträdaren ensam eller tillsammans med sin make, eller avträdarens make äger flera gårdsbruksenheter måste åkermarken på dem alla överlåtas på det sätt som lagen avser. Om avträdaren eller avträdarens make utöver den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen äger endast en del av en annan gårdsbruksenhet, förutsätts inte att de övriga delägarna till denna gårdsbruksenhet avstår från åkermarken. Avträdaren och avträdarens make måste dock upphöra med att bedriva jordbruk för egen eller gemensam räkning även på en dylik lägenhet.

Om en avträdare som avses i 5 § 1 mom. 2 och 3 punkten vid sidan av jordbruk som han eller hon bedrivit i ett bolag ensam eller tillsammans med sin make eller på åkermark som ägs av maken har bedrivit jordbruk för egen eller gemensam räkning skall avträdaren och avträdarens make överlåta även ovan

nämnda åkermark på det sätt som lagen avser.

6 kap.

Fastställande av avträdelsestödet

28 §

Avträdelsestödet delar

Avträdelsestödet består av ett grundbelopp och en kompletteringsdel.

Avträdelsestödet grundbelopp grundar sig på den arbetsinkomst som med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare har fastställts för lantbruksföretagaren.

29 §

Fastställande av grundbeloppet

Avträdelsestödet grundbelopp är lika stort som den invalidpension som enligt lagen om pension för lantbruksföretagare skulle ha beviljats lantbruksföretagaren, om han eller hon när avträdelsen skedde hade haft rätt till full invalidpension. När grundbeloppet fastställs beaktas ändå inte rätt till pension av de förmåner som uppräknas i 74 § i lagen om pension för arbetstagare och inte en förmån enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003). De inkomster som ligger till grund för ovan nämnda förmåner eller de beräknade inkomster som avses i 76 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare beaktas inte som inkomster som ligger till grund för pensionen för den återstående tiden.

Då grundbeloppets storlek fastställs beaktas inte sådan rätt till pension som grundar sig på lantbruksföretagarens arbets- eller tjänsteförhållande eller på annan företagsverksamhet än den som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare.

På grundbeloppet tillämpas det som i 80 § i lagen om pension för arbetstagare bestäms om fastställande av invalidpensionen på tidigare grunder, om avträdaren före avträdelsen har fått invalidpension i form av rehabiliteringsstöd. Pension eller förmån som intjänats

av de förmåner som uppräknas i 74 § i lagen om pension för arbetstagare eller på grundval av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier beaktas ändå inte när grundbeloppet fastställs.

På avträdelsetödets grundbelopp tillämpas det som i 92—95 § i lagen om pension för arbetstagare bestäms om primära förmåner som dras av från pensionen samt det som bestäms om barnförhöjning i 10 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare (637/2003). Grundbeloppet justeras i enlighet med förändringarna i den allmänna löne- och prisnivån så som bestäms i 98 § i lagen om pension för arbetstagare.

30 §

Grundbeloppet till den som får delinvalidpension

Avträdelsetödets grundbelopp till en lantbruksföretagare som får delinvalidpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare är lika stort som den fulla invalidpension som enligt lagen om pension för lantbruksföretagare hade beviljats lantbruksföretagaren, om hans eller hennes delinvalidpension hade ändrats till full pension när avträdelsetöden skedde. När grundbeloppet fastställs beaktas en pension eller förmån, som intjänats av de förmåner som uppräknas i 74 § i lagen om pension för arbetstagare eller på grundval av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier, dock inte till ett belopp som motsvarar full invalidpension. I övrigt tillämpas på grundbeloppet det som föreskrivs i 29 § 2 och 4 mom.

I 1 mom. avsedd delinvalidpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare ändras till avträdelsetödets grundbelopp från den tidpunkt då avträdelsetöd börjar betalas i enlighet med 38 §. Betalningen av delinvalidpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare upphör från nämnda tidpunkt.

31 §

Avträdelsetödets kompletteringsdel

Avträdelsetödets kompletteringsdel är lika stor som den folkpension som skulle ha beviljats avträdelsetöden, om han eller hon då avträdelsetöden skedde hade haft rätt till folkpension som beviljats i form av invalidpension. När kompletteringsdelen beräknas tillämpas dock föreskrifterna i 22 § i folkpensionslagen om avvägning av pensionens belopp till bosättningstiden i Finland. När kompletteringsdelen fastställs beaktas som inkomst fortlöpande pension eller ersättning som betalas från utlandet och som motsvarar pension eller ersättning enligt 23 § 1 mom. i folkpensionslagen.

När kompletteringsdelen beräknas tillämpas bestämmelserna i folkpensionslagen om fastställande av pension för makar även i sådana fall där det är fråga om personer som avses i 5 § 2 mom. i denna lag. På kompletteringsdelen tillämpas ändå inte 5 § 2 mom. i folkpensionslagen. Efter det att avträdelsetöd har beviljats justeras kompletteringsdelens belopp endast till följd av sådana förändringar i familjeförhållandena som avses i 25 § 1 och 2 punkten i folkpensionslagen.

Kompletteringsdelen indexjusteras enligt det som bestäms i lagen om folkpensionsindex (456/2001).

Till avträdelsetöden fogas en barnförhöjning enligt 53 § i folkpensionslagen på de villkor som anges i paragrafen.

7 kap.

Ansökan och beslut om avträdelsetöd

32 §

Ansökan om avträdelsetöd

Avträdelsetöd kan sökas tidigast ett år innan den ålder som anges i 8 § 1 mom. uppnås. Efter att ansökan gjorts kan avträdelsetöden ske redan innan den ålder som anges i 8 § 1 mom. uppnås. Avträdelsetöd betalas dock tidigast från den tidpunkt som anges i 38 §.

Sökanden skall för villkorligt beslut till sin undertecknade ansökan foga ett av parterna

undertecknat utkast till överlåtelsehandling eller föravtal samt en av förvärvaren undertecknad förbindelse enligt 15 § 1 mom. 6 punkten, 16 § 1 mom. 5 punkten eller 17 § 2 mom. samt vid behov enligt 15 § 2 mom. Om avträdelsen sker på det sätt som anges i 18—21 § skall till ansökan förutom de handlingar som avses ovan fogas förbindelser enligt ovan nämnda lagrum undertecknade av bolaget samt en förvärvare som uppfyller villkoren i 15 § samt handlingar som visar att den som avgett förbindelsen har rätt att teckna firma och att avge förbindelse. Till ansökan skall också fogas en förbindelse enligt 23 § 2 och 3 mom. undertecknad av förvärvarens make.

Avträdelsestöd skall sökas och de förbindelser som avses i 2 mom. skall avges på en blankett som har godkänts av pensionsanstalten.

Den som ansöker om avträdelsestöd skall lämna pensionsanstalten de uppgifter som behövs för att behandla och avgöra ärendet.

33 §

Utredningar som skall bifogas ansökan

Till ansökan skall fogas en utredning om äganderätten och arealen beträffande den lägenhet som är föremål för avträdelsen samt vid generationsväxlingsöverlåtelse utredningar om förvärvarens yrkesskicklighet, om att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen är ekonomiskt livskraftig och att kraven i fråga om miljö, hygien och djurens välfärd uppfylls.

Om avträdaren är en avträdare som avses i 6 § 2 mom., skall till ansökan fogas ett handelsregisterutdrag över det bolag som äger den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen samt vid överlåtelse som avses i 19 § 1 mom. och 21 § 1 mom. kopia av aktieboken och aktieägarförteckningen samt av bolagsordningen för aktiebolaget.

Om överlåtelsen sker på det sätt som anges i 18 § eller 20 § skall pensionsanstalten tillställas kopia av det öppna bolagets eller kommanditbolagets bolagsavtal samt vid en överlåtelse enligt 18 § en utredning om att de andra bolagsmännen samtycker till avträdarens planerade överlåtelse av bolagsandelen

om inte något annat följer av bolagets bolagsavtal.

Pensionsanstalten kan också kräva att andra utredningar som behövs för att avgöra ansökan skall fogas till den.

34 §

Anhängiggörande av ansökan

Ansökan om avträdelsestöd och de förbindelser som avses i 15—21 § samt 23 § 2 och 3 mom. skall lämnas till landsbygdsnäringsmyndigheten i den kommun inom vars område gårdsbruksenhetens driftscentrum är beläget. Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet skall till pensionsanstalten sända ansökningshandlingarna jämte sitt utlåtande om förutsättningarna för avträdelsestöd. Ansökan anses ha blivit anhängiggjord den dag då den har anlänt till kommunens landsbygdsnäringsmyndighet. I 18 § i förvaltningslagen (434/2003) bestäms närmare om den dag då ansökan anses ha anlänt.

I stället för till kommunens landsbygdsnäringsmyndighet kan ansökan lämnas till den arbetskrafts- och näringscentral inom vars verksamhetsområde gårdsbruksenhetens driftscentrum är beläget. Ansökan kan också lämnas direkt till pensionsanstalten eller till ett ombud som den bemyndigat. Ansökan anses ha blivit anhängiggjord på det sätt som avses i 1 mom. den dag den anlänt. Ansökan skall utan dröjsmål tillställas kommunens landsbygdsnäringsmyndighet för utlåtande.

Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet, arbetskrafts- och näringscentralen eller pensionsanstalten, beroende på vem som tagit emot ansökan, kan begära att den som ansöker om stöd inom utsatt skälig tid lämnar in den tilläggsutredning som behövs för att avgöra saken. Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet och arbetskrafts- och näringscentralen skall utan dröjsmål tillställa pensionsanstalten ansökan och eventuell tilläggsutredning för avgörande.

Om den som ansöker om stöd inte inom utsatt skälig tid lämnar in tilläggsutredning till den som begärt tilläggsutredning enligt 3 mom., kan pensionsanstalten när den avgör ansökan anse att ansökan har anhängiggjorts först vid den tidpunkt när den tilläggsutred-

ning som behövs för avgörande av ansökan har lämnats in till den som begärt tilläggsutredning. Tidpunkten för anhängiggörandet kan framskjutas om möjligheten till påföljd har nämnts i begäran om tilläggsutredning och att den som ansöker om stöd inte företer någon godtagbar orsak till dröjsmålet.

35 §

Utlåtanden

Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet skall ge pensionsanstalten sitt utlåtande om huruvida villkoren för erhållande av avträdelsestöd uppfylls.

Om pensionsanstalten anser att kommunens landsbygdsnäringsmyndighets utlåtande klart lämnar rum för tolkning, kan pensionsanstalten dessutom begära utlåtande av arbetskrafts- och näringscentralen om ansökan. Om avträdaren bedriver renhushållning, kan pensionsanstalten även begära Renbeteslagsföreningens utlåtande om ansökan.

Pensionsanstalten avgör en ansökan om avträdelsestöd efter att ha fått kommunens landsbygdsnäringsmyndighets eller, i de fall som avses i 2 mom., arbetskrafts- och näringscentralens eller Renbeteslagsföreningens utlåtande i saken.

Genom förordning av statsrådet kan vid behov föreskrivas närmare om förfarandet vid givande av utlåtanden.

36 §

Villkorligt beslut

Pensionsanstalten skall efter att ha fått nödvändiga utlåtanden och utredningar avgöra ansökan om avträdelsestöd utan dröjsmål.

Om beslutet fattas med stöd av ett utkast till överlåtelsehandling eller ett föravtal, skall i pensionsanstaltens villkorliga beslut nämnas alla villkor för beviljande av avträdelsestöd. Ett villkor i beslutet skall vara att sökanden inom tolv månader från den tidpunkt då beslutet gavs skall genomföra en avträdelse enligt 4 § samt tillställa pensionsanstalten en slutlig överlåtelsehandling eller kopia därav som motsvarar utkastet eller föravtalet. Ett villkorligt beslut förfaller om avträdelsen inte

har genomförts inom föreskriven tid.

När en ansökan avgörs villkorligt på det sätt som bestäms i 2 mom., anses vid bedömningen av villkoret i 7 § såsom avträdelsetidpunkt den tidpunkt då ansökan om avträdelsestöd gjordes. Genom det villkorliga beslutet meddelas en uppskattning av avträdelsestödets belopp varvid som stödets begynnelsepunkt betraktas ingången av den kalendermånad under vilken det villkorliga beslutet ges.

37 §

Beslut om avträdelsestödets belopp

Sedan avträdelsen skett skall pensionsanstalten efter att ha fått nödvändiga utredningar fastställa avträdelsestödets belopp genom ett överklagbart beslut med iakttagande av det som föreskrivs i 29—31 §.

Det som föreskrivs i 1 mom. iaktas också när delinvalidpension ändras till avträdelsestöd.

38 §

Betalning av avträdelsestöd

Avträdelsestöd betalas från avträdelsetidpunkten enligt 4 § 3 mom. för avträdelseformen i fråga,; avträdelsestöd betalas dock inte förrän

1) avträdaren har uppnått åldern som anges i 8 § 1 mom.,

2) avträdaren har upphört med att bedriva kommersiellt jordbruk och med leveransarbeten i skogsbruket så som avses i 12 och 13 §,

3) avträdaren har upphört med andra förvärvsarbeten eller minskat dem så att avträdarens inkomster därav kan uppskattas bli mindre än det belopp som avses i 14 §,

4) betalningen av rehabiliteringsstöd har upphört om avträdaren har haft rätt till rehabiliteringsstöd då avträdelsen skedde,

5) besittningen av åkermarken på den lägenhet som är föremål för avträdelsen och äganderätten till de överlåtna renarna, samt i de fall som avses i 15 och 18—21 § också besittningen av produktionsbyggnaderna och produktionskonstruktionerna har övergått till förvärvaren,

6) förvärvaren har börjat infria sin förbindelse enligt 15 § 1 mom. 6 punkten, 16 § 1 mom. 5 punkten och 17 § 2 mom.,

7) förvärvaren vid avträdelser enligt 18—21 § har företett en utredning om att han eller hon är ansvarig bolagsman i de bolag som avses i nämnda lagrum eller att han eller hon har bestämmande inflytande i ett aktiebolaget och att han eller hon tagit en försäkring för minimipensionsskydd enligt lagen om pension för lantbruksföretagare för sin verksamhet på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelser,

8) bolaget vid avträdelser enligt 18—21 § har börjar infria sin förbindelse enligt 18 § 2 mom., 19 § 2 mom., 20 § 2 mom. eller 21 § 1 mom. 4 punkten.

Avträdelsetöd betalas inte för en kalendermånad som inte är hel.

När de villkor som nämns i 1 mom. har uppfyllts meddelar pensionsanstalten ett beslut om att avträdelsetöd skall börja betalas.

39 §

Delgivning av beslut

Pensionsanstalten delger mottagaren sitt beslut genom att sända det per brev under den postadress mottagaren uppgivit. Avgörandet skall delges arbetskrafts- och näringscentralen samt kommunens landsbygdsnäringsmyndighet. Avgörandet skall dessutom delges Renbeteslagsföreningen om avträddaren har bedrivit renhushållning.

40 §

Pensionsanstaltens informationskyldighet

I samband med givandet av beslutet om att avträdelsetöd börjar betalas skall pensionsanstalten för infriande av förbindelserna också meddela de förvärvare som avses i 15—21 § och bolag som avses i 18—21 § hur länge avträdelsetöd kommer att betalas till avträddaren. Om betalningen av avträdelsetödet varaktigt upphör tidigare än vad som meddelats, skall pensionsanstalten likaså meddela förvärvaren detta.

I det fall att ansökan avslås efter det att avträdelserna har skett på det sätt som nämns i

4 §, skall en förvärvare som avgett förbindelse enligt 15—21 § eller 23 § 2 och 3 mom. och ett bolag som avses i 18—21 § efter att beslutet vunnit laga kraft meddelas att förbindelsen inte är bindande för förvärvaren eller för bolaget.

41 §

Erhållande och intjänande av pension för tiden för avträdelsetöd

För den tid för vilken avträdelsetöd betalas har dess mottagare inte rätt att få pension på grundval av företagareverksamhet som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare. Erhållandet av avträdelsetöd hindrar dock inte att pensionsrätt uppkommer på grund av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller annan företagareverksamhet än sådan som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Avträddaren kan inte intjäna pension med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare för den tid för vilken avträdelsetöd betalas till honom eller henne. Efter avträdelserna kan avträddaren inte heller intjäna pensionsskydd såsom idkare av gårdsbruk eller renägare enligt 1 § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare för den tid då avträdelsetöd ännu inte har börjat betalas på grund av att villkoren i 38 §, eller något av dem, inte har uppfyllts.

När avträdelsetöd har börjat betalas på grundval av 38 § intjänar mottagaren av avträdelsetöd pension av annat förvärvsarbete än sådant som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare enligt det som föreskrivs om arbete under tid med pensionen i de arbetspensionslagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare.

42 §

Ändring av avträdelsetödets grundbelopp till ålderspension

Avträdelsetödets grundbelopp ändras en till en lika stor ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare vid ingången av månaden efter den månad under vilken mottagaren av avträdelsetöd fyller 63 år.

Till ålderspension enligt 1 mom. läggs dock

1) den pension som mottagaren av avträdelsestöd har rätt till med stöd av förmåner som föreskrivs i 74 § i lagen om pension för arbetstagare samt den förmån som intjänats med stöd av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier, och

2) sådan pension som intjänats med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare och som då avträdelserna sker enligt bestämmelserna i denna lag inte skall beaktas när avträdelsestödet grundbelopp fastställs.

När grundbeloppet ändras till ålderspension tillämpas också bestämmelserna om livstidskoefficient i 82 och 83 § i lagen om pension för arbetstagare.

När grundbeloppet ändras till ålderspension på det sätt som avses i 1 mom., kan pensionsanstalten på ansökan bevilja pensionstagaren ålderspension som intjänats på grund av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller annan företagareverksamhet än sådan som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare tidigast från den tidpunkt som nämns i 1 mom.

43 §

Betalningen av avträdelsestödet kompletteringsdel upphör

Avträdelsestödet kompletteringsdel betalas tills avträderen fyller 65 år.

Kompletteringsdelen betalas utöver i 42 § avsedd ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, om inte något annat följer av 3 och 4 mom.

Om mottagaren av avträdelsestöd beviljas invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension, ålderspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (/) eller lagen om införande av folkpensionslagen (/) eller folkpensionslagen (347/1956), indras avträdelsestödet kompletteringsdel.

Om mottagaren av avträdelsestöd beviljas annan än i 1 mom. avsedd full invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension, ålderspension eller förtida ål-

derspension enligt de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare eller lagar om införande av nämnda arbetspensionslagar, indras avträdelsestödet kompletteringsdel. Det som bestäms ovan tillämpas också på motsvarande pensioner enligt lagar eller bestämmelser som avses i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

Om pension enligt 3 och 4 mom. som beviljats mottagaren av avträdelsestöd indras, börjar kompletteringsdelen betalas på nytt vid ingången av den månad som följer på indragningen av pensionen.

44 §

Mottagaren av avträdelsestöd avlider

När mottagaren av avträdelsestöd avlider indras avträdelsestödet vid ingången av den månad som följer på mottagarens dödsdag.

När storleken av familjepensionen efter en mottagare av avträdelsestöd fastställs, anses det att förmånslåtarens vid sin död haft rätt att på grund av sin i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedda företagareverksamhet erhålla full invalidpension som är lika stor som grundbeloppet enligt 29 eller 30 §.

45 §

Betalningen av avträdelsestöd avbryts

Avträdelsestöd betalas inte för en kalendermånad under vilken mottagaren av avträdelsestöd förvärvsarbetar och förtjänar minst 523,61 euro per månad. Som inkomst beaktas härvid inte sådan inkomst som avses i 14 § och som inte heller när avträdelsestöd beviljas räknas som inkomst av förvärvsarbete. Ovan nämnda förvärvsinkomstgräns justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare.

När pensionsanstalten får kännedom om en omständighet med stöd av vilken avträdelsestöd inte skulle få betalas enligt 1 mom. avbryter pensionsanstalten betalningen av avträdelsestödet från följande möjliga betalningsperiod, om orsaken till att avbryta betalningen av avträdelsestödet fortfarande fö-

religger.

Betalningen av avträdelsestöd kan likaså avbrytas, om det huvudsakliga ansvaret för bedrivandet av jordbruk med beaktande av den arbetsinsats som mottagaren av avträdelsestöd står för och förhållandena på den överlåtna gårdsbruksenheten skall anses ha återgått till mottagaren av avträdelsestöd annat än tillfälligt.

Avträdelsestödet skall omedelbart börja betalas på nytt när pensionsanstalten har fått uppgift om att orsaken till avbrottet har undanröjts. Närmare bestämmelser om förfarandet när ett avbrutet avträdelsestöd börjar betalas på nytt utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 kap.

Uppfyllande av förpliktelserna i förbindelsen och skyldighet att lämna uppgifter

46 §

Indragning av avträdelsestöd

Avträdelsestödet indras, om avträdaren börjar bedriva jordbruk eller skogsbruk i strid med det förbud som avses i 12 och 13 §.

Om avträdarens i 1 mom. avsedda verksamhet eller försummelse av förbindelsen skall anses vara ringa eller om det funnits andra särskilda skäl för verksamheten eller försummelsen, kan avträdelsestödet indras för en viss tid eller beslut fattas om att avträdelsestödet betalas till samma belopp som tidigare. Kompletteringsdelen kan även indras delvis.

Indragningen tidpunkt då den verksamhet som avses i 1 mom. inleddes eller försummelsen skedde kan verkställas räknat från den

47 §

Avbrytande av infriandet av förbindelsen

Förvärvaren har rätt att avbryta infriandet av sin i 15 § 1 mom. 6 punkten, 16 § 1 mom. 5 punkten och 17 § 2 mom. angivna förbindelse på grund av fullgörande av värnplikt,

yrkesstudier som gäller eller stödjer gårdsbruksverksamheten eller av annat godtagbart skäl. Varar ett sådant hinder längre än ett år, skall pensionsanstalten förlänga förbindelse-tiden med den tid, som hindret varar, om inte förvärvaren visar att han eller hon själv, förvärvarens make eller en annan förvärvare uppfyller förpliktelserna i förbindelsen.

Det som bestäms ovan tillämpas också på en person som avses i 18 § 1 mom. 1 punkten, 19 § 1 mom. 1 punkten, 20 § 1 mom. 1 punkten samt 21 § 1 mom. 1 punkten.

48 §

Underlåtenhet att infria förbindelsen

Om en i 15—17 § avsedd förvärvare inte infriar sin förbindelse och detta inte beror på ett i 47 § nämnt godtagbart skäl, skall pensionsanstalten ålägga honom eller henne att ersätta pensionsanstalten för avträdelsestödet kapitalvärde, vilket fastställs på de grunder som social- och hälsovårdsministeriet bestämt genom ett beslut som getts på ansökan av pensionsanstalten.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller också en förvärvare enligt 18—21 § samt ett bolag som avses i nämnda lagrum. En förvärvare som uppfyller villkoren i 15 § samt ett bolag som avses i 18—21 § ansvarar solidariskt för att avträdelsestödet kapitalvärde ersätts, om en förbindelse enligt 15 § 1 mom. 4, 5 eller 6 punkten inte infrias.

Om försummelsen av förbindelsen måste anses vara ringa eller om vägande skälighets-synpunkter annars talar för det, kan pensionsanstalten dock besluta att helt eller delvis avstå från att driva in avträdelsestödet kapitalvärde. Om förvärvare som avses i 16 § genomför en sådan generationsväxling enligt denna lag i samband med vilken en förbindelse som avses i 16 § vid generationsväxlingen överförs på den som fortsätter jordbruket för att infrias av honom eller henne lämnas avträdelsestödet kapitalvärde oin-drivet i dess helhet.

På kapitalvärdet skall betalas en årlig ränta enligt 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982) när 30 dagar förflutit från det att en förvärvare eller ett bolag enligt 15—21 § har fått del av

beslutet om skyldighet att betala kapitalvärdet. Delgivningen anses ha skett den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som meddelats pensionsanstalten, om inte något annat visas.

49 §

Avträdelsestötagarens skyldighet att lämna uppgifter

Den som får avträdelsestöd är skyldig att omedelbart underrätta pensionsanstalten om han eller hon inleder sådan verksamhet som avses i 46 § 1 mom. eller annars avbryter infriandet av en förbindelse som avses i denna lag.

Den som får avträdelsestöd är skyldig att underrätta pensionsanstalten om följande förändringar som inverkar på hans eller hennes rätt att få avträdelsestöd eller på beloppet av det avträdelsestöd han eller hon erhåller:

1) att han eller hon har beviljats pension enligt 43 § 3 eller 4 mom. eller en primär förmån enligt 92—93 § i lagen om pension för arbetstagare,

2) att han eller hon har börjat förvärvsarbeta och får en förvärvsinkomst som är minst lika stor som det penningbelopp som föreskrivs i 45 § 1 mom. eller att förvärvsinkomsten av förvärvsarbete stiger till minst nämnda penningbelopp,

3) att arbetsinsatsen och förhållandena på gårdsbruksenheten ändras så att det huvudsakliga ansvaret för bedrivandet av jordbruk skall anses ha återgått till mottagaren av avträdelsestöd på det sätt som avses i 45 § 3 mom.,

4) att det har inträffat en sådan förändring i familjeförhållandena eller någon annan förändring i förhållandena som enligt 31 § inverkar på avträdelsestödet belopp.

Pensionsanstalten kan utan hinder av den skyldighet att lämna uppgifter som avses i 1 mom. kräva att den som får avträdelsestöd lämnar in en utredning om de omständigheter som påverkar avträdelsestödet belopp och rätten till avträdelsestöd, om den har grundad anledning att misstänka att det har inträffat förändringar i dessa omständigheter.

50 §

Rätt att kräva utredning av mottagaren av avträdelsestöd

Pensionsanstalten, arbetskrafts- och näringscentralen eller kommunens landsbygdsnäringsmyndighet kan av grundad anledning av den som får avträdelsestöd kräva utredning om att han eller hon fortfarande uppfyller villkoren för avträdelsestöd. Om stödtagaren inte inom en för honom eller henne utsatt skälig tid, som inte får vara kortare än en månad, lämnar nämnda utredning, kan pensionsanstalten besluta att betalningen av avträdelsestödet avbryts tills utredningen har lämnats.

51 §

Förvärvarens skyldighet att lämna uppgifter

Förvärvaren är skyldig att omedelbart meddela pensionsanstalten om han eller hon avbryter eller upphör med infriandet av en förbindelse som avses i denna lag.

52 §

Förhandsbeslut

Den som får avträdelsestöd har rätt att av pensionsanstalten få ett bindande förhandsbeslut om huruvida en av honom eller henne planerad åtgärd leder till att betalningen av avträdelsestödet avbryts enligt 45 § eller dras in enligt 46 §.

En förvärvare har rätt att av pensionsanstalten få ett bindande förhandsbeslut om huruvida ett av honom eller henne planerat förfarande skall betraktas som ett i 47 § nämnt avbrytande av infriandet av förbindelse eller som en i 48 § nämnd åtgärd och vilka påföljder förfarandet enligt de nämnda bestämmelserna medför.

I ansökan om förhandsbesked skall ställas en specificerad fråga och ges den utredning som behövs för dess avgörande. Förhandsbesked ges inte om ansökan som gäller saken är anhängig eller om saken har avgjorts av en

myndighet eller pensionsanstalten.

Ett beslut om förhandsbesked gäller ett år från den tidpunkt då det gavs. Det är bindande för pensionsanstalten under förutsättning att de åtgärder som anges i ansökan om förhandsbesked vidtas i enlighet med ansökan och att de uppgifter som lämnats i ansökan även i övrigt är korrekta och tillräckliga för att bedöma det som skall avgöras.

9 kap.

Återkrav och preskriptionsbestämmelser

53 §

Återkrav av avträdelsestöd

Om avträdelsestöd har betalats utan grund eller till större belopp än vad mottagaren skulle ha rätt till, skall pensionsanstalten återkräva det avträdelsestöd som betalats utan grund. Man kan avstå helt eller delvis från att återkräva det avträdelsestöd som betalats utan grund, om detta anses skäligt och om betalningen av stödet inte kan anses bero på svikligt förfarande från mottagarens eller dennes företrädares sida eller om det belopp som skall återkrävas är litet.

Om avträdelsestöd inte skulle ha fått betalas till mottagaren med stöd av 45 § 1 mom., skall pensionsanstalten återkräva det stöd som betalats utan grund, dock med iakttagande av det som föreskrivs här och i 3 mom. Pensionsanstalten kan av särskilda skäl avstå från återkravet, om avträdelsestöd inte skall krävas tillbaka för längre tid än tre månader.

Utan hinder av 2 mom., kan man avstå helt eller delvis från att återkräva avträdelsestöd som med stöd av 45 § 1 mom. betalats utan grund, om de överskridningar av förvärvsinkomstgränsen som ägt rum under mer än tre månaders tid har varit av ringa belopp, det avträdelsestödbelopp som skall återkrävas är större än den förvärvsinkomst som mottagaren av avträdelsestöd har fått av sitt förvärvsarbete för överskridningsmånaderna och betalning av hela återkravet måste anses oskälig.

54 §

Delinvalidpension som betalats utan grund

Om delinvalidpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare utan grund enligt 30 § 2 mom. har betalats till avträdaren efter avträdelsen, kan ovan nämnda pension som betalats utan grund i sin helhet kvittas mot avträdelsestödet grundbelopp, som betalas till avträdaren för samma tidsperiod.

55 §

Kvittning av avträdelsestöd som betalats utan grund

Avträdelsestöd som betalats utan grund får även återkrävas genom att det kvittas mot framtida poster av avträdelsestöd. Av en avträdelsestöds-post som skall betalas får dock inte utan mottagarens samtycke dras av mera än en sjättedel av den del av avträdelsestöds-posten som återstår efter att förskottsinnehållning enligt lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) har verkställts på den.

Med samma begränsningar kan det avträdelsestöd som betalats utan grund återkrävas genom att det kvittas mot framtida poster av invalid- eller ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare.

56 §

Preskriptionsbestämmelser

Beslut om återkrav av avträdelsestöd som har betalats utan grund skall fattas inom fem år räknat från utbetalningsdagen. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem års preskriptionstid.

Erhållandet av en förmån enligt denna lag preskriberas fem år från den dag då den bor-

de ha betalats, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Från avbrytandet av preskriptionen börjar en ny fem års preskriptionstid. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder.

Den preskriptionstid på fem år som avses i 1 och 2 mom. kan förlängas på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

10 kap.

Ändringssökande

57 §

Sökande av ändring

För sökande av ändring finns en besvärsnämnd för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens ledamöter ingår i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003).

En part får söka ändring i pensionsanstaltens beslut eller förhandsbeslut enligt denna lag hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden genom besvär på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

En part får söka ändring i ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden givit i ett besvärshandläggande hos försäkringsdomstolen genom besvär på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen.

58 §

Tid för sökande av ändring och procedurstämmelser

Tiden för sökande av ändring är 30 dagar från den dag då parten har fått del av pensionsanstaltens eller besvärsnämndens för arbetspensionsärenden beslut. En part anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den

adress som parten har uppgett, om det inte visas något annat i samband med sökande av ändring.

En part skall lämna in besvärsskriften inom tiden för sökande av ändring till den pensionsanstalt som meddelat det överklagade beslutet eller till ett ombud som den bemyndigat. En besvärsskrift som gäller ett beslut som meddelats av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden skall likaså lämnas till den pensionsanstalt som meddelat beslutet i ärendet eller till ett ombud som den bemyndigat.

På behandlingen av fullföljdsärenden och överföringen av besvär till besvärinstans tillämpas 133 § 1 och 4 mom. och 134 § i lagen om pension för arbetstagare.

59 §

Besvär som inkommit efter besvärstidens utgång

Har besvär som anförs hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen kommit till pensionsanstalten, besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen efter utgången av den tid som bestäms i 58 §, kan besvären ändå tas upp till behandling, om det finns välgående orsaker till förseningen.

60 §

Rättelse och undanröjande av beslut

Skriv- eller räknepel i beslut som meddelats med stöd av denna lag rättas på det sätt som föreskrivs i 137 § i lagen om pension för arbetstagare. Pensionsanstalten kan rätta ett sakfel i sitt beslut på det sätt som föreskrivs i 138 § i lagen om pension för arbetstagare.

På rättelse av ett lagakraftvunnet beslut på basis av ny utredning tillämpas det som föreskrivs i 139 § i lagen om pension för arbetstagare.

På undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut tillämpas det som föreskrivs i 140 § i lagen om pension för arbetstagare. Om pensionsanstalten yrkar att ett beslut skall undanröjas, kan den avbryta betalningen av avträ-

delsestödet eller betala detta enligt sitt yrkande till dess ärendet har avgjorts på nytt.

61 §

De försäkrades företrädare

De ledamöter i besvärsnämnden för arbetspensionsärenden som förordnats med stöd av 18 § i lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även när denna lag tillämpas.

62 §

Verkställighet av beslut

Pensionsanstaltens beslut skall, trots att ändring har sökts, iaktas till dess ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Pensionsanstaltens och besvärsnämndens för arbetspensionsärenden lagakraftvunna beslut får verkställas såsom en lagakraftvunnen dom i tvistemål.

11 kap.

Bestämmelser om lagens verkställighet

63 §

Verkställighet av lagen

För verkställigheten av denna lag svarar kommunernas landsbygdsnäringsmyndighet, arbetskrafts- och näringscentralerna, jord- och skogsbruksministeriet, Renbeteslagsföreningen och pensionsanstalten.

64 §

Verkställighet av lagen i landskapet Åland

Vid skötseln av de uppgifter som enligt denna lag ankommer på arbetskrafts- och näringscentralerna iaktas i landskapet Åland det som föreskrivs om saken med stöd av

32 § 1 mom. i självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

65 §

OrdnanDET av tillsyn

Jord- och skogsbruksministeriet ansvarar för tillsynen över användningen av avträdelsestöd. Ministeriet har rätt att styra och övervaka pensionsanstaltens verksamhet till den del den utför uppgifter som avses i denna lag.

När pensionsanstalten verkställer stödssystemet skall den se till att stöd inte betalas i strid med förbindelserna.

Pensionsanstalten skall ordna sin verksamhet så att jord- och skogsbruksministeriet kan övervaka uppfyllandet av villkoren för beviljande och betalning av stöd samt infriandet av förbindelserna.

Kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter och arbetskrafts- och näringscentralerna skall för sin del övervaka infriandet av avgivna förbindelser.

66 §

Utförande av kontroller som gäller stödtagare och förbindelsegivare

Jord- och skogsbruksministeriet samt arbetskrafts- och näringscentralerna har rätt att låta sina anställda tjänstemän utan förhandsanmälan utföra sådana kontroller som behövs för tillsynen över iakttagandet av villkor för beviljande och betalning av stöd samt förbindelser som avses i denna lag.

En stödtagare och en förbindelsegivare är skyldig att utan ersättning för den som utför kontrollen visa upp de handlingar med vars hjälp det kan konstateras om det har funnits förutsättningar för beviljande och betalning av stödet och om förbindelserna har infriats. Med handlingar avses även motsvarande material som har skapats eller sparas med hjälp av automatisk databehandling eller på något annat sätt. Stödtagare och förbindelsegivare är även i övrigt skyldiga att bistå vid kontrollen. Den som utför kontroller har rätt att i den omfattning som tillsynsuppgiften förutsätter granska de områden som omfattas av förbindelsen samt produktions- och ekonomibygge-

nader.

Närmare bestämmelser om det detaljerade genomförandet av kontrollen kan vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet.

67 §

Kostnader för verkställigheten av lagen

De kostnader för avträdelsetöd jämte förvaltningskostnader som verkställigheten av denna lag åsamkar betalas av statens medel.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer genom sitt beslut på ansökan av pensionsanstalten grunderna för beräkning av de i 1 mom. avsedda förvaltningskostnaderna.

Staten skall i enlighet med det som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet varje år månatligen i förskott betala ett belopp som motsvarar vad staten enligt 1 mom. uppskattas vara skyldig att betala.

12 kap.

Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter

68 §

Bestämmelser som tillämpas

Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, offentlighetslagen) tillämpas på offentligheten i fråga om pensionsanstaltens handlingar och verksamhet till den del pensionsanstalten utövar i 4 § 2 mom. i offentlighetslagen avsedd offentlig makt, om inte något annat bestäms i denna eller i någon annan lag.

Också när det inte är fråga om utövande av offentlig makt enligt 4 § 2 mom. i offentlighetslagen, tillämpas i pensionsanstalten i ärenden som hänför sig till verkställigheten av denna lag de bestämmelser i offentlighetslagen som avser:

- 1) handlingssekretess enligt 22 §,
- 2) tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande enligt 23 §,
- 3) sekretessbelagda handlingar enligt 22—24 §, och

4) straffbestämmelser enligt 35 § som gäller brott mot skyldigheten att iaktta handlingssekretess samt mot tystnadsplikt och förbudet att utnyttja uppgifter enligt 23 §.

69 §

Pensionsanstaltens rätt att få och använda uppgifter

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och övriga bestämmelser om rätten att få uppgifter har pensionsanstalten rätt att av skattemyndigheterna, den registermyndighet som avses i lagen om landsbygdsnäringsregistret (1515/1994) samt renbeteslagen och renbeteslagsföreningen få de uppgifter som är nödvändiga för verkställandet av uppdrag enligt denna lag på det sätt som föreskrivs i 19 b § 2 och 3 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och övriga bestämmelser om rätten att få uppgifter har pensionsanstalten rätt att av Pensionsskyddscentralen avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter som påverkar avgörandet av ett ärende som behandlas med stöd av denna lag.

Pensionsanstalten har rätt att vid behandlingen av ett ärende enligt denna lag i enskilda fall använda uppgifter som den fått för skötseln av övriga uppgifter som anges i de lagar som nämns i 16 § i lagen om pension för lantbruksföretagare på det sätt som föreskrivs i 19 b § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Pensionsanstaltens rätt att få uppgifter gäller avträdaren, hans eller hennes make, en förvärvare som avgett en förbindelse och hans eller hennes make samt bolag som avses i 4 kap.

För verkställandet av tillsynsuppdraget har pensionsanstalten rätt att sammanställa och behandla personuppgifter enligt 1—3 mom. Sammanställda uppgifter som gäller avträdare och andra förbindelsegivare får förvaras högst två år efter att den förbindelse som avgivits av en avträdare eller annan förbindelsegivare har upphört att gälla. Sammanställda uppgifter får inte vidareutlämnas.

70 §

Rätt att få uppgifter för avgörande av ärenden och verkställande av lagstadgade uppgifter

Pensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen och en besvärsinstans enligt denna lag har rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter för avgörandet av ett försäkrings-, pensions- eller förmånsärende samt för verkställandet av lagstadgade uppgifter på det sätt som föreskrivs i 198 § i lagen om pension för arbetstagare.

Jord- och skogsbruksministeriet, arbeidskrafts- och näringscentralen samt kommunens landsbygdsnäringsmyndighet har rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter av pensionsanstalten få de uppgifter om en mottagare av avträdelsestöd och förbindelsegivare som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som föreskrivs i 65 och 66 §. Jord- och skogsbruksministeriet har rätt att få uppgifter om alla mottagare av avträdelsestöd och förbindelsegivare. Arbetskrafts- och näringscentralen samt kommunens landsbygdsnäringsmyndighet har rätt att få uppgifter om de stödtagare och förbindelsegivare som har avgivit förbindelse om en gårdsbruksenhet som är belägen inom myndighetens verksamhetsområde.

I fråga om rätten för de myndigheter som avses i 2 mom. att sammanställa personuppgifter som den fått från pensionsanstalten och andra myndigheter och som är nödvändiga för att övervaka användningen av stödet och infriandet av förbindelserna tillämpas det som föreskrivs i 69 § 5 mom.

71 §

Avträdarens och avträdelsestödsökandens rätt att få uppgifter

Pensionsanstalten skall på avträdarens begäran till honom eller henne lämna de uppgifter som pensionsanstalten har om avträdarens rätt till avträdelsestöd. Angående en

parts rätt att få information, rätt att ta del av en handling som gäller parten själv samt rätt att kontrollera sådana uppgifter om sig själv som införts i ett register gäller i övrigt det som bestäms i offentlighetslagen och personuppgiftslagen (523/1999).

Pensionsanstalten skall genom en ansökningsblankett eller på annat motsvarande sätt informera dem som ansöker om avträdelsestöd om var uppgifter om dem finns att få och vart uppgifterna i regel kan lämnas ut.

72 §

Arbetsgivarnas skyldighet att lämna ut uppgifter

Arbetsgivaren är skyldig att lämna ut uppgifter om arbetstagarens arbete, arbetsförhållanden eller andra motsvarande omständigheter som behövs för avgörandet av avträdelsestödsärenden eller annars vid verkställigheten av uppdrag enligt denna lag på det sätt som föreskrivs i 195 § i lagen om pension för arbetstagare.

73 §

Pensionsanstaltens rätt och skyldighet att lämna ut uppgifter

Pensionsanstalten skall lämna ut uppgifter till de i 19 § i trafikförsäkringslagen (279/1959) avsedda försäkringsbolagen, Trafikförsäkringscentralen, Statskontoret, Folkpensionsanstalten samt skatteförvaltningen på det sätt som föreskrivs i 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

På avträdelsestöd tillämpas också det som i 204 och 205 § samt 206 § 1 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs om utlämnande av uppgifter för frivilligt grupp tilläggspensionsskydd, utredning av brott och missbruk samt utlämnande av uppgifter till myndigheter. Likaså tillämpas på avträdelsestöd det som i 208 § 1 och 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs om vidareutlämnande av uppgifter.

Pensionsanstalten skall för uppföljning av och tillsyn över användningen av avträdelsestöd lämna jord- och skogsbruksministeriet de i 70 § 2 mom. avsedda uppgifter som be-

hövs för tillsynen över användningen av stödet och verkställigheten av stödsystemet på det sätt som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet. Jord- och skogsbruksministeriet samt arbetskrafts- och näringscentralen har rätt att av pensionsanstalten få uppgift om personbeteckning samt kontaktuppgifter för mottagare av avträdelsetöd och hans eller hennes make samt för förbindelsegivare och hans eller hennes make.

74 §

Registeranmälningar till Pensionsskyddscentralen

Pensionsanstalten skall omedelbart underätta pensionsskyddscentralen på det sätt som denna bestämmer om när avträdelsetödet börjar och när det upphör. Pensionsanstalten skall också lämna pensionsskyddscentralen andra uppgifter om avträdelsetödet på det sätt som pensionsskyddscentralen närmare bestämmer.

75 §

Avgiftsfria uppgifter

Pensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen och en besvärinstans enligt denna lag har rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som de enligt denna lag har rätt att få. Om uppgifterna behövs i en viss form och detta förorsakar den som lämnar ut uppgifterna betydande merkostnader, skall kostnaderna dock ersättas.

76 §

Ansvar för beträffande den som vidareutlämnar uppgifter

Innan pensionsanstalten vidareutlämnar uppgifter skall den försäkra sig om att den som tar emot uppgifterna har rätt enligt lag att få de utlämnade uppgifterna av den som ursprungligen har lämnat uppgifterna.

När pensionsanstalten lämnar uppgifter vidare enligt de grunder som föreskrivs i detta kapitel ansvarar den för att innehållet i de

uppgifter som lämnas ut motsvarar de uppgifter som erhållits av den som gav uppgifterna.

77 §

Teknisk anslutning

På utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning tillämpas det som föreskrivs i 210 § 1, 3 och 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

13 kap.

Särskilda bestämmelser

78 §

Hänvisningar till annan lagstiftning

Om inte något annat följer av denna lag, gäller för avträdelsetöd i tillämpliga delar det som i 96—100 § i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs om lönekoeficient och arbetspensionsindex, i 103 § om ansökan om pension på en annan persons vägnar, i 105 § 3 mom. om undertecknande på maskinell väg, i 112 § 1 mom. om utbetalning av pension, i 113 § 2 och 3 mom. om avbrytande av utbetalning av pension och indragning av pension till följd av att pensionstagaren sannolikt avlidit, i 115 och 116 § om dröjsmålsförhöjning för att utbetalningen av pensionen försenats, i 119 § 1 och 2 mom., 120 § 2, 4 och 5 mom., 121 § och 122 § om betalning av pension till Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassan eller ett organ enligt socialvårdslagen, i 124 § 1 mom. om förbud mot överföring eller pantsättning av pension, i 180 § om pensionsanstaltens ansvar för Pensionsskyddscentralens kostnader, i 216 § om handräckning, i 217 § om jäv för anställda och styrelsemedlemmar i pensionsanstalten och i 218 § om förvaring av handlingar.

Om inte något annat följer av denna lag, gäller för avträdelsetöd i tillämpliga delar det som i 16, 16 b, 16 c, 17 och 17 a—17 h § i lagen om pension för lantbruksföretagare föreskrivs om Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och i 18 § om förordnande av

medlemmar till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden.

79 §

Pensionsinkomstavgift

Vid tillämpningen av 100 och 101 § i inkomstskattelagen (1535/1992) betraktas ett i denna lag avsett avträdelsestöds grundbelopp och kompletteringsdel som sådan pensionsinkomst som berättigar till pensionsinkomstavgift.

80 §

Straffbestämmelse

Den som uppsåtligen

1. i en handling som skall ges på grundval av denna lag eller ett dokument som givits med stöd av den ger felaktiga eller vilseledande uppgifter, eller

2. genom att ge felaktiga uppgifter eller genom att dölja de verkliga förhållandena har åstadkommit att avträdelsestöd betalats utan grund eller att man delvis eller helt avstått från att återkräva avträdelsestödet kapitalvärde,

skall, om strängare straff för gärningen inte föreskrivs på något annat ställe i lag, för brott mot bestämmelserna i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk dömas till böter.

81 §

Lagens ikraftträdande

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Om Europeiska gemenskapernas kommission inte godkänner det stödsystem som ingår i denna lag som sådant, kan lagen sättas i kraft genom förordning av statsrådet till de delar som stödvillkoren godkänns.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

82 §

Ikraftträdandebestämmelser

Denna lag tillämpas om en avträdelse enligt 4 § sker den 1 januari 2007 eller därefter, dock senast den 31 december 2010. Om avträdelsen har skett i enlighet med 15 § i lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) före den 1 januari 2007, bestäms rätten till avträdelsestöd på det sätt som föreskrivs i den lagen.

De penningbelopp som nämns i 14 § och 45 § i denna lag motsvarar värdet 1 för lönekoeficienten enligt 96 § i lagen om pension för arbetstagare 2004.

Lagens 16 § 2 mom. tillämpas om en avträdelse enligt 4 § har skett den 1 januari 2007 eller därefter, dock senast den 31 december 2008.

Den preskriptionstid som föreskrivs i 56 § i denna lag tillämpas från den 1 januari 2007. När preskriptionstiden beräknas beaktas också tid som förflutit före lagens ikraftträdande.

60 § 3 mom. i denna lag tillämpas på ansökningar om undanröjande som blir anhängiga den 1 januari 2007 eller därefter.

83 §

Övergångsbestämmelser

Utan hinder av det som i 8 § 1 mom. 2 punkten föreskrivs om minimiålder för avträderen vid generationsväxlingsöverlåtelse till en annan än i 8 § 1 mom. 1 punkten avsedd person, är en förutsättning för att en avträdere som är född 1950 eller tidigare skall få avträdelsestöd att avträderen när avträdelsen sker har fyllt 56 år men ändå inte 63 år. Om avträdera är makar och den äldre avträdera uppfyller villkoren i detta moment och annars är berättigad till avträdelsestöd, har den yngre maken rätt till avträdelsestöd om han eller hon har fyllt 51 år när avträdelsen sker. Det som föreskrivs ovan tillämpas också på den i 9 § 3 mom. avsedda yngre delägaren i en sammanslutning som bedrivit jordbruk för sammanslutningens räkning samt på en 1955 eller tidigare född i 9 § 2 mom. avsedd efterlevande make till en lant-

bruksföretagare. Avträdelsestöd betalas ändå inte till avträdare som avses i detta moment för tiden innan de fyllt 56 år.

Utan hinder av det som i 8 § 1 mom. 2 punkten föreskrivs om minimiålder för avträdaren när äganderätten till gårdsbruksenhetsens åkermark överläts som tilläggsmark till en annan än i 8 § 1 mom. 1 punkten avsedd person, är ett villkor för att en avträdare som är född 1949 eller tidigare skall få avträdelsestöd att avträdaren har fyllt 57 år men ändå inte 63 år när avträdelsen sker. Om avträdarna är makar och den äldre av avträdarna uppfyller villkoren enligt detta moment och i övrigt är berättigad till avträdelsestöd, har den yngre maken rätt till avträdelsestöd om han eller hon har fyllt 52 år när avträdelsen sker. Det som föreskrivs ovan tillämpas också på den i 9 § 3 mom. avsedda yngre delägaren i en sammanslutning som bedrivit jordbruk för sammanslutningens räkning samt på en 1954 eller tidigare född i 9 § 2

mom. avsedd efterlevande make till en lantbruksföretagare. Avträdelsestöd betalas inte till avträdare som avses i detta moment för tiden innan de fyllt 57 år.

Utan hinder av det som i 8 § 1 mom. 1 punkten föreskrivs om minimiålder för avträdaren när avträdelsen genomförs genom att renar överläts, är ett villkor för att en avträdare som är född 1951 eller tidigare skall få avträdelsestöd att avträdaren har fyllt 55 år men ändå inte 63 år när avträdelsen sker. Om avträdarna är makar och den äldre av avträdarna uppfyller villkoren enligt detta moment och i övrigt är berättigad till avträdelsestöd, har den yngre maken rätt till avträdelsestöd om han eller hon har fyllt 50 år när avträdelsen sker. Det som föreskrivs ovan tillämpas också på en 1956 eller tidigare född efterlevande make till en lantbruksföretagare. Avträdelsestöd betalas ändå inte till avträdare som avses i detta moment för tiden innan de fyllt 55 år.

2.

Lag

om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 16 december 1995 om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) 7 § 4 mom., 18 § 4 mom., 23 §, 24 §, 25 § 3 mom., 31 § 3 mom., 34 § 2 mom., 37 § 1 och 2 mom. och 40 § 1 mom.,

av dem 7 § 4 mom. och 34 § 2 mom. sådana de lyder i lag 593/2002, 18 § 4 mom. och 40 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1385/2004, 23 § sådan den lyder i lag 1326/1999, 25 § 3 mom. och 31 § 3 mom. sådana de lyder i lag 1389/2004, 37 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1325/2002 och 37 § 2 mom. sådant det lyder i lag 290/1999, samt

fogas till 25 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1385/2004 och 1389/2004, ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., som följer:

7 §

Utan hinder av 1 mom. får avträdaren dock utföra följande arbeten som främjar användningen och skötseln av skogarna:

- 1) skogsförnyelse,
- 2) vård av ungskog,
- 3) hyggesbränning,

4) tillvaratagande av energivirke i samband med vård av ungskog,

- 5) istandsättningsdikning,
- 6) skogsvitaliseringsgödsling, och
- 7) byggande av skogsväg.

18 §

Grundbeloppet justeras i enlighet med för-

ändringarna i den allmänna löne- och prisnivån så som bestäms i 98 § i lagen om pension för arbetstagare (/).

23 §

Om mottagaren av avträdelsestöd får invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension, ålderspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (/) eller lagen om införande av folkpensionslagen (/) eller den folkpensionslag (347/1956) som gällde före nämnda lagars ikraftträdande, indras avträdelsestödet kompletteringsdel.

Om mottagaren av avträdelsestöd beviljas full invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension, ålderspension eller förtida ålderspension enligt de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (/) eller lagar om införande av nämnda arbetspensionslagar, indras avträdelsestödet kompletteringsdel. Det som bestäms ovan tillämpas också på motsvarande pensioner enligt lagar eller bestämmelser som avses i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

Om pension enligt 1 och 2 mom. som beviljats mottagaren av avträdelsestöd indras, börjar kompletteringsdelen betalas på nytt vid ingången av den månad som följer på indragningen av pensionen.

24 §

För den tid för vilken avträderen betalas avträdelsestöd har stödtagaren inte rätt att få pension på grund av företagareverksamhet som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare. Erhållandet av avträdelsestöd hindrar inte att pensionsrätt uppkommer på grund av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller annan företagareverksamhet än sådan som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Avträderen kan inte intjäna pension med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare för den tid för vilken han eller hon betalas avträdelsestöd. Efter avträdelserna kan avträderen inte heller intjäna pension såsom idkare av gårdsbruk eller renägare enligt 1 § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare för den tid för vilken avträdelsestöd ännu inte har börjat betalas därför att villko-

ren i 22 § eller något av dem inte har uppfyllts.

När avträdelsestöd har börjat betalas på grundval av 22 § intjänar mottagaren av avträdelsestöd pension av annat förvärvsarbete än sådant som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare enligt det som föreskrivs om arbete under pensionen i de arbetspensionslagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare.

25 §

Angående indragning och återkrav av avträdelsestöd gäller 4 c § 6 mom. i lagen om pension för arbetstagare sådan den gällde vid ikraftträdandet av lagen om pension för arbetstagare och lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (/). Avträdelsestödet kan också återkrävas genom att det kvittas mot framtida poster av avträdelsestöd eller poster av invalid- eller ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. På preskribering av en återkravsfordran tillämpas 31 § 3 mom.

Utan hinder av 3 mom., kan man avstå helt eller delvis från att återkräva avträdelsestöd som med stöd av 1 mom. betalats utan grund, om de överskridningar av förvärvsinkomstgränsen som ägt rum under mer än tre månaders tid har varit av ringa belopp, det avträdelsestödbelopp som skall återkrävas är större än den förvärvsinkomst som mottagaren av avträdelsestöd har fått av sitt förvärvsarbete för överskridningsmånaderna och betalning av hela återkravet måste anses som oskälig.

31 §

Avträdelsestöd som har betalats utan grund skall krävas tillbaka inom fem år räknat från utbetalningsdagen. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem års pre-

skriptionstid. Den femåriga preskriptionstiden kan förlängas på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

34 §

Vid skötseln av de uppgifter som enligt denna lag ankommer på arbetskrafts- och näringscentralerna iakttas i landskapet Åland det som föreskrivs om saken med stöd av 32 § 1 mom. i självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

37 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 128 § i lagen om pension för arbetstagare angivna besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare. Ändring i besvärsnämndens för arbetspensionsärenden beslut med stöd av denna lag får sökas hos försäkringsdomstolen. På undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut av pensionsanstalten och besvärsnämnden för arbetspensionsärenden tillämpas det som föreskrivs i 140 § i lagen om pension för arbetstagare och i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare.

Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens ledamöter ingår i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003). De ledamöter i besvärsnämnden för arbetspensionsärenden som förordnats med stöd av 18 § i lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även när denna lag tillämpas.

40 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller för avträdelsestöd i tillämpliga delar 8 § i lagen om pension för arbetstagare, så-

dan den var i kraft före den 1 januari 2007, samt 96—100 §, 103 §, 112 § 1 mom., 113 § 3 mom., 115 och 116 §, 119 § 1 och 2 mom., 120 § 2, 4 och 5 mom., 121 och 122 §, 124 § 1 mom., 125 §, 128 §, 130 och 132 §, 133 § 1 och 4 mom., 134-140 §, 180 och 191 §, 192 § 1 mom., 193 § 2 mom., 195—196 §, 198 §, 202 §, 204 och 205 §, 206 § 1 mom. 1 punkten, 208 § 1 och 3 mom., 209 §, 210 § 1, 3 och 4 mom. och 216—218 § i lagen om pension för arbetstagare samt 16, 16 b, 16 c, 17, 17 a—17 h, 18 och 19 b § samt 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Lagens 7 § 4 mom. tillämpas om avträdelsen har skett mellan den 1 januari 2000 och den 31 januari 2006.

Det som i 23 § 1 och 2 mom. föreskrivs om ålderspensionens inverkan på avträdelsestödet belopp tillämpas inte om avträdelsen har skett tidigare än den 1 januari 2000. Till övriga delar tillämpas 23 § på alla avträdelser som skett före lagens ikraftträdande.

Lagens 18 § 4 mom., 24 § och 25 § 3 och 4 mom. tillämpas på alla avträdelser som skett före lagens ikraftträdande. Lagens 25 § 4 mom. kan tillämpas även på avträdelsestöd som betalats utan grund före lagens ikraftträdande.

Utan hinder av 9 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare tillämpas hänvisningen i 40 § i denna lag till 125 § i lagen om pension för arbetstagare så att den preskriptionstid som avses i lagrummet är fem år från den 1 januari 2007. Preskriptionstiden enligt 31 § i denna lag tillämpas likaså från den 1 januari 2007. När de preskriptionstider som avses ovan beräknas beaktas också den tid som förflutit före lagens ikraftträdande.

Genom denna lag upphävs 28 § i förordningen av den 31 december 1994 om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1583/1994).

3.

Lag**om ändring av lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 28 december 1990 om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990) 15 § 3 mom., 21 § 1 mom., 23 §, 30 § 3 mom., 40 § 1 och 2 mom. och 43 § 1 mom.,

av dem 15 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1387/2004, 30 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1390/2004, 40 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1322/2002, 40 § 2 mom. sådant det lyder i lag 288/1999 och 43 § 1 mom. sådant det lyder i nämnda lag 1387/2004, samt

fogas till 26 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1390/2004, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

15 §

På grundbeloppet tillämpas 7 g, 8 och 8 a § i lagen om pension för arbetstagare, sådana de lydte vid ikraftträdandet av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003). Vid samordningen av grundbeloppet beaktas dock inte sådan grundpension enligt 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare på vilken tillämpas de bestämmelser om samordning som gäller den 1 januari 2005. Grundbeloppet justeras i enlighet med förändringarna i den allmänna löne- och prisnivån så som bestäms i 98 § i lagen om pension för arbetstagare.

21 §

Om mottagaren av generationsväxlingspension beviljas invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (/) eller lagen om införande av folkpensionslagen (/) eller den folkpensionslag (347/1956) som gällde före nämnda lagars ikraftträdande, indras generationsväxlingspensionens kompletteringsdel. Det som föreskrivs ovan tillämpas också om mottagaren av generationsväxlingspension beviljas full invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare eller lagar om införande av nämnda arbetspensionslagar eller lagar eller bestäm-

melser som avses i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Om en ovan nämnd pension som beviljats mottagaren av generationsväxlingspension indras, börjar kompletteringsdelen betalas på nytt vid ingången av den månad som följer på indragningen av pensionen.

23 §

Erhållandet av generationsväxlingspension hindrar inte att pensionsrätt uppkommer på grund av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller annan företagarverksamhet än sådan som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare.

En mottagare av generationsväxlingspension kan inte intjäna pension med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare för den tid för vilken han eller hon betalas generationsväxlingspension.

När generationsväxlingspension har börjat betalas på grundval av 19 § intjänar mottagaren av generationsväxlingspension pension av annat förvärsarbete än sådant som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare enligt det som föreskrivs om arbete under pensionen i de arbetspensionslagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare.

26 §

Utän hinder av 1 mom., kan man avstå helt eller delvis från att återkräva generationsväx-

lingspension som med stöd av 24 § betalts utan grund, om de överskridningar av förvärvsinkomstgränsen som ägt rum under mer än tre månaders tid har varit av ringa belopp, det generationsväxlingspensionsbelopp som skall återkrävas är större än den förvärvsinkomst som mottagaren av generationsväxlingspension har fått av sitt förvärvsarbete för överskridningsmånaderna och betalning av hela återkravet måste anses som oskälig.

30 §

Pension som har betalts utan grund skall krävas tillbaka inom fem år räknat från utbetalningsdagen. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem års preskriptionstid. Den femåriga preskriptionstiden kan förlängas på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

40 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 128 § i lagen om pension för arbetstagare angivna besvärnsnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare. Ändring i besvärnsnämndens för arbetspensionsärenden beslut med stöd av denna lag får sökas hos försäkringsdomstolen. På undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut av pensionsanstalten och besvärnsnämnden för arbetspensionsärenden tillämpas det som föreskrivs i 140 § i lagen om pension för arbetstagare och i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (/).

Bestämmelser om besvärnsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens ledamöter ingår i lagen om besvärnsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003). De le-

damöter i besvärnsnämnden för arbetspensionsärenden som förordnats med stöd av 18 § i lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

43 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller för generationsväxlingspension i tillämpliga delar 8 g § i lagen om pension för arbetstagare, sådan den var i kraft före den 1 januari 2007, samt 96—100 §, 103 §, 105 § 2 mom., 112 § 1 mom., 113 § 3 mom., 115 och 116 §, 119 § 1 och 2 mom., 120 § 2, 4 och 5 mom., 121 och 122 §, 124 § 1 mom., 125 §, 128 §, 130 och 132 §, 133 § 1 och 4 mom., 134—140 §, 180 §, 191 § och 192 § 1 mom., 195, 196, 198, 202, 204 och 205 §, 206 § 1 mom. 1 punkten, 208 § 1 och 3 mom., 209 §, 210 § 1, 3 och 4 mom. och 216—217 § i lagen om pension för arbetstagare samt 16, 16 b, 16 c, 17, 17 a—17 h, 18 och 19 b § samt 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Lagens 15 § 3 mom. och 23 § tillämpas på alla avträdelser som har skett före lagens ikraftträdande. Lagens 26 § 3 mom. kan tillämpas även på generationsväxlingspension som betalts utan grund före lagens ikraftträdande.

Utan hinder av 9 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare, tillämpas hänvisningen i 43 § i denna lag till 125 § i lagen om pension för arbetstagare så att den preskriptionstid som avses i lagrummet är fem år från den 1 januari 2007. Preskriptionstiden enligt 30 § 3 mom. i denna lag tillämpas likaså från den 1 januari 2007. När de preskriptionstider som avses ovan beräknas beaktas också den tid som förflutit före lagens ikraftträdande.

Genom denna lag upphävs 17 § i förordningen av den 28 december 1990 om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990).

4.

Lag**om ändring av lagen om avträdelsepension**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 4 januari 1974 om avträdelsepension (16/1974) 8 § 1 mom., 23 § 4 mom. och 24 §,
sådana de lyder, 8 § 1 mom. i lag 1087/1985, 23 § 4 mom. i lag 1304/1990 och 24 § i lag 1392/2004, som följer:

8 §

I avträdelsepension betalas full avträdelsepension eller minskad avträdelsepension. Minskad avträdelsepension betalas till en avträdare som har fyllt 65 år eller som får arbetslöshetspension, individuell förtidspension, för minst sex månader beviljad invalidpension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (/) eller lagen om införande av folkpensionslagen (/) eller folkpensionslagen (347/1956).

23 §

I beslut som pensionsanstalten har fattat med stöd av denna lag får ändring sökas på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare (/).

24 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller för avträdelsepension i tillämpliga delar 98-100 §, 103 §, 105 § 2 mom., 112 § 1 mom., 113 § 3 mom., 115 och 116 §, 119 § 1 och 2 mom., 120 § 2, 4 och 5 mom., 121 och 122 §, 124 § 1 mom., 125—127 §, 128 §, 130 och 132 §, 133 § 1 och 4 mom., 134—140 § och 191 § 192 § 1 mom., 196 §, 198 §,

202 §, 204—205 §, 206 § 1 mom. 1 punkten, 208 § 1 och 3 mom., 209 §, 210 § 1, 3 och 4 mom. och 216-218 § i lagen om pension för arbetstagare samt 16, 16 b, 16 c, 17, 17 a—17 h, 18 och 19 b § samt 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Utan hinder av det som lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om pension för företagare förskriver om pensionsanstaltens behörighet, sköter lantbruksföretagarnas pensionsanstalt avgörandet av pensionsansökan, betalningen av pension och pensionsanstaltens övriga uppdrag i anslutning till pensionen när den som ansöker om pension får pension när han eller hon ansöker om avträdelsepension.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Utan hinder av 9 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (/) tillämpas hänvisningen i 24 § 1 mom. i denna lag till 125 och 126 § i lagen om pension för arbetstagare så att den preskriptionstid som avses i lagrummen är fem år från den 1 januari 2007. När de preskriptionstider som avses ovan beräknas beaktas också den tid som förflutit före lagens ikraftträdande.

5.

Lag**om ändring av lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 18 december 1992 om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) 17 § och 22 § 2 mom., 27 § 3 mom., 32 § och 37 § 1 mom.,

av dem 27 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1391/2004, 32 § sådan den lyder i lag 1326/2002 och 289/1999 samt 37 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1388/2004, som följer:

17 §

Avträdelseersättningens grundbelopp och avträdelsetillägg justeras enligt de allmänna förändringarna i löne- och prisnivå så som bestäms i 98 § i lagen om pension för arbetstagare (/).

22 §

Om mottagaren av avträdelseersättning beviljas invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (/) eller lagen om införande av folkpensionslagen (/) eller den folkpensionslag (347/1956) som gällde före nämnda lagars ikraftträdande, indras avträdelsetillägget. Det som föreskrivs ovan tillämpas också om mottagaren av avträdelseersättning beviljas full invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare eller lagar om införande av nämnda arbetspensionslagar eller lagar eller bestämmelser som avses i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Om en ovan nämnd pension som beviljats mottagaren av avträdelseersättning indras, börjar kompletteringsdelen betalas på nytt vid ingången av den månad som följer på indragningen av pensionen.

27 §

Avträdelseersättning som har betalats utan grund skall krävas tillbaka inom fem år räk-

nat från utbetalningsdagen. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem års preskriptionstid. Den femåriga preskriptionstiden kan förlängas på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

32 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 128 § i lagen om pension för arbetstagare angivna besvärnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare. Ändring i besvärnämndens för arbetspensionsärenden beslut med stöd av denna lag får sökas hos försäkringsdomstolen. På undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut av pensionsanstalten och besvärnämnden för arbetspensionsärenden tillämpas det som föreskrivs i 140 § i lagen om pension för arbetstagare och i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (/).

Bestämmelser om besvärnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens ledamöter ingår i lagen om besvärnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003). De ledamöter i besvärnämnden för arbetspensionsärenden som förordnats med stöd av

18 § i lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även när denna lag tillämpas.

37 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller för avträdelsetersättning i tillämpliga delar 98-100 §, 103 §, 105 § 2 mom., 112 § 1 mom., 113 § 3 mom., 115 ja 116 §, 119 § 1 och 2 mom., 120 § 2, 4 och 5 mom., 121 och 122 §, 124 § 1 mom., 125 §, 128 §, 130 och 132 §, 133 § 1 och 4 mom., 134—140 §, 180 och 191 §, 192 § 1 mom., 196 §, 198 §, 202 §, 204 och 205 §, 206 § 1 mom. 1 punkten, 208 § 1 och 3 mom., 209 §, 210 § 1, 3 och 4 mom., och 216-218 § i lagen om pension för arbetstagare samt 16, 16 b, 16 c, 17, 17 a—17 h, 18 och 19 b § samt 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007. Lagens 17 § tillämpas från den 1 januari 2007 på alla avträdelser som har skett före lagens ikraftträdande.

Utan hinder av 9 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare, tillämpas hänvisningen i 37 1 mom. i denna lag till 125 § i lagen om pension för arbetstagare så att den preskriptionstid som avses i lagrummet är fem år från den 1 januari 2007. Preskriptionstiden enligt 27 § 3 mom. i denna lag tillämpas likaså från den 1 januari 2007. När de preskriptionstider som avses ovan beräknas beaktas också den tid som förflutit före lagens ikraftträdande.

Genom denna lag upphävs 19 § i förordningen av den 23 december 1992 om avträdelsetersättning för lantbruksföretagare (1330/1992).

Helsingfors den 21 april 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Jord- och skogsbruksminister *Juha Korkeaoja*

2.

Lag**om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 16 december 1995 om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) 7 § 4 mom., 18 § 4 mom., 23 §, 24 §, 25 § 3 mom., 31 § 3 mom., 34 § 2 mom., 37 § 1 och 2 mom. och 40 § 1 mom.,

av dem 7 § 4 mom. och 34 § 2 mom. sådana de lyder i lag 593/2002, 18 § 4 mom. och 40 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1385/2004, 23 § sådan den lyder i lag 1326/1999, 25 § 3 mom. och 31 § 3 mom. sådana de lyder i lag 1389/2004, 37 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1325/2002 och 37 § 2 mom. sådant det lyder i lag 290/1999, samt

fogas till 25 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1385/2004 och 1389/2004, ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

7 §

7 §

Utän hinder av 1 mom. får avträädaren dock utföra sådana arbeten enligt 5 § lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/1996) som främjar skötseln och användningen av skogar.

Utän hinder av 1 mom. får avträädaren dock utföra *följande* arbeten som främjar användningen och skötseln av skogarna:

- 1) skogsförnyelse,
- 2) vård av ungskog,
- 3) hyggesbränning,
- 4) tillvaratagande av energivirke i samband med vård av ungskog,
- 5) istandsättningsdikning,
- 6) skogsvitaliseringsgödsling, och
- 7) byggande av skogsväg.

18 §

18 §

Grundbeloppet justeras i enlighet med förändringarna i den allmänna löne- och prisnivån så som bestäms i 9 § i lagen om pension för arbetstagare.

Grundbeloppet justeras i enlighet med förändringarna i den allmänna löne- och prisnivån så som bestäms i 9 § i lagen om pension för arbetstagare (/).

23 §

23 §

Beviljas en mottagare av avträdelsestöd *full* invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension, ålderspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen eller enligt lagar eller bestäm-

Om mottagaren av avträdelsestöd *får* invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension, ålderspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (/) eller *lagen om införande av folkpen-*

melser som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, indras avträdelsestödet kompletteringsdel. Upphör ovan angiven pension som beviljats en mottagare av avträdelsestöd, inleds betalningen av kompletteringsdelen på nytt från ingången av den månad som följer på pensionens upphörande.

24 §

För den tid för vilken *grundbelopp* betalas har dess mottagare inte rätt till pension på grundval av företagareverksamhet som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Erhållandet av avträdelsestöd hindrar inte att pensionsrätt uppkommer på grund av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller annan företagareverksamhet än sådan som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare.

sionslagen (/) eller den folkpensionslag (347/1956) som gällde före nämnda lagars ikraftträdande, indras avträdelsestödet kompletteringsdel.

Om mottagaren av avträdelsestöd beviljas full invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension, ålderspension eller förtida ålderspension enligt de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (/) eller lagar om införande av nämnda arbetspensionslagar, indras avträdelsestödet kompletteringsdel. Det som bestäms ovan tillämpas också på motsvarande pensioner enligt lagar eller bestämmelser som avses i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

Om pension enligt 1 och 2 mom. som beviljats mottagaren av avträdelsestöd indras, börjar kompletteringsdelen betalas på nytt vid ingången av den månad som följer på indragningen av pensionen.

24 §

För den tid för vilken *avträdelaren* betalas *avträdelsestöd* har *stödtagaren* inte rätt att få pension på grund av företagareverksamhet som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare. Erhållandet av avträdelsestöd hindrar inte att pensionsrätt uppkommer på grund av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller annan företagareverksamhet än sådan som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Avträdelaren kan inte intjäna pension med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare för den tid för vilken han eller hon betalas avträdelsestöd. Efter avträdelsen kan avträdelaren inte heller intjäna pension såsom idkare av gårdsbruk eller renägare enligt 1 § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare för den tid för vilken avträdelsestöd ännu inte har börjat betalas därför att villkoren i 22 § eller något av dem inte har uppfyllts.

När avträdelsestöd har börjat betalas på grundval av 22 § intjänar mottagaren av avträdelsestöd pension av annat förvärvsarbete än sådant som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare enligt det som föreskrivs om arbete under pensionen i de

arbetspensionslagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare.

25 §

Angående indragning och återkrav av avträdelsestöd i de fall som föreskrivs i denna paragraf gäller 4 c § 6 mom. och 18 § 5 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Avträdelsestödet kan också återkrävas genom att det kvittas mot framtida poster av stöd enligt denna lag eller av invalid- eller ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare.

25 §

Angående indragning och återkrav av avträdelsestöd gäller 4 c § 6 mom. i lagen om pension för arbetstagare sådan den gällde vid ikraftträdandet av lagen om pension för arbetstagare och lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (/). Avträdelsestödet kan också återkrävas genom att det kvittas mot framtida poster av avträdelsestöd eller poster av invalid- eller ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. På preskribering av en återkravsfordran tillämpas 31 § 3 mom.

Utän hinder av 3 mom., kan man avstå helt eller delvis från att återkräva avträdelsestöd som med stöd av 1 mom. betalts utan grund, om de överskridningar av förvärvsinkomstgränsen som ägt rum under mer än tre månaders tid har varit av ringa belopp, det avträdelsestödbelopp som skall återkrävas är större än den förvärvsinkomst som mottagaren av avträdelsestöd har fått av sitt förvärvsarbete för överskridningsmånaderna och betalning av hela återkravet måste anses som oskälig.

31 §

Avträdelsestöd som har betalats utan grund skall krävas tillbaka inom tio år räknat från utbetalningsdagen. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem års preskriptionstid.

31 §

Avträdelsestöd som har betalats utan grund skall krävas tillbaka inom fem år räknat från utbetalningsdagen. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem års preskriptionstid. *Den fem-åriga preskriptionstiden kan förlängas på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.*

34 §

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om hur de uppgifter som enligt denna lag ankommer på arbetskrafts- och näringscentralerna skall skötas i landskapet Åland.

34 §

Vid skötseln av de uppgifter som enligt denna lag ankommer på arbetskrafts- och näringscentralerna iakttas i landskapet Åland det som föreskrivs om saken med stöd av 32 § 1 mom. i självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

37 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare angivna pensionsnämnden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare. De ledamöter i pensionsnämnden som förordnats med stöd av 18 § lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

37 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 128 § i lagen om pension för arbetstagare angivna besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare. Ändring i besvärsnämndens för arbetspensionsärenden beslut med stöd av denna lag får sökas hos försäkringsdomstolen. På undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut av pensionsanstalten och besvärsnämnden för arbetspensionsärenden tillämpas det som föreskrivs i 140 § i lagen om pension för arbetstagare och i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare.

Ändring i pensionsnämndens beslut med stöd av denna lag samt undanröjande av pensionsanstaltens och pensionsnämndens beslut får sökas hos försäkringsdomstolen enligt lagen om pension för arbetstagare.

Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens ledamöter ingår i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003). De ledamöter i besvärsnämnden för arbetspensionsärenden som förordnats med stöd av 18 § i lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även när denna lag tillämpas.

40 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller för avträdelsestöd i tillämpliga delar 7 b, 8 g och 9 §, 10 c § 1 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten, 16 §, 17 § 2 och 3 mom., 17 a § 1 mom., 17 b—17 d §, 17 f § 1, 2 och 4 mom., 17 h §, 17 i § 1, 3 och 4 mom., 17 j §, 17 k § 2—4 mom., 19 b § 1—4 och 9 mom., 19 c § 2—6 och 8 mom., 19 d, 20, 21

40 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller för avträdelsestöd i tillämpliga delar 8 g § i lagen om pension för arbetstagare, sådan den var i kraft före den 1 januari 2007, samt 96—100 §, 103 §, 112 § 1 mom., 113 § 3 mom., 115 och 116 §, 119 § 1 och 2 mom., 120 § 2, 4 och 5 mom., 121 och 122 §, 124 § 1 mom., 125 §, 128 §, 130 och

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

och 21 a—21 e § i lagen om pension för arbetstagare samt 16, 16 a— 16 c, 17, 17 a—17 h, 18 och 19 b § samt 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

132 §, 133 § 1 och 4 mom., 134-140 §, 180 och 191 §, 192 § 1 mom., 193 § 2 mom., 195—196 §, 198 §, 202 §, 204 och 205 §, 206 § 1 mom. 1 punkten, 208 § 1 och 3 mom., 209 §, 210 § 1, 3 och 4 mom., 216—218 § i lagen om pension för arbetstagare samt 16, 16 b, 16 c, 17, 17 a—17 h, 18 och 19 b § samt 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Lagens 7 § 4 mom. tillämpas om avträdelserna har skett mellan den 1 januari 2000 och den 31 januari 2006.

Det som i 23 § 1 och 2 mom. föreskrivs om ålderspensionens inverkan på avträdelserstödets belopp tillämpas inte om avträdelserna har skett tidigare än den 1 januari 2000. Till övriga delar tillämpas 23 § på alla avträdelser som skett före lagens ikraftträdande.

Lagens 18 § 4 mom., 24 § och 25 § 3 och 4 mom. tillämpas på alla avträdelser som skett före lagens ikraftträdande. Lagens 25 § 4 mom. kan tillämpas även på avträdelserstöd som betalats utan grund före lagens ikraftträdande.

Utan hinder av 9 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare tillämpas hänvisningen i 40 § i denna lag till 125 § i lagen om pension för arbetstagare så att den preskriptionstid som avses i lagrummet är fem år från den 1 januari 2007. Preskriptionstiden enligt 31 § i denna lag tillämpas likaså från den 1 januari 2007. När de preskriptionstider som avses ovan beräknas beaktas också den tid som förflutit före lagens ikraftträdande.

Genom denna lag upphävs 28 § i förordningen av den 31 december 1994 om avträdelserstöd för lantbruksföretagare (1583/1994).

3.

Lag**om ändring av lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 28 december 1990 om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990) 15 § 3 mom., 21 § 1 mom., 23 §, 30 § 3 mom., 40 § 1 och 2 mom. och 43 § 1 mom.,

av dem 15 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1387/2004, 30 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1390/2004, 40 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1322/2002, 40 § 2 mom. sådant det lyder i lag 288/1999 och 43 § 1 mom. sådant det lyder i nämnda lag 1387/2004, samt

fogas till 26 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1390/2004, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

Gällande lydelse

15 §

På grundbeloppet tillämpas 7 g, 8 och 8 a § i lagen om pension för arbetstagare, sådana de lydte vid ikraftträdandet av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003). Vid samordningen av grundbeloppet beaktas dock inte sådan grundpension enligt 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare på vilken tillämpas de bestämmelser om samordning som gäller den 1 januari 2005. Grundbeloppet justeras i enlighet med förändringarna i den allmänna löne- och prisnivån så som bestäms i 9 § i lagen om pension för arbetstagare.

21 §

Om en mottagare av generationsväxlingspension beviljas full invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension eller förtida arbetspension enligt folkpensionslagen eller enligt lagar, stadganden eller föreskrifter som avses i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare, indras generationsväxlingspensionens kompletteringsdel. Upphör en ovan nämnd pension som beviljats en mottagare av generationsväxlingspension, inleds utbetalningen av kompletteringsdelen på nytt vid ingången av den månad som följer på pensionens upphörande.

Föreslagen lydelse

15 §

På grundbeloppet tillämpas 7 g, 8 och 8 a § i lagen om pension för arbetstagare, sådana de lydte vid ikraftträdandet av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003). Vid samordningen av grundbeloppet beaktas dock inte sådan grundpension enligt 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare på vilken tillämpas de bestämmelser om samordning som gäller den 1 januari 2005. Grundbeloppet justeras i enlighet med förändringarna i den allmänna löne- och prisnivån så som bestäms i 9 § i lagen om pension för arbetstagare.

21 §

Om mottagaren av generationsväxlingspension beviljas invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (/) eller lagen om införande av folkpensionslagen (/) eller den folkpensionslag (347/1956) som gällde före nämnda lagars ikraftträdande, indras generationsväxlingspensionens kompletteringsdel. Det som föreskrivs ovan tillämpas också om mottagaren av generationsväxlingspension beviljas full invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt de arbetspensionslagar

som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare eller lagar om införande av nämnda arbetspensionslagar eller lagar eller bestämmelser som avses i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Om en ovan nämnd pension som beviljats mottagaren av generationsväxlingspension indras, börjar kompletteringsdelen betalas på nytt vid ingången av den månad som följer på indragningen av pensionen.

23 §

Generationsväxlingspensionen betraktas inte som en sådan pension vars erhållande hindrar att pensionsrätt uppkommer på grund av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller annan företagarkerksamhet än sådan som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare.

26 §

23 §

Erhållandet av generationsväxlingspension hindrar inte att pensionsrätt uppkommer på grund av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller annan företagarkerksamhet än sådan som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare.

26 §

Utan hinder av 1 mom., kan man avstå helt eller delvis från att återkräva generationsväxlingspension som med stöd av 24 § betalats utan grund, om de överskridningar av förvärvsinkomstgränsen som ägt rum under mer än tre månaders tid har varit av ringa belopp, det generationsväxlingspensionsbelopp som skall återkrävas är större än den förvärvsinkomst som mottagaren av generationsväxlingspension har fått av sitt förvärvsarbete för överskridningsmånaderna och betalning av hela återkravet måste anses som oskälig.

30 §

Pension som har betalats utan grund skall krävas tillbaka inom tio år räknat från utbetalningsdagen. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Från av-

30 §

Pension som har betalats utan grund skall krävas tillbaka inom fem år räknat från utbetalningsdagen. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Från av-

brytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem års preskriptionstid.

brytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem års preskriptionstid. *Den femåriga preskriptionstiden kan förlängas på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.*

40 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare angivna pensionsnämnden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare. De ledamöter i pensionsnämnden som förordnats med stöd av 18 § lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

Ändring i pensionsanstaltens beslut med stöd av denna lag samt undanröjande av pensionsanstaltens och pensionsnämndens beslut får sökas hos försäkringsdomstolen enligt lagen om pension för arbetstagare.

40 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 128 § i lagen om pension för arbetstagare angivna *besvärnämnden för arbetspensionsärenden* på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare. Ändring i *besvärnämndens för arbetspensionsärenden* beslut med stöd av denna lag får sökas hos försäkringsdomstolen. *På undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut av pensionsanstalten och besvärnämnden för arbetspensionsärenden tillämpas det som föreskrivs i 140 § i lagen om pension för arbetstagare och i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (/).*

Bestämmelser om besvärnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens ledamöter ingår i lagen om besvärnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003). De ledamöter i besvärnämnden för arbetspensionsärenden som förordnats med stöd av 18 § i lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

43 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller för generationsväxlingspension dessutom i tillämpliga delar 7 b, 8 g och 9 §, 10 c § 1 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten, 16 §, 17 § 2 och 3 mom., 17 a § 1 mom., 17 b—17 d §, 17 f § 1, 2 och 4 mom., 17 h §, 17 i § 1, 3 och 4 mom., 17 k § 2—4 mom., 19 b § 1—4 och 9 mom., 19 c § 2—6 och 8 mom., 19 d, 19 f, 20, 21 och 21 a—21 e § i lagen om pension för arbets-

43 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller för generationsväxlingspension i tillämpliga delar 8 g § i lagen om pension för arbetstagare, *sådan den var i kraft före den 1 januari 2007, samt 96—100 §, 103 §, 105 § 2 mom., 112 § 1 mom., 113 § 3 mom., 115 och 116 §, 119 § 1 och 2 mom., 120 § 2, 4 och 5 mom., 121 och 122 §, 124 § 1 mom., 125 §, 128 §, 130 och 132 §, 133 § 1 och 4 mom., 134—140 §, 180 §, 191 § och 192 §*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

tagare samt 16, 16 a—16 c, 17, 17 a—17 h, 18 och 19 b § samt 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

1 mom., 195, 196, 198, 202, 204 och 205 §, 206 § 1 mom. 1 punkten, 208 § 1 och 3 mom., 209 §, 210 § 1, 3 och 4 mom. och 216—217 § i lagen om pension för arbetstagare samt 16, 16 b, 16 c, 17, 17 a—17 h, 18 och 19 b § samt 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Lagens 15 § 3 mom. och 23 § tillämpas på alla avträdelser som har skett före lagens ikraftträdande. Lagens 26 § 3 mom. kan tillämpas även på generationsväxlingspension som betalats utan grund före lagens ikraftträdande.

Utan hinder av 9 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare, tillämpas hänvisningen i 43 § i denna lag till 125 § i lagen om pension för arbetstagare så att den preskriptionstid som avses i lagrummet är fem år från den 1 januari 2007. Preskriptionstiden enligt 30 § 3 mom. i denna lag tillämpas likaså från den 1 januari 2007. När de preskriptionstider som avses ovan beräknas beaktas också den tid som förflutit före lagens ikraftträdande.

Genom denna lag upphävs 17 § i förordningen av den 28 december 1990 om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990).

4.

Lag**om ändring av lagen om avträdelsepension**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 4 januari 1974 om avträdelsepension (16/1974) 8 § 1 mom., 23 § 4 mom. och 24 §, sådana de lyder, 8 § 1 mom. i lag 1087/1985, 23 § 4 mom. i lag 1304/1990 och 24 § i lag 1392/2004, som följer:

Gällande lydelse

8 §

I avträdelsepension betalas full avträdelsepension eller minskad avträdelsepension. Minskad avträdelsepension betalas till en avträdare som har fyllt 65 år eller som får arbetslöshetspension, individuell förtidspension, för minst sex månader beviljad invaliditetspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen.

23 §

Ändring i beslut som jordbruksstyrelsen har meddelat i ett ärende som avses i 1 mom. söks enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

24 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller för avträdelsepension dessutom i tillämpliga delar 9 §, 10 c § 1 mom., 16 §, 17 a § 1 mom., 17 b—17 d §, 17 f § 1, 2 och 4 mom., 17 h §, 17 i § 1, 3 och 4 mom., 17 k § 2—4 mom. samt 18, 19, 19 b—19 d, 19 f, 20, 21 och 21 a—21 e § i lagen om pension för arbetstagare samt 16, 16 a—16 c, 17, 17 a—17 h, 18 och 19 b § samt 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Föreslagen lydelse

8 §

I avträdelsepension betalas full avträdelsepension eller minskad avträdelsepension. Minskad avträdelsepension betalas till en avträdare som har fyllt 65 år eller som får arbetslöshetspension, individuell förtidspension, för minst sex månader beviljad invalidpension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (/) eller lagen om införande av folkpensionslagen (/) eller folkpensionslagen (347/1956).

23 §

I beslut som pensionsanstalten har fattat med stöd av denna lag får ändring sökas på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare (/).

24 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller för avträdelsepension i tillämpliga delar 98-100 §, 103 §, 105 § 2 mom., 112 § 1 mom., 113 § 3 mom., 115 och 116 §, 119 § 1 och 2 mom., 120 § 2, 4 och 5 mom., 121 och 122 §, 124 § 1 mom., 125—127 §, 128 §, 130 och 132 §, 133 § 1 och 4 mom., 134—140 §, 191 § och 192 § 1 mom., 196 §, 198 §, 202 §, 204—205 §, 206 § 1 mom. I punkten, 208 § 1 och 3 mom., 209 §, 210 § 1, 3 och 4 mom. och 216 och 217 § i lagen om pension för arbetstagare samt 16, 16

b—16 c, 17, 17 a—17 h, 18 och 19 b § samt 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Utan hinder av det som lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om pension för företagare förskriver om pensionsanstaltens behörighet, sköter lantbruksföretagarnas pensionsanstalt avgörandet av pensionsansökan, betalningen av pension och pensionsanstaltens övriga uppdrag i anslutning till pensionen när den som ansöker om pension får pension när han eller hon ansöker om avträdelsepension.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Utan hinder av 9 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (/) tillämpas hänvisningen i 24 § 1 mom. i denna lag till 125 och 126 § i lagen om pension för arbetstagare så att den preskriptionstid som avses i lagrummen är fem år från den 1 januari 2007. När de preskriptionstider som avses ovan beräknas beaktas också den tid som förflutit före lagens ikraftträdande.

5.

Lag**om ändring av lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 18 december 1992 om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) 17 § och 22 § 2 mom., 27 § 3 mom., 32 § och 37 § 1 mom.,
av dem 27 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1391/2004, 32 § sådan den lyder i lag 1326/2002 och 289/1999 samt 37 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1388/2004, som följer:

Gällande lydelse

17 §

Avträdelseersättningens grundbelopp och avträdelsetillägg justeras enligt de allmänna förändringarna i löne- och prisnivån så som 9 § lagen om pension för arbetstagare stadgar.

22 §

Om en mottagare av avträdelseersättning beviljas full invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen eller enligt lagar, stadganden eller föreskrifter som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, indras avträdelsetillägget. Upphör ovan angiven pension som beviljats en mottagare av avträdelseersättning, inleds utbetalningen av avträdelsetillägget på nytt från ingången av den månad som följer på pensionens upphörande.

Föreslagen lydelse

17 §

Avträdelseersättningens grundbelopp och avträdelsetillägg justeras enligt de allmänna förändringarna i löne- och prisnivån så som bestäms i 98 § i lagen om pension för arbetstagare (/).

22 §

Om mottagaren av avträdelseersättning beviljas invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (/) eller lagen om införande av folkpensionslagen (/) eller den folkpensionslag (347/1956) som gällde före nämnda lagars ikraftträdande, indras avträdelsetillägget. Det som föreskrivs ovan tillämpas också om mottagaren av avträdelseersättning beviljas full invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare eller lagar om införande av nämnda arbetspensionslagar eller lagar eller bestämmelser som avses i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Om en ovan nämnd pension som beviljats mottagaren av avträdelseersättning indras, börjar kompletteringsdelen betalas på nytt vid ingången av den månad som följer på indragningen av pensionen.

27 §

Avträdelseersättning som har betalats utan grund skall krävas tillbaka inom tio år räknat från utbetalningsdagen. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem års preskriptionstid.

32 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare angivna pensionsnämnden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare (395/1961). De ledamöter i pensionsnämnden som förordnats med stöd av 18 § lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

Ändring i pensionsnämndens beslut med stöd av denna lag samt undanröjande av pensionsanstaltens och pensionsnämndens beslut får sökas hos försäkringsdomstolen enligt lagen om pension för arbetstagare.

27 §

Avträdelseersättning som har betalats utan grund skall krävas tillbaka inom fem år räknat från utbetalningsdagen. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem års preskriptionstid. *Den fem-åriga preskriptionstiden kan förlängas på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.*

32 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 128 § i lagen om pension för arbetstagare angivna besvärnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare. Ändring i *besvärnämndens för arbetspensionsärenden* beslut med stöd av denna lag får sökas hos försäkringsdomstolen. *På undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut av pensionsanstalten och besvärnämnden för arbetspensionsärenden tillämpas det som föreskrivs i 140 § i lagen om pension för arbetstagare och i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (/).*

Bestämmelser om besvärnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens ledamöter ingår i lagen om besvärnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003). De ledamöter i besvärnämnden för arbetspensionsärenden som förordnats med stöd av 18 § i lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även när denna lag tillämpas.

37 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller för avträdelseersättning i tillämpliga delar dessutom 9 §, 10 c § 1 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten, 16 §, 17 a § 1 mom., 17 b—17 d §, 17 f § 1, 2 och 4 mom., 17 h §, 17 i § 1, 3 och 4 mom., 17 k § 2—4 mom., 19 b § 1—4 och 9 mom., 19 c § 2—6 och 8 mom., 19 d, 19 f, 20, 21 och 21 a—21 e § i lagen om pension för arbetstagare samt 16, 16 a—16 c, 17, 17 a—17 h, 18 och 19 b § samt 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

37 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller för avträdelseersättning i tillämpliga delar 98-100 §, 103 §, 105 § 2 mom., 112 § 1 mom., 113 § 3 mom., 115 och 116 §, 119 § 1 och 2 mom., 120 § 2, 4 och 5 mom., 121 och 122 §, 124 § 1 mom., 125 §, 128 §, 130 och 132 §, 133 § 1 och 4 mom., 134—140 §, 180 och 191 §, 192 § 1 mom., 196 §, 198 §, 202 §, 204 och 205 §, 206 § 1 mom. 1 punkten, 208 § 1 och 3 mom., 209 §, 210 § 1, 3 och 4 mom., och 216—218 § i lagen om pension för arbetstagare samt 16, 16 b, 16 c, 17, 17 a—17 h, 18 och 19 b § samt 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Lagens 17 § tillämpas från den 1 januari 2007 på alla avträdelser som har skett före lagens ikraftträdande.

Utan hinder av 9 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare, tillämpas hänvisningen i 37 1 mom. i denna lag till 125 § i lagen om pension för arbetstagare så att den preskriptionstid som avses i lagrummet är fem år från den 1 januari 2007. Preskriptionstiden enligt 27 § 3 mom. i denna lag tillämpas likaså från den 1 januari 2007. När de preskriptionstider som avses ovan beräknas beaktas också den tid som förflutit före lagens ikraftträdande.

Genom denna lag upphävs 19 § i förordningen av den 23 december 1992 om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992).